

APOSEL IRARA VO KOVOARO

Irapa Reoro Vo Vukuo Iava

Oeavu vo vuku vaisiiva oiso, *Aposel Irara Vo Kovoaro*. Ari ita, oiraopavira uvuipai ra va vaisipe oiso, *Tugoropato Uraurato Vo Kovoaro*. Aue iava uvare rirovira tavitavipai rera vo kovoaro iava vo osa oirarapa rugorugooara ora taraiara rera varaaro oisoa vatepareve. Ora vo osa aposel vo kovoaro oisoa oirao piepareve tapo.

Uva rera ro Luk ira varei rutu vukuarei rigatoreva. Ira Vearo Siposipo Jisas iava rigato rovoreva (Ap 1:1). Oa iava aposel irara vo kovoaro iava rigatoreva vo vuku-ia vao. Ovukua rigatoreva 63 yia Jisas vo kavauaro isivaaro iava, vo osa Pol tapo toupaveva tuukepa kepa-ia Sisaria-ia.

Ari ita, Luk rirovira Tugoropato Uraurato iava tavitaviroepa. Ora aue iava tapo rigatoreva oaravu lotuara rovoaro varao oara-ia Pauto voeaaro oisoa toupave. Uva rovovira Pita vo kovoaro iava tavitaviroepa vo osa lotupa irara oisoa tauvareve (Ap 1–12). Oire evo siposipo isivaaro iava Pol iava ita tavitaviroepa Luk (Ap 13–28).

1. Aposel irara vatatopopaaepa Jisas vo reoro vatesa oirara rutupa, 1:1-26.
 - a. Jisas ovoiopavira aposel irara tavireva Tugoropato Uraurato iava ira vara pierevere voea tauvapasa, 1:1-11.
 - b. Judas iava vao vo uvare iravu ira rera vo tavukiaro oureva, 1:12-26.
2. Turaro voea tavireva oiso, Vosa Uraurato outavere, ra Jerusalem iava rovota ragai vo reoro tavitavipaoro, 2:1–8:3.
3. Turaro voea tavireva oiso, Vore avata Judia taere iare ora Sameria-ia Vearo Siposipo iava tavitavipasa, 8:4–12:25.
4. Pol vaaro iava kovoa vo osa Jisas vo kovoaro purapaoro avaroepa voraro rutu uruiara-ia, 13:1–28:31.
 - a. Rovopa voka Pol vaaro Jisas vo reoro kaepaoro, 13:1–14:28.
 - b. Riroa rutu paua puraiva vo Jerusalem-ia, 15:1-35.
 - c. Eraopa voka Pol vaaro Jisas vo rearova, 15:36–18:22.
 - d. Vo pevapa voka Pol vaaro Jisas vo reoro kaepaoro, 18:23–21:19.
 - e. Pol tuukepa keparo-ia toureva vo Jerusalem-ia, ora Sesaria-ia, ora Rom-ia, 21:20–28:31.

Jisas Reo Ovoi Purareva Auere Tugoropato Uraurato

1 ^{1a} Vateto oaa, Tiofilas, viipa rigato rovoavora voviri vo siposiporo iava ora vo kovoro iava varao oara oisoa purapareve Jisas. ² Oara rovoreva osa vorevira iparoepa. Uva varao tapo reoreoara voeapa vatereva vo Tugoropato Uraurato vo goruaro iavirava, oiso ra vara purapaive, voeao aposel irara oea reeresireva Pauto vo kovoaro purapasa. Oire va isivaaro iava iparoepa vuvuiua iare ^{3b} aue-ia vo resura tau (40) vokiro rera kopiiaro isivaaro iava. Oa iava voea iare aposel irara ora karekeroepa vorevira. Ora rera raga ora tootooaro karekereva voeapa oiso ra kekeive. Ora oiso tapo uvare vo kareke-ia eva voea tapo ora reoroepa aue iava Saraaro Pauto ipa asavira touoro. ⁴ Ovokivu-ia voea tapo goruvira tavireva oiso, “*Opeita vo Jerusalem-ia kavupata. Ari voa raga tuepatai auere ovoiei reoaro Pauto oa varapere vao oa iava visii taviavora tuaririvi.*” ^{5c} Oire Jon oearovu baptaisreva uukoa raga-ia. Ari tou visivi visii Tugoropato Uraurato vo baptaisaro-ia rera vaaro gorua outavere.”

⁶ Uva vo aivaro-a vao oa-ia oiso rera akeiva, “Turaro, apeisi-a? E vo vokio-ia Isrel sara tore piepari vorevira oiso osa voari tuariri?” ⁷ Uva voea tavireva oiso, “*Viapau oiso visii vaaro-a ra vo vuutaro-ia ora vo ivaro-ia taraita. Ari aue oaro-a Aite ira varao tovoreva vo ora rera raga vaaro-ia ruipa.*” ^{8d} Ari vao raga vo osa Tugoropato Uraurato uriorovere visii iare osa rera-ia gorua outa. Oa iava ragai iava oearovu rutu tavitavitavere voraro oiso, Jerusalem-ia ora Judia ora Sameria, vo taerero rutu varao ora voraro rutu rasitoa rutu ivara-ia.”

Jisas Iparoepa Vuvuiua Iare (Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Uva vo reo-a vao oa isivaaro iava kaero viropa ipaoro vo osa rera siitueiva. Osa rukuta rera ruueva Jisas rera vatauro. ^{10e} Uva vuvuiua-ia siituepaepa osa iparoepa, ovusa sita pievira voea vatuaro-ia karekesiepa aitereivu kaapopatoarei-ia kuvupaoro. ^{11f} Oire voeare oiso purasiepa, “Ai. Visii vao Galili- pa irara. Eakere vuvuiua ragava siituepatai? Ro-ia oirato Jisas ira ipa pierivoi Pauto vuvuiua iare. Ira ita vararoverea vorevira oiso osa iparoi osa rera keketa.”

Judas Vo Tavukiario Oureva Iravu

¹² Uva eva isivaaro iava kareaepa Jerusalem iare vova vo pukuio-ia oa vaisipaiveira oiso, Oliv Kovo Pukui, vo raivao-ia oa oisoa voare potekupape voava vo pukuia. ^{13g} Uva kepa oaive-ia poua viropa. Oire

^a 1:1 Lu 1:1-4 ^b 1:3 Mt 28:17; Lu 24:34, 36 ^c 1:5 Ap 11:16 ^d 1:8 Ap 2:1-4; Jo 15:27
^e 1:10 Jo 20:12 ^f 1:11 Mt 24:30; Mk 13:26; Jo 14:3 ^g 1:13 Lu 6:14-16

voava vo kepa-ia ipaaepa otugivu iare oa oisoa ipavirava toupave, ivaraiapa tugi. Uva voea rutu vaisiario-a voeao oea voa toupave oiso, Pita ora Jon, ora Jems, Andru, ora Filip vaio tapo ora Tomas, ora Batolomyu vaio tapo ora Matyu, ora Jems aue oviitoaaro Alfias, ora Saimon Selot, ora Judas aue oviitoaaro Jems. ¹⁴^h Uva vaea vovou raga-ia voea rutu toupave variripaoro voeao oirara, ora riakora, ora Maria Jisas aakoaro, ora Jisas araoko irara oaro tapo.

¹⁵ⁱ Vo voki-ia vao Pita voea iava toreroepa reoreosa. Uva voea rutu vieiario uvuiaro-a voeao-ia oiso, Katai vovoto erao tau (120) oirao pie vovou irara. ¹⁶^j Pita ira oiso puraroepa, “Visii araoko irara oaa, aue iava uvare vao Tugoropa Reo oiraoepa oreoa vatereva Tugoropato Uraurato aue-ia Devit gisipoaro. Uva vo vokia oirao piea rutu karekeepa aue-ia Judas, eera ira voea tuvetuvereva voeao oea Jisas ouiva aue iare kort. ¹⁷Eera iravu igei iava ira oisoa oiso kovopareve osa igei.

¹⁸“Eera ira monia oureva aue-ia Jisas vuria puraoro. Oa iava oevu rera vaoro-ia monia vo rasio voriiava oa-ia koveroepa takuvira. Oa iava ora kovuaro poko piereva. Uva sare rera iava vuseva. ¹⁹Oire uva Jerusalem-ia tou irara va-ia taraiaepa. Oa iava va vaisiiva voea vo reoro-ia oiso, Akeldama. Oa porearo oiso toupaveira, Revasi Tova.

²⁰^k “Oara rutu varao toupaveira aue-ia Sam Vuku oiso,

‘Kepa oaro viapavira toupaveira. Viapau oiso ra oirara vai iava irai voa toureve. Iravu rera vo kovoaro ourevere vao oa oisoa pitupareve.’

²¹“Uva irai vo kovo ou iraorevere, vo kovo aue iava tavitavisa torearo Turaro Jisas. Oa iava voeao sirova uturovere oea oisoa rera sirova utupaave Jisas ora igei tapo. ²²Vo voki-a vao-ia ovokia rutu-ia Jon voea baptaispareva, ovokiroa rutu-ia tapo uvuipa ra igei tapo toureve ora vo ovokia-ia Pauto Jisas ipa piereva vorevira.”

²³Oire uva voea vaitereo tore pieiva oiso aueroaro Josep ora ovaisireivu vareo-ia Basabas ora Jastas rera raga ita Mataias. ²⁴^l Uva oiso puraoro variriaepa, “Turaro. Vii oearovu rutu vovouaro-ia taraipau. Oa iava ro igei iare kareke pieri ira igeipa reesirivora. ²⁵Ira aposel kovoaro ourevere Judas vaoro oa arova vuria purarevora vore avaro opesi tapi oaro aue-ia vuria oaro.” ²⁶Uva va iava voea vao puraiva paupava rerare Pauto vo ruipaaro sirova. Oa iava vaisiarei uveuveveiva. Oire iravu rera vaisiario kae piereva torevokovira. Oa iava rera tore pieiva ro-ia Mataias. Uva ora voea iare vaeavira raga rera tovoiva, oiso osa voea voeao aposel irara katai tau katai (11).

^h 1:14 Ap 2:1, 46 ⁱ 1:15 Ap 6:3 ^j 1:16 Jo 13:18 ^k 1:20 Sam 69:25, 109:8

^l 1:24 1 Sml 16:7

Tugoropato Uraurato Vararoepa

2 ^{1m} Uva vo osa Pentikos-pa Voki pou piropa. Uva oirao pie vovou irara ora guruaepa katai tapi raga-ia. ² Uva urioepa gurukoa vuvuiua iava sita pievira. Oa oiso urioepa rutu osa riroto kiuvu. Uva vo kepaio rutu agasi pieva okepa-ia ora voeava paupaaepa vo guruko vao oa varaepa vuvuiua iava. ³ Oire uva voea iare katakataivira karekeepa oiso osa arevuoara etovira voea kukuearo-ia pausa. ⁴ⁿ Oa iava rera iava vuku iraoaepa Tugoropato Uraurato ouoro. Uva rera iavirava oearovu rutu pisa reoro rutu puraiva, ovusa voeapa gorua vatereva vo reoro purasa Tugoropato Uraurato.

⁵ Uva va iava oearovu rutu urioaepa Jiu-pa irara riro vuurapa vaisi pura irara voeao oea oisoa Jerusalem-ia toupave, voeao osararoa oisoa toupave vo uvarovu rutu vo rasitoa rutu-ia. ⁶ Oire uva gurukoa uvupaoro ora gurupaaepa voea rutu. Vo osa vavagisipaaepa uvare ora reo oaive raga uru piepaiva katakataivira, vo reoro pisipisa reoro oara purapaiva. ⁷ Oiraopavira. Uva voea rutu vavagisipaaepa. Oa iava oiso puraaepa rirovira rutu rugorugooro, “Uvuta. Easi voeao rutu Galili raga iava urioae. ⁸ Uva apeisi ragavira uvuipaviei ra ora vigei vo reoro raga uvupe vo reo oreoa-ia kakaevira touera. ⁹ Uva vigei rutu oiso toupai vo-ia, vigei Patia, ora voeao Midia, ora voeao Ilam, ora voeao Mesopotemia, ora voeao Judia, ora voeao Kapadosia, ora voeao Pontas, ora voeao Esia, ¹⁰ ora Frisia, ora Pamfilia, ora Isip, ora voeao otaererovu iava oiso osa Libia-ia sovara-ia oea Sairini-ia ruvara-ia toupaveira, ora oearovu voeao oea Jiu-pa irara vo pitupituroaro sirova utupaaveira. ¹¹ Ora Krit-pa irara, ora Arebia-pa irara vigoa rutu oiso ragavira toupai. Vigoa rutu uvuipaviei ra evoea uvupe oea goru kovoaro iava Pauto vaaro tavitavipaii.” ¹² Osa iava eisi vavagisivira rutu toupave oiso purapaoro, “Avoeao! Eake rutu-a vao?” ^{13o} Oire uva oearovu oiso puraaepa vakuvakupaoro, “Easi evoea aue raga-ia airepa oviro wain ukaioaiva kokoropaai.”

Pita Vo Reoro Aue-ia Pentikos Voki

¹⁴ Uva Pita aueva toreroepa katai tau katai (11) voeao rera iava oeava oiso puraroepa goruvira, “Visii rutu vao-ia Jerusalem-pa irara ora oearovu uvarovuva Jiu-pa irara visiigoa ragai uvuta. Uva ragai gisipoaro sirova utupatai rara.” ¹⁵ Uva oiso puraroepa oearovu vo reoro pukooro, “Viapau oiso evoea kokoropaai wain iava oiso osa purapatai voeare aue-ia tupaoro vo resura vatara vuuta (9 klok) vo vokipaua. Viapau igei vo pitupituroaro vao vokipakou-ia ukaiopasa aue-ia wain. ¹⁶ Ari vao iava tuariri profetato Joel taviroepa oiso puraoro,

^m 2:1 Lev 23:15; Diu 16:9 ⁿ 2:4 1 Ko 12:10-11 ^o 2:13 1 Ko 14:23

17^p ‘Pauto oiso puraroepa auere ovoioipa voki-ro, Ragai reraaro Uraurato ira-ia oirara rutu vuku pieaverea voeao oea rasitoo rutu-ia toupaveira oiso-ia, Voeao-ia ovii irara oavisii ora ovii riako oavisii oea taru ragai vo reoroaro siposipoiverea vo ragai vo goruaro sovara-ia. Oa-ia tapo orekerovu karekeaverea visii ovii iraraaro viovokoa osireiario-ia aue-ia areo uusi. Ari avuka irara oavisii urusiara oupaiverea.

18^q Ora voeao kovopa irara oaa ora kovopa riako oaa oea tapo vuku pieaverea aue-ia Urauratoa oaa. Oa iava ragai vo reoroaro kosi piepaiverea.

19 Ragai osasararovu rutupa oaravu rutu ravotoara karekeaverea vova vuvuiua sovara-ia ora vo rasitoo-ia tapo. Uva oaravu rutu tapo puraaverea oisi vo reesiro ravaavira oiso-ia, oaravua revasiara, ari oaravu tuituiara, ari oaravu kupareara.

20 Ari ro-ia ravireo ira rupavira taru porero viroverea. Ari ro kekira ira revasivira ora porero. Oire vara rutu-a varao oara isivaaro iava taru Turaro vo vokiario oiraopavira pou piroverea. Vo voki-a eva oa-ia pisavira touperea oa-ia rera vaaro gorua karekerverea ora kortua.

21^r Vo oiso, irouto-a ro ira Turaro areverea oiso puraoro, Turaro ragaivi tauvari vii goruaro sovara-ia, eera-a ira oiso kae piereve rera orirusa.’ Eisi osa ro profetato Joel puraroepa tuariri.

22 ‘Isrel-pa irara visii-a vao visigoa vo reoro uvu iraopata. Jisas ro vova Nasaret ira visiipa karekervera rutu Pauto aue-ia oiraopara. Oa iava pisaara oiraopara rutu purarevora Pauto goruaro-ia oiso-ia, varao oara purarevora oearovu porete piepaoro ora riro gorupa kovoro tapo puraparevora. Uva vara rutu-ia varao vearovira tarai iraopata. 23 Eera Jisas ira tapatavora aue-ia evao parikou rera kopii pieoro oevu raga vavaeoro iava oea-ia viapau lotua vai. Uva va puratavora. Ari ita, viapau oiso visii vaaro-a vao-ia, ari Pauto vaaro-a vao oa puratavora, uvare visiipa rera iava vasereva. Uvare rera raga vo ravaaro-a oa oisoa voari rutu toupave tuariri. Uva vo ravaa-a eva oa vo taraiaro sirova ututaera.

24 Oire uva viapau oiso kopii rera tuukevora. Oa iava Pauto rera ro-ia kae pierevora. Osiitoka eva kavurevora, oa iava tootoovira toupave Jisas.

25^s Oisi-a eisi osa iava Devit oiso puraroepa vo rera iava ro Jisas,

‘Ro-ia Turaro Pauto ira kekepaaverea vo ora ragai puaaro-ia vo irapaua. Uvare vo ragai oirapapa vavaeoro-ia toupavevora Turaro ragai virivaripaoro. Ra viapau vuria vai oua.

26 Eva-a oa-ia sopaua oaa agasipapeira aue-ia rorua, ora uvare tapo ragai vuurapa vaisi purapaaveira rera-ia. Vosa kopiira, eagara. Tueparaverea vo ovoioipa voki vare tuepaoro.

^p 2:17 Joe 2:28-32 ^q 2:18 Ap 21:4, 9-10 ^r 2:21 Ro 10:13 ^s 2:25 Sam 16:8-11

27 Eva oa iava viapau oiso varaua oaa urauraaro kavuriverea vore kopii irara voaaro voeao uraura irara. Ra viapau va iava vaseriverea, ora oiso tapo ra viapau oiso ra Tugoropato oara varaaro eruro.

28 Vii ragaipa tootoopa raiva vaterivora ora ragai vuku piepariverea aue-ia rorua, uvare ragai tapo toupariverea vo vokiara rutu-ia.’

Eisi osa puraroepa Devit.

29^t “Visii-a araoko irara oaa, uvuiparai ra visiipa aviavi pievira tavira aue iava aautoa oavi ro-ia Devit ira kopiiroepa. Oa iava rera tovaiva aue-ia kakiua rera vouaaro. Uva va vao vigei ruvara-ia toupai vo vokio. 30 Uva rera profetato va iava tarairoepa vao oiso osa rera vatereva Pauto vao reo ovoi. Vo reo-a ovoiei reo oreoa-ia oiso puraroepa, Ragai vii aao irara iava irai ouaverea irai turaro piesa oiso osa vii vao Turaro. Uva va-a vao-ia oiso ragavira tarai rovoroepe Devit oiso, Utupaua taru toupareverea ro-ia oirato Pauto reraaro Jisas Krai ro Ropoto vo rasitoo-ia. Ora kopiiroevrea, ora vorevira torerovrea tapo. 31 Oa-a vao oa-ia taraipaaro oiso puraroepa Devit auere Jisas Krai vaore torea oaro vorevira, Viapau oiso Pauto rera ro-ia urauraaro iava vaserevrea vore uva kopii irara urauraaro toupaveira. Ora oiso, Asi viapau varaua rerare eruperea.

32 “Ro-ia oirato Jisas ira vorevira tore piereva Pauto, ira kekeiovora ora igei osireiario iava tuu pievira. 33 Uva toupaveira vo oirapapa varata-ia uva rera tovoreva rera rei pieoro Pauto. Uva vao tapo-a uvare Tugoropato Uraurato oueva ro irare Reo Ovoi purareva Pauto rerapa. Oisi-a oiso osa iava varao rutu kareke pierevo oara rutu keketavo ora vara tapo uvutavo vo-ia. 34^u Ira-a ro-ia Devit viapau oiso iparoepa vuvuiua iare. Ari ora rera raga oiso puraroepa,

‘Ro-ia Turaro Pauto ira oiso puraroepa rerare Turarotoa oaa, Vo pauu oirapapa vavae oaa-ia.

35 Ovusa viipa urua puraa tasipasa voeao-ia keripa irara oara, vo rara voea-ia puteri.’

36 “Oiraopavira rutu varao Isrel sararo vao-ia tarai iraopaavere Jisas iava ro ira rei piereva Pauto. Ro-ia ira evao parikou-ia tapatavora. Oa-a vao oa iava rera roporeva rera vaisioro oiso, Krai, rera Turaro pieoro.”

Oirara Rutu Ora Voea Iava Sopaura Poreivoiva, Baptaisaepa

37 Uva vo reo isivaaro iava voea iava sopaura oaive vavataepa rutu. Oa iava siraoaepa. Oire va iava oiso puraaepa auere Pita ora oearovu aposel irara, “Avoeao araoko irara oai. Eake vai-ia uvuipaiei ra oai purai?”

38^v Oa iava Pita voeare oiso puraroepa, “Ora visii iava vovouisiro oavisii poreta katakataivira visii rutu. Ra baptaisa outa ora reesioro. Ra rera vaisiario-ia Jisas Krai tauta. Oiso ra visii iava vuriara oavisii

^t 2:29 1 Kin 2:10 ^u 2:34 Sam 110:1 ^v 2:38 Lu 24:47; Ap 3:19, 5:31

verareve, oa iava vao Tugoropato Uraurato outavere rera vo goruarova toupaooro. ³⁹w Vao-ia Reo Ovoi oa purareva Pauto visiire, ora aao irara oavisii, ora voearore tapo oearoa tauairo rutu tapo toupaveira, ora oearovu rutu tapo oearoa roporoporeverea Pauto ora rera iare.”

⁴⁰Uva oreorovu rutu-ia voea goruvira tavireva Pita oiso, “Ora oriruta visii vao-ia ora voearo vo vokio iavapa irara. Uva voearopa ora vatatopopatavere oearovu vuri vovou irara.” ⁴¹Oire va iava voea voeao rera rearo uvu iraoiva. Oa iava baptaisa ouiva. Voea rutu voeao-ia oea vieiario-a vao vo peva tuku (3,000). Uva voea evoea oirao pie vovou irara tapo ora takutakuvuaepa. ⁴²Oa iava taraia ouiva aue sirova utupaoro aposel irara vo siposiporoaro. Osa iava voea rutu toupaveira oavu-ia ora goruaepa aue komunion aio purasa ora aue tapo variria.

Oirao Pie Vovou Irara Vo Tootooaro Iava

⁴³x Voea rutu voea-ia tavetavepaiva, uvare oaravu rutu ravoto kovoro puraiva aposel irara vo Tugoropato Uraurato goruaro-ia. ⁴⁴Oirara rutu voeao oirao pie vovou irara oea oisoa vaea kaevira toupave katai tapi, ora orekerovu rutu oaive oara-ia ora roorookaepa ora voea raga. ⁴⁵Vara rutu varao oara oisoa voea ruvara-ia toupave oara-ia moni ouaepa oearovu ruvara-ia. Oa iava oisoa voearopa vara varao moniaro roo piepaive voeaopa apota iraravi. ⁴⁶y Uva oisoa vokiara rutu-ia aivaropaive Rovopa Kepa Tugoropa Kepa-ia Tempel vo katai vovou raga-ia, ora vo tapo kepara oaive-ia tapo. Uva tapo oisoa aue-ia aioara oisi raga vaeavira aiopaive voea rutu. Ora aue-ia roru vovou-ia oisoa oearovupa orekerovu vate ragapaive. ⁴⁷z Oa-a eva oa-ia oisoa Pautoa-ia vuurapa vaisi purapaive. Uva va-ia oearovu voea-ia oisoa tavetavepaive. Oa iava oisoa vokiara rutu-ia Turaro Pauto oearovu gurupareve oirao pie vovou irara voea iare.

Vuri Kokototo Vearoroepa Ira Oisoa Toupave Tempel Iava Rataoa Riaaro-ia

3 ¹a Ovokivu-ia Pita vaio ora Jon ipasiepa Tugoropa Kepa Tempel iare aue-ia vo peva vuuta (3 klok) variripa vuuta ovaiarovi. ²Oire iravu oirato ira kavaueva aakova vuri kokototo. Ira iava kopiiepa kokotoarei. Oa iava oisoa rera kaepaive. Uva oisoa vokiara rutu-ia rera tovopaive vo Tempel rataoa riaaro-ia. Vo ratao oa oisoa vaisipaive oiso, Vearo Ratao Rutu. Uva oisoa voa toupaooro oearovu arepareve auere moni, ovusa koatapaave Tempel sovara iare. ³Oire voava kaea-ia Pita vaio kekereva ora Jon ovusa koata rovpasiepa. Oa iava vaiterei arepareva

^w 2:39 Ais 57:19; Joe 2:32; Ap 10:45; Ef 2:13 ^x 2:43 Ap 5:12 ^y 2:46 Ap 5:42; 1 Ko 10:16
^z 2:47 Ro 14:18 ^a 3:1 Ap 2:46; Sam 55:17

auere oaravu avu vai rerapa, oiso ra oarai vatesi rerapa. ⁴Uva tuupavira Pita rerava vurapareva. Uva Jon tapo toupaooro oiso puraroepa, “Vegei-ia vurari.” ⁵Uva va iava vaitereiva vurapareva keapaoro oiso, Ragai vatepasivoi orekevu avu vai. ^{6^b} Oa iava Pita rerare oiso puraroepa, “Viapau oiso monia vaiei ra viipa oai vateve. Ari ita, oavu raga vao-ia oa iava vii vatepaave Jisas Krai vo goruaro raga iava ro vova Nasaret. Uva vii tavipaa ra toreu, ra vokari.” ⁷Oire Pita rera oirapapa vavaearo-ia pituoro rera tore piereva. Uva vo vuuta raga-ia eva oa-ia rerare goruepa kokotoarei vova ario kerureiario iava. ⁸Uva voava tokatokareva voaviva voka ovoisa. Oire vaiterei tapo koataroepa vore Tugoropa Kepa vao Tempel sovara-ia tokatokapaoro ora Pautoa-ia vuurapa vaisi puraoro. ⁹Osa iava eisi oirara rutu rera kekeiva osa eisi vokareva Pautoa-ia vuurapa vaisi puraoro. ^{10^c} Oa iava voava rerare oiso puraroepa, “Akoea, ari ro oisoa Tempel vuura rataoaro-ia toupaveve moni arepaoro.” Ari ita, rirovira rugorugoo iraopaaepa vao iava oa rera-ia karekepa uva oisi vokareva.

Pita Vo Reoaro Rakorako Uru Iava Vao Solomon Vaoro

^{11^d} Vo osa Pita vaio-ia pitupareva ora Jon, ovusa oearovu ikaupaoro uriopaaepa vore rakorako uru vao Rovopa Kepa Tugoropa Kepa. Oa oisoa vaisipaive oiso, Solomon Vo Uruaro Rakorako Uru. Osa iava oiso rirovira rutu rugorugooaaepa voea rutu. ¹²Oa iava Pita voeare oiso puraroepa, “Ai! Eake iava vegeiva tuupavira vurapata visii Isrel-pa irara. E oiso rugorugooatai ora vegei raga vo goruaro iava vao puravevo? Ora vao tapo vao iava torevoko vovou oiso ro oirato pievevoi? ^{13^e} Viapau rutu. Oiraopavira, ari Pauto raga ro Pauto oaive Ebrahim vase, ora Aisak, ora Jekop. Uva eera-a Pauto oaive vigei aite iraraaro. Ari ita, rera raga-a eera Oviito Kovopato Jisas ira rei pierevora Pauto. Ira vate ragatavora rera rovirieisa kortua-ia. Rera-ia kuuvu pitupituro rutu puraoro rerare isivataera vo Pailat osireiario-ia. Oire va iava Pailat Jisas kortuoro oiso puraroepa, Rerape. ¹⁴Uva visii rutu vao-ia visiigoa rerare isivaoro ora poretaera rera karusa ro oira upopato. Oire rera kopii pietavora Torevoko Vovouto ora Tugoropato. ^{15^f} Ira upotavora Turaro ira Tootooa vatepareveira. Ro ira vorevira tore pierevora Pauto voeao ruvara iava kopii irara. Uva rera-a eera ira kekevevora vegei. ¹⁶Va-a vao oa iava Jisas oirao pievevoiva, vuri kokototo porete pievevora rera vaoro iavirava gorua, oporetea-a vao-ia oa keketavoi vo vokie vao oa karekei ro-ia ira-ia taraitai.

¹⁷“Araoko irara oaa, taraiparai vao-ia osa vao pura ragatavora vuria, uvare viapau taraipataera oiso rutu osa voeao reipa irara oavisii vo

^b 3:6 Ap 4:10 ^c 3:10 Jo 9:8 ^d 3:11 Lu 22:8 ^e 3:13 Ais 52:13 ^f 3:15 Ap 5:31

tuariri. ¹⁸Ari ita, vara rutu varao oara karekereva Pauto aue-ia profet irara gisipoaro tuariri. Oire vo tavakaro urioera Krais iare Pauto Ropotoaaro. Uva vo reoro varao oara oirao pierevora Pauto vo rera-ia.

¹⁹“Oire ora visii vo pitupituroaro tavoriata, ra poreta viro. Oa iava vuriara oavisii uvuipai verareve. ²⁰Osa iava eisi uvuipa ra vorerivira airepa goru vatereve, oiso osa ogoepato gorua oupareveira aioa-ia. Aue iava uvare vao raga-ia Turaro Pauto visii tapo toupere. Uva va iava Jisas visiipa siporevere, ro Krais ira roporeva Pauto visiipa. ²¹Ari ita, rera ro tou rovorevera vo vuvuiua-ia vo vuutare tuepaoro, vo osa orekerovu rutu torevoko rovorevere vo rasitua-ia. Oara iava rera voeaaro profet irara tavireva tuariri voea vateoro. Osa iava profet irara vara iava tavitaviaepa.

²² ^g “Oire uva Moses tapo oiso puraroepa,

‘Pauto profetatoa vai roporevera visii araoko iraraaro iava irai oiso osa ragai piereva. Ra irai reoro uvupata.

²³ ^h Oire vosa irouto rera reoro viapau uvupareve, ira-a eera taru voea iava viro pierevera rera opesi piesa.’

²⁴Oiraopavira ita, voea-ia profet irara oiso osa ro-ia Samyuel rovopato, ora oearovu rutu voearo oearoa oiso rera sirova utupave vo reoro varao vatepaoro oara rutu iava tavitaviaepa vo vokiuro rutu iava varao-ia.

²⁵ ⁱ “Oire uva evara-a oara iava oaravu outavere varao oara iava tavitaviaepa profet irara voari tuariri. Visiigoa Pauto vo Reo Ovoiaro sovara-ia toupata oreoa iava vigei tuariripa iraraaro tavireva oiso,

‘Ebrahim, vova vii ovii iraraaro oea iava taru viraakoa karekeperea vore oearovu rutu-ia vo rasitua-ia.’

²⁶Pauto Oviitoaaro roporeva rera sipo rovosa visii iare, oiso ra visii rutu viraakoreve auere, ra vuriara oavisii iava poreta viro.”

Pita Vaio Ora Jon Tovoiva Tuukepa Kepa-ia

4 ^{1j} Oire vo osa voea tapo oirara ora reopasiepa, ovusa poua viropa oearovu oirara oiso osa pris irara, ora Sadyusi-pa irara, ora ro rovopatoa rutu vova voea iava oea oisoa Tugoropa Kepa Tempel tokipaive. ²Uva va iava rirovira kasipupaaepa vo siposiporo iava oara vatesiva oirarapa oiso osa vao-ia oa-ia oiso purasiepa, “Voea rutu taru oirara vorevira torevarea Tootooa ouoro oiso osa pierevora ro-ia Jisas.” ³Oa iava vaiterei iava gasiiva vaiterei tuukesa uva vaitereire vokiepa voa. ^{4k} Ari ita, riro irara rutu Pauto vo reoroaro oirao pieiva vo reo oa vatesiva. Eva-a oa iava voea rutu vieiario aue-ia uvuiaepa, vo vavae tuku (5,000) voea rutu uvuiario voea oirao pie vovou irara.

^g 3:22 Diu 18:15 ^h 3:23 Diu 18:19 ⁱ 3:25 Jen 12:3, 28:14 ^j 4:1 Lu 22:4; Mt 3:7

^k 4:4 Ap 2:41, 3:1

Kaunsel Irara Osireiario-ia Vaiterei Kortuiva

⁵Uva katai voki putevoiva, voea rutu ora guruaepa Jerusalem-ia.

⁶Oiso-ia tokipa irara, ora oevu oira vasi irara, ora oevu voeao Reo Taisi iava siposipopa irara, ora ro tapo Anas Rovopato Pristo, ora Kaiafas, ora Jon, ora Aleksanda, ora voea rutu voeao Rovopatoa rutu voeaaro.

⁷Uva ora voea sovara-ia aposel irara tovoiva. Oa iava oiso voea akepaiva, “Aa vo goru-a, ora aa vo karopo-a oa iava varao purapatavo visii oira akukuro?”

⁸¹Oire Pita Tugoropato Uraurato vo goruaro iavirava oiso puraroepa voeare, “Visii vao oirarapa uutupa irara reipa irara ora oira vasi irara oae Isrel-pa irara. ⁹Vosa taraia oupata vegei-ia vava vegei rovirieipasa vao-ia vegei vaaro vearo kovo oa-ia ro porete pievevora vuri kokototo. Uva uvuipatai ra rera kekepaoro rugorugoo iraopata. ¹⁰^m Ro Jisas ira vo goruaro-a vao oa aviavi pie iraopaavo i visiipa vao-ia ora voeao Isrel-pa irara. Ari ita, rera raga ro-ia Jisas Krai ro vova Nasaret ira tapatavora aue-ia evao parikou, oa iava rera tore pievora Pauto aue iava kopiario. Ira vo goruaro-a vao oa oiso ro porete pievora vuri kokototo ira tapo toupatavoi vo vokio. ¹¹ⁿ Ro-ia Jisas irare isivataera oiso osa vao vo reo-ia rera iava Jisas aveke tuuta oreoa toupai Tugoropa Vuku sovara-ia oiso, ‘O-ia aveke iriare isivaera kepa paupa irara. Uva utupauavi oiso karekeoi kukuuvu tuuta oira o aveke.’

¹²^o Uva viapau irai vova rasitoo-ia uvuiparoi irai ita ousa vore Pauto ruvara-ia. Viapau rutu. Ari ro raga vaisiario-a, ira vigei kae pieverea utupau ro raga, Jisas Krai.”

¹³Oa-a eva oa iava vaiterei-ia tarai iraopaaepa voeao Jiu iava voea reipa irara, uvare viapau uriripasi goruvira rutu reopaoro. Uva oiso tapo oisoa taraipaave, Asi vaitereo viapau oiso skulsiipa, ora viapau vigei vo taraiario ousivora. Oa iava rirovira rutu oiso rugorugoopaaepa, uvare vaiterei eveipaiva oiso, Easi vaitereo Jisas tapo oisoa toupasi. ¹⁴Ari ita, rera vurapaiva ita ro-ia oirato ira vorevira vearoroepa. Uva viapau oiso uvuipaaepa oiso ra oreovu avu vai puraive va iava eva rera-ia.

¹⁵Oire vaiterei kosi pieiva Kaunsel Kepa iava. Oa iava vaiterei-ia ora reopaaepa rirovira rutu rugorugoopaooro vaore oa purasiva. ¹⁶Uva oiso puraaepa vaitereire, “Avoeao, eake vai purapere vaitereire? Ari ita, oiraopa rutu ita vao oa purasivora ravoto kovo rutu puraoro oirara rutu osireiario-ia voeao Jerusalem-ia tou irara. Uva viapau uvuipaviei ra oiso puravio, Easi viapau oavu avu vaiei vao-ia.” ¹⁷Oire vaitereire oiso puraaepa voea raga ora reopaoro, “Vearopai ra oisivu avu rutu ora vaiterei raga-ia vape. Ra viapau rutu avape oearovu siposiposa ro iava Jisas. Teapi oearovu iare

¹ 4:8 Ap 13:9 ^m 4:10 Ap 3:6, 2:24 ⁿ 4:11 Sam 118:22; Ais 28:16 ^o 4:12 1 Ti 2:5-6

ita avape ra va-ia taraiave. ¹⁸Uva va isivaaro iava vorevira ita vaitereire keeraaepa. Uva voava oiso vaiterei vearovira rutu vosipaiva oiso vaiterei tavipaoro, “Opeita vo vaisio iava ita Jisas-pa vaisi oearo ita siposiposivere.”

¹⁹^p Uva Pita vaio ora Jon oiso ragavira voea akepasiva voea vo reoroaro pukooro, “Eake vai vearopai vo Pauto osireiario-ia, visii vo reoroaro sirova utusa, eke Pauto vo reoroaro? Oire varei vearovira rookata, aa vao vearopai. ²⁰Viapau rutu uvuipaiei ra varao kavuio oara kekeiovora ora vara uvuiovora.” ²¹Oire va iava vorerivira vaitereipa oreovu ita goru pie reo vateiva. Oa iava vaiterei iava vaseiva. Uvare viapau uvuipaepa oiso ra raiva vai kekeve ra oai-ia vaiterei vuri pieive. Aue iava uvare vao ragare vorevira rugorugooaepa oearovure voearo oearoa tapo vova ratau Pautoa-ia vuurapa vaisi purapaiva va-ia vao vaiterei vo kovoaro-ia, oa-ia ro porete piesivora vuri kokototo. ²²Rera-a ro irare vo resura tau (40) ivaro puteva. Uva uvuiparoi ra vorevira vokareve vo vokio-ia.

Oirao Pie Vovou Irara Uriri Asavira Variripaaepa

²³Oire uva va iava ora vaiterei iavapa irara iare avasiepa voepa siposiposa vo reoro rutu iava varao oara puraiva voeao rovopa irara rutu pris irara ora oira vasi irara. ²⁴^q Uva vo siposipo uvuoro katai guruko raga puraiva varirioro vaeavira rutu oiso, “Pauto riro gorutoa rutu-a vii Turaro. Vii raga varao purariva oiso-ia, vuvuiua, ora rasito, ora avakava, ora orekerovu rutu varao oara sovara-ia toupaveira. ²⁵^r Uva vii raga vo reoro-ia Tugoropato Uraurato oara iava Devit gisipoaro-ia ro vii kovopatoaaro oara-ia oiso purauepa,

‘Eakere osararovu kasipuvira toupaveira. Ora eakere oearovu vo kovoro-ia reesiara pura ragaiva akukuvira.

²⁶^s Uva voeao-ia oira vasi irara oea oisoa rasitoa-ia toupave ora ravaapaoro uutuvira. Ora oearovu tapo voeao tokipa irara oearoa rutu ora guruaepa uva voava rerare ro Turaro Pauto kasipuaepa ora auere tapo Kraisi rera reraaro ro Ropoto.’

²⁷“Oiraopavira osa toupai vo-ia. Uva voea voeao ora guruaera auere vii Oviitoaarore kasipusa ro Jisas ira roporiva rera siposa Airereito Kovopato. Uva voea-a voeao-ia oea ora guruaepa oiso-ia, Herot-a ro-ia, Pontias Pailat-a ro, ora Isrel-pa irara, ora oearovu ratau tou irara. ²⁸Oisi ragavira otakutakuvua vao puraiva oiso osa vii vo goruaro ora vii vo ruipaaro reesireva, oisore ra oisi kareke iraope. ²⁹Turaro, igei tauvari voea vo reoroaro uvuoro kasipu reo, oiso ra viapau uriripaio vo osa vii vo reoroaro goruvira puraio. ³⁰Ora vo osa vavaea oara toveri vo oearovu porete piepaoro, auere ra ravaa reesiro ora karekepe ora ravoto kovoro tapo vao iavirava Jisas vaisiario vii reraaro Airereito Kovopato.”

^p 4:19 Ap 5:28-29 ^q 4:24 2 Kin 19:15 ^r 4:25 Sam 2:1-2 ^s 4:26 Hi 1:9

³¹ Uva vo varirio isivaaro iava kepa vao rikerikepa ravurikeoro. Uva voea rutu tapo agasiaepa Tugoropato Uraurato vo goruaro ouoro. Eva-a oa iava uriri asavira oisoa Pauto vo reoaro vatepaive.

Orekerovu Rutu Voea Varaaro-ia Oisoa Vaeavira Raga Pitupaive

³² Oire uva voeao oirao pie vovou irara oea aue raga-ia oisoa toupave katai vovou ora katai tootoo. Uva viapau oiso ra irai voea iava oiso puraro, “Eva-a ragai vaaro.” Oapa viapau oisi oa-ia touiva kataia raga-ia vaea rugorugoo. ³³ Uva aueva gorua voeao aposel irara Turaro Jisas toearo iava siposipoiva. Osa iava riroa-ia touiva gavaurea ora tauva vereopa vovou-ia. ³⁴ Uva viapau irai voea iava apotavira oisoa toupaveve, uvare kepaara ora rasiara oaive-ia oisoa voria oupaave varao oara oisoa voea ruvara-ia toupave. ³⁵ Oire vo voriro evara oara oisoa oupaive oara oisoa tovopaive aposel irara ruvara-ia. Uva voava oisoa vara oupaoro voearovio roo piepaive apota irara.

³⁶ Ro Josep ira oisoa vaisipaive oiso, Banabas. Ovaisia porearo oiso ragavira oisoa toupave, Vearopa Reoro Vateto. Eera Livai-pato Saipras iava rera. ³⁷ Uva oisoa rera vaaro rasia toupave, oa-ia voriroepa monia ousa aposel irarapa.

Vo Ananias Vaio Iava Toupai Ora Sapaira

5 ¹ Uva ita, iravu-a ro-ia rera vaisiario, Ananias ora vatuava o-ia, Sapaira aiterea tapo oavu oaesi-ia rasia vori ousiepa monia ouoro va-ia. ² Ari ita, aiterea vaitereo monia ou ragasiva auero oaesi rutu voriaro-ia. Uva okarutuvu-ia pitureva ora rerapa. Uva vatuava tapo taraiopa va-ia, osa okarutuvu raga ouoro vava avaroepa aposel irara vatesa va. ³ Oa iava Pita oiso puraroepa rerare, “Ananias. Apeisi ragavira iava ora vii iava sopaua iava vaserivoi Seten-pa? Oa iava voua-ia piturevoi. Uva vo pitupitu-a vao kuuvua purarivo Tugoropato Uraurato keaoro ora viipa moni-ia karutuoro rasia voriaro. ⁴ Vo osa vori asavira rasia oisoa toupave, uva voa-a eva uva oisoa vii raga vo rasia oisoa pitupari. Uva va isivaaro iava vo rasi voriiivo viipa. Oa iava va voriaro tokirivo. Oire uva apeisi ragavira vovouisi oara pierivo? Rera tapo Pauto kearivo. Viapau oiso oirara raga kearivo vao-ia. Viapau rutu.” ⁵ Uva va iava Ananias vo reo uvuoro kove ovoiroepa kopii ovoioro. Oa iava voea rutu rera iava uvuiva va iava eva osa piereva kopiioro ora uririaepa rutu. ⁶ Uva oearovu rera ruuoro rerava kosia viropa rera tovasa.

⁷ Oire vo peva vuuta (3 aua) isivaaro iava urioopa vatuava oaro. Viapau oiso rera-ia taraipaoro oiso, Ro kopiioe, ra oa-ia koataopa. ⁸ Uva Pita

¹ 4:31 Ap 2:2, 4 ² 4:32 Ap 5:12 ³ 4:34 Ap 2:45 ⁴ 4:37 Ap 5:2 ⁵ 5:3 Diu 23:21;
Lu 22:3 ⁶ 5:6 Jo 19:40

oira akereva oiso, “E vo monia vao-ia rasia oaesi voriaro?” Oa iava oiso puraopa, “Aure. Eisi ita osa torevokopai.” ⁹Osa iava Pita oirare oiso puraroepa, “Apeisi irao iava vei rutu vaea vovou purasivo Tugoropato Urauratoa-ia kokaraoro Pauto reraaro? Uvuipau ra voea kukuukuaro uvuri ovusa vii kaesa vorepaave vova uva vatutoa oara tovapa tapi.” ¹⁰Oa iava kove ovoioipa kopii ovoiooro. Uva voava vokapaoro vo gerepa kekeiva. Oa iava oira kaeiva oira tovasa voari vatutoo tova ruvara-ia. ¹¹^z Uva voea voeao lotupa irara ora oearovu oea rutu vaitereo iava uvuoro rirovira rutu uririaepa.

Riroara Puraiva Ravaa Reesiro Ora Ravoto Kovoro

¹²^a Oire voeao aposel irara osasararovu rutu ravoto kovoro puraiva oirara rutu vuutaaro-ia. Oa iava voea rutu vaea vovou puraiva. Uva ora guruaepa rakorako uru-ia Solomon vaaro. ¹³Oearovu voearo lotu asa irara oea viapau voea tapo ora guruaepa uvare uriripaepa. Ovusa oearovu oisoa voea iava aposel irarapa avivikepaave. ¹⁴Ari ita, oearovu oearoa Turaro-ia oirao pie vovou rutu purapaiva, oearoa voea tapo ora guruaepa ora takuvuoro. ¹⁵^b Oa iava voraro rutuva oearovu uriopaaepa oearovu kaepaoro, upiapa irara vore raiva. Uva voeapa urupaiva vo raiva puaaro aue-ia mat ora uru rakorakoro-ia tapo auere rugoopaoro, Vosa Pita voea-ia putepaoro vokaparevere, ra uveiotoa oaro kavupareve voea-ia rera verapaoro voea iare osa voea ruupareve uveiotoa oaro voea porete piepaoro. ¹⁶Uva vo uruiro tapo uriopaaepa ouruiroa oisoa Jerusalem-ia ruvara-ia toupave, ouruiroa oearovu upiapa irara sipopaiva ora oearovu oearoa-ia oisoa tugara kopiuro toupave. Oa iava vorevira voea porete pieiva.

Vo Tavaka Iava Toupai Vao Oa Karekeepa Aposel Irara-ia

¹⁷^c Oara-a evara ravoto kovoro riiriireva kasipuoro Rovopato Pristo ora oearovu rera iava Sadyusi-pa irara. ¹⁸Osa-a eisi osa iava aposel irara ouiva voea tovasa tuukepa kepa sovara-ia. ¹⁹Uva vokiario urioroepa Turaro purapurapatoaoro ensel rataoa karusa. Oa iava voea kosi piereva rataure. Uva oiso puraroepa, ²⁰^d “Avata. Uva Rovopa Kepa-ia Tempel toutavere, ra voa tupaoro voea rutu oirara siposipota vao iava tootoo, Airepa Tootoo oa vo tupaivoi Jisas vo raivaaro-ia.” ²¹^e Eva-a oa uvuoro avaaepa Tempel iare vo reoro-ia rovosa vara vateoro.

Uva Rovopato Pristo urioroepa ora voeao rera iavapa irara tapo. Oa iava voeao Kaunsel irara guru pieiva voeare kearaoro voeao Isrel-pa irara oira vasi iraraoro. Uva va isivaaro iava oearovu aposel irara ousa avaaepa

^z 5:11 Ap 19:17 ^a 5:12 Ap 2:43, 3:11, 4:32 ^b 5:15 Ap 19:12 ^c 5:17 Ap 15:5

^d 5:20 Jo 6:63, 68 ^e 5:21 Ap 4:5-6

tuukepa kepa iava. ²²Oire uva polis irara avaaepa voare. Uva viapau voea kekeiva tuukepa kepa sovara-ia. Oa iava vura ragaoro voreaepa oiso purasa, ²³“Igei tuukepa kepa-ia vura ragaio. Viapau oiso irai ariarava karuiovo. Ari ita, tupavira raga toupai vo tupa. Ora aue tapo uvare vo kepa-ia uutupa irara tapo toupai vo.”

²⁴Uva va iava vo reoro uvuoro Rovopato Pristo ora iravu reito aue iava Tempel aiterea rutu oiso rugorugoo iraopasiepa, Eake irao-a vao-ia oa pou piroi vo-ia? ²⁵Oa iava iravu urioroepa voea rutu tavisia oiso, “Avoeao uvuta. Easi voeao epao Tempel-ia oea oirara siposipopai vo.” ²⁶Oire reito avaroepa rera voeaaro tapo. Oa iava voea tapo aposel irara voreaepa voea rutu. Uva viapau oiso orekevu avu vai puraiva voea-ia, uvare oiso ragavira rugorugooapaepa, Teapi vigei iare avekeara vai vikiive.

Aposel Irara Viapau Oisoa Uriripaave Kaunsel Irarare Reoreopaoro

²⁷Uva voava voeava karea virova voea tovosa Kaunsel irara sovara-ia. Oa iava ro-ia Rovopato Pristo oiso puraroepa, ^{28f} “Igei visipa goru vosi rutu pura ragaiovorao oiso, Opeita vo vaisio iava oearovupa siposipopatavere Jisas-pa vaisi. Uva apeisi iava visii raga vo uruio agasi pieta Jerusalem urui vo ora visii gisipoaro raga iava igeipa vao vuria puraoro oiso, Igoa rera kopii pieiovora?”

^{29g} Uva Pita ora oevu aposel irara vo reo pukoiva oiso puraoro, “Igei Pauto vo reoro sirova utu iraopaioveira. Ari oirara vo reoroaro oara tupepapeira. ³⁰Vigei aite iraraaro Pautoa-aro ira Jisas tore pievora vorevira ro ira kopii pietavora evao parikou-ia. ³¹Uva Pauto rera rei pievora ora rera oirapapa varata oaro-ia oiso rera pieoro, Turaro Kae Piepato, oisore ra Isrel-pa irara sopaaro oaive poreive. Oire ra va iava voea iava vuriara oaive veraparevere. ^{32h} Ora igei-ia vao iava tavitavipa irara ora ro tapo Tugoropato Uraurato ira voearopa vatepare Pauto oearoa rera vo reoro sirova utupaaveira.”

Gameliel Oiso Puraroepa, Kaunsel Irara Gavaure Visivi Aposel Irarare Reopata

³³Oire uva vo reoro voea sopaaro togava rutu. Oa iava voeare vovouisiro tore iraoepa. Uva oiso vovoupaaepa ra aposel irara upoive voea kopii pieoro. ³⁴Uva voava vo vokia vao-ia iravu toreroepa voea iava voeao Kaunsel irara ro-ia Farisi-pato rera vaisiario, Gameliel. Eera Gameliel riro taraito Reo Taisi-ia. Irare oisoa oearovu rutu oiso purapaave, “Eera-a vearo vovoutoa rutu,” uvare reo keketoa. Oire uva toreroepa oiso purasa, “Eisivi raga ratauvi voeao aposel irara kosi pieta.” ³⁵Oa iava oiso puraroepa Kaunsel irarare, “Visii vao Isrel-pa irara

^f 5:28 Ap 4:18; Mt 23:35, 27:25 ^g 5:29 Ap 4:19 ^h 5:32 Lu 24:48; Jo 15:26; Ro 8:16

vatatopopata. Teapi voeao vuri pie ragata. ³⁶Teapi oiso pieta osa iravu ro-ia rera vaisiario, Tiudas ira oisoa ora rera vaisiario raga rei piepareve. Oire riro irara rutu rera sirova utuaepa. Voea uvuiario voeao-ia vo resura vovoto (400). Uva va iava oevu rera upoiva. Osa-a eisi osa iava oisi raga ora rigaaepa voeao vo resura vovoto ora opesi pieoro. ³⁷Uva voea isivaaro iava iravu ro-ia rera vaisiario, Judas ira karekeroepa aue-ia vo vokio sensispa voki ro-ia Galili-pato. Uva voava riro irara ivureva ora rera iare rera sirova utusa. Ari ita, eisi ita osa ragavira iava ora opesi pieroepa. Uva oisi raga voeao utuaepa rera voeaaro. ³⁸ⁱ Ari ita, vo vokio-ia visii tavipaa oiso, Voeape, ora voea vo kovoaro tapo, ora raivara oaive. Ora tapo evara opesi ragapere, vosa voea raga varaaro oira turiro. ³⁹^j Ari vosa voea varaaro vova Pauto, ra viapau oiso uvuipatai ra voea-ia puteta. Uva oiraopavira pasi oiso, Easi visii vai raga Pauto upopatavere.”

Aposel Irara Roruiva Ariia Oupasa Jisas Vaisiario-ia

⁴⁰^k Osa-a eisi osa iava Gameliel vo reoaro sirova utuaepa. Oa iava voeare aposel irara keeraaepa. Uva voea ragaiva voeare goruvira oiso purapaoro, “Opeita Jisas vo kovoaro iava tavitavipatavere.” Uva va isivaaro iava voea eakaiva. ⁴¹^l Oire Kaunsel-pa irara kavuiva roruoro, uvare Pauto voeapa reoa reesireva oiso puraoro, “Uvuitae ariia ouoro varao rutu vearopa kovoro kareketavoiva Jisas varaaro.” ⁴²^m Oa iava vokiara rutu-ia vo Rovopa Kepa-ia vao Tempel ora vo kepaara tapo vo siposipo oisoa vatepaive Jisas iava oiso, Pauto reraaro ro-ia Ropoto.

Erao Vatara (7) Oirara Reesiiva Aposel Irara Tauvapasa

6 ¹Ovokivu-ia utupaua uva disaipel vieiario riroepa. Uva voea raga iava oearovu Jiu-pa irara Grik reo-ia oisoa reopaave voeaore oea oisoa Hibru reo-ia reopaave oiso purapaoro, “Uva apeisi viapau vairopa raroie riako igei iavapa riako uvuivira aioara vai vatepaiveira vokiara rutu-ia?” ²Uva oiso puraaepa voeao katai tau erao (12) aposel voeaore keeraoro disaipel irara, “Viapau rutu uvuipaiei ra Pauto vo reoaro vatepa kovo kavuio okovorovu raga tokioro. ³ⁿ Oire ora visii raga iava erao vatara vaire taraata torevoko sopa iraraa vai. Voeao oea vukupaaveira aue-ia Tugoropato Uraurato rera vaaro tauva ouoro, ora aue tapo vosa riro tarai iraraa vai. Oa iava uvuipaiei ra voea reesiio vo kovo tokipasa aio vatepa kovo. ⁴Uvare igei vaaro oiso toupai, Igoa variripaiovere, ora vo reo vatepaiovere siposipopaoro.”

⁵Uva va iava oiso puraaepa, “O ita vearopai.” Oa iava Stiven reesiiva ro ira aue-ia Tugoropato Uraurato vukuroepa ro riro oirao pie vovouto. Ora

ⁱ 5:38 Mt 15:13 ^j 5:39 Ap 7:51, 9:5, 11:17 ^k 5:40 Mt 10:17; Mk 13:9 ^l 5:41 1 Pi 4:13, 16; Jo 15:21 ^m 5:42 Ga 1:16 ⁿ 6:3 Jo 21:23; Ap 1:15

voeao tapo reesiiva oiso-ia, Filip, ora Prokoras, ora Naikena, ora Taimon, ora Pamenas, ora Nikolas Antiok iava rera ouruia oisoa ratau toupave tauai, ira Jiu vo pitupituario sirova uturoepa. ⁶ Oire voea tovoiva aposel irara ruvara-ia. Uva variria isivaaro iava voea-ia vavaeara tovoiva voea-ia ovoiei reesi puraoro.

⁷ Oire Pauto vo reoaro ora sikataepa. Uva disaipel vieiario riroepa. Oa iava riro irara pris irara vo reo vao oirao pieiva.

Vo Stiven Iava Toupai Uvare Rera Tuukeiva

⁸ Oire uva Stiven vukuroepa gavaurea-ia ora gorua uvare Pauto vaaro-a tauva. Ira varao ravaa reesiro purareva ora oira porete piepa kovo tapo. ⁹ Oire oeavu okepavu iava Jiu vaaro Reo Taisi Uvupa Kepa oea oiso vaisipaiveira oiso, Friman oea urioaepa ora oearovu vo taerero iava oiso-ia, Sairini, Aleksandria, ora Silisia, ora Esia Provins evoea oea rutu kaureoaepa Stiven-va. ¹⁰ Uva viapau uvuipaaepa oiso ra tarai oaro goruaro gasiive vao oa vatereva Tugoropato Uraurato rerapa vao oa iava oisoa reoreoparo. ¹¹ Oire oearovu oirara vatauvira vori ragaiva, oiso ra oiso vo kuuvu puraive, “Igei Stiven uvuiovora osa Pauto vaio toviparevora ora Moses tapo vaiterei vara piepaoro.” ¹² Oa iava voea oira vasi irara aveave pieiva ora voeao riro tarai irara Jiu-pa irara oea rera vateiva Kaunsel irarapa. ¹³ Uva oearovu kareke pieiva kuuvuoro oiso purapaoro, “Ari ita, ro Tugoropa Tapi toviparevo ora vao Reo Taisi tapo. ¹⁴ Uva rera uvuiovora osa oiso puraroera, Ro-ia Jisas Nasaret iava ira vao Tugoropa Kepa Tempel verarevere, ora vo pitupituo tapo tavariorevere oa vatereva Moses vigeipa.” ¹⁵ Uva voea rutu Kaunsel Kepa-ia uvurupaoro rerava tuupavira vurapaiva. Uva oisi ragavira Stiven iava puaua vurapaiva sisikorevira oiso osa ensel puaro.

Stiven Voea Vo Reoroaro Pukooro Voeapa Siposiporeva

7 ¹ Uva ro Rovopato Pristo oiso rera akereva, “E auero rutu varao torevokopai?”

² Uva Stiven oiso puraroepa, “Araoko irara oaa, ora aite irara oaa. Ro reitoa rutu Pauto ira sisikorevira karekeroepa Ebrahim iare vigei aautoaaro, vo osa Mesopotemia-ia toureva. Uva vo tou isivaaro iava aue iare avaroepa Haran-ia. ³ Uva oiso puraroepa Pauto, Rasiara oara kavuoro avau ora sara irara oara vo rasio iare oa-ia vii kareke pieavere. ⁴ Oire va iava Kaldia taere kavuoro avaroepa Haran-ia toupasa, vo uvare aitetoaaro kopiioepa. Oa iava visii iare urioeroepa vo taereo-ia oa-ia toupatavo, uvare Pauto rera urio piereva voare. ⁵ Viapau oiso rerapa

^o 6:6 1 Ti 4:14, 5:22; 2 Ti 1:6 ^p 6:7 Ap 12:24, 19:20 ^q 6:10 Lu 21:15 ^r 6:11 Mt 26:59-60
^s 6:14 Mt 26:61, 15:1 ^t 7:2 Jen 11:31 ^u 7:3 Jen 12:1

rasia vai vatereva Pauto auere ra oavi-ia tasipareve. Viapau rutu. Ari ita, voari tuariri uva Reo Ovoi-ia rera tavireva Pauto oiso, Viipa taru vo rasio rutu vateaverea vii ora vii aao iraraa vaiaro. Eisi osa puraroepa vo osa Ebrahim viapau oviitoa vaiaro toureva. ⁶Uva Pauto oiso puraroepa, Ro-ia ira aao iraraaro aapaapavira toupave tauai rutu akukuvira kovopaoro. Ora aue tapo vuria ouivereva rara tauaipa irara aue-ia vo resura vovoto (400) ivaro. ⁷Voeao oea oisoa kovopa irara oaive-ia pitupaive ragai voearo, oea vo vuriaro voriaro vateaverea taru voeapa, ora voeao kovopa irara oea voava kosia viro ragaipa lotupasa vuurapa vaisi purapaoro vo-ia. ⁸ Oire uva va iava voeapa reo ovoi purareva Pauto. Oa iava vao puraiva rakari verapa pitupitu vo ora voea iava. Oire voava Ebrahim Aisak kavaureva. Oa iava vo peva vatara (8) vokiro putevoiva, rera kuroreva rera rakari veraoro. Oire va iava Aisak Jekop kavaureva. Uva rera ro Jekop katai tau erao (12) arao aitearo voeao vigei aite iraraaro.

⁹“Voeao katai tau katai (11) arao ora voea iava araokoto oaive-ia voriaepa Josep rera riiriipaoro voeaopa oea avapaaepa Isip iare. Ari ita, Pauto oisoa rera tapo toupaveve. ¹⁰Rera vuria iava orirureva rera virivirioro. Ora aue tapo osa riroa tarai vatereva rerapa. Uva veaotoa rutu-a ira oiso ragavira karekeroepa aue Pero osireiario-ia ro king oaive Isip-pa irara. Ira tore piereva Pero, oiso ra rerapa eraoparo Isip-pa irara tokipaoro ora orekerovu rutu Pero vo kepaoro sovara-ia touara tapo.

¹¹“Oire uva ovokivu-ia ogoepa vuuta urioepa vore Isip taere-ia ora vo tapo Kenan taere-ia. Riroa rutua tavaka oa pou piropa vo voki-ia eva. Oa iava vigei aite iraraaro aio kasikasiaepa rutu rera-ia eera ogoeto. ¹²Oire Jekop aioara iava uvurevoiva Isip-ia, vigei aite irara oaro arureva voea ava pieoro voare Isip-ia. ¹³” Uva eraopa vore-ia ita Josep voeapa ora karekeroepa araoko irara oaro, ro ira oisoa Isip vata tokipareve. ¹⁴Oa iava Josep aitetu oureva voare evoa Isip-ia. Uva voea rutu takuvuaro uvuiaro-a voeao-ia erao vatara tau vo vavae (75) rutu. ¹⁵Oire voava vararoepa Isip iare Jekop voea tapo vigei aite iraraaro. Oa iava vao kopiiaepa. ¹⁶Oire uva oisoa vao kopiipaave, oa iava vova oisoa voea kaepaive voea tovapasa Sekem-ia aveke rikui-ia oa vorireva Ebrahim Hemo ruvara-ia Sekem-pato.

¹⁷“Uva va iava Reo Ovoi vo vuutaaro tutuu pieva vao oare Ebrahim tavireva Pauto. Osa iava ora kavakavauaepa Isrel-pa irara Isip-ia. ¹⁸Oire uva iravu Isip-pato king tore pieiva ira viapau oisoa Josep-ia taraiparo. ¹⁹Vuri pitupitu-ia vigei aite iraraaro ratareva vatauvira oiso pieoro vo kakaerore sikeo kakaero, oisore ra aite irara vo kakaero kavu ragapaive. Oa iava vo kakaero oisoa kopiipaave. ²⁰Uva vo vokia-a vao oa-ia Moses kavauroepa veaoro keketo rutu oirato vo Pauto osireiario-ia. Uva voava

† 7:8 Jen 17:9-11 * 7:13 Jen 45:1-4

vo peva putevoiva kekira, rera aio vatesiva aitetoarei, vo osa veguruvira toureva. ²¹Oire uva oisi-a oiso osa Moses kavu ragaevoviva aakova, Pero oviivaaro rera oueva rera aio vatesa oiso rutu osa oira ovii kakaearo, osa rera pieeva. ²²Uva voava Moses riro tarai oueva Isip-pa irara vo siposiporoaro-ia. Ora riroroepa tapo aue-ia reoara ora kovoara.

²³“Oire voava vo resura tau (40) putevoiva ivara, oiso rugooroepa ra araoko irara oaro kekereve Isrel-pa irara. ²⁴Oire uva iravu-ia voea iava vuria karekeepa. Oa iava Moses va kekereva rera-ia. Osa iava va tuureva Moses iravu-ia Isip-pato rera tapaoro. Oa iava kopiioepa. ²⁵Uva va iava oiso purarepa Moses ora rera ragare, Easi pasi ro araoko oiso purarovere ragaire vo osa riroa iava tavaka voea virivaria Pauto vo goruaro iavirava, Vearotoa rutu Moses. Riro virivari purato. Ira ragai tauvarevo.

²⁶“Uva utupa visivi aitereivu-ia pouro viropa ovusa ora upopasiepa. Osa iava vaiterei sikapaoro vaiterei goruvira tavireva oiso, Ae ora eakasi. Eakere ora upopasiei? Vei araorei raga ita vao. Vorevira ora agiagisi.

²⁷Uva ro ira iravuva ora upoparoepa ira Moses peoro rerare oiso puraroepa, Auoro, irouto vii rei pierevora, oa iava vegei sikapari? ²⁸E ragai upopaari oiso osa Isip-pato pierivorao aruvea, raa? ²⁹Oire uva va iava torireva Midian-ia tousa Moses. Oa iava voa oviitoarei kavaureva.

³⁰x “Oa iava vo resura tau (40) ivaro puteva rerare. Uva purapurapato ensel rera iare pouro viropa raaka tapi vo Sinai Pukui-ia. Uva eto kasi-ia enselto karekeroepa rera iare Moses. ³¹Uva rera-a ro kekerevoiva Moses, voavire tutuu piereva rutu, oiso ra va eveireve. Uva Pauto vo reoaro rera iare urioepa viaevira. ³²Oa rerare oiso puraepa, Ragai-a Pauto vii aitearo ora Turaroaro Ebrahim, ora Aisak, ora Jekop. Uva Moses uririroepa. Uva viapau vorerivira voa vurareva. ³³Uva Turaro Pauto rerare oiso puraroepa, Tasitauo iava eva verari tasipa, uvare Tugoropa Tapi-a vo-ia uva toupavaovi uva tasipari va-ia. ³⁴Tavaka keke iraoavora oirara oaa-ia vo Isip. Oa iava voea gauaro uvuoro vararae voea orirusa voea virivarioro. Oire vatatopou ra vii sipo piea vorevira Isip iare.

³⁵“Ro-ia Moses irava kaureosiepa oiso puraoro, Irouto vii rei pierevora oa iava vegei sikapari vegei taapaoro? Uva rera-a ro Moses sipo piereva Pauto turarosa, ora voea tapo voeao virivarisa vao-ia tauva enselto vaaro oava pouro viropa garepa vegovi-ia. ³⁶Uva varao tapo ravoto kovoro purareva Moses Isip-ia ora avakava-ia tapo aue Ret Si. Ira rera voeaaro oirara tuvetuveoro raaka tapi iare voeava kosiro viropa Isip iava. Oa iava vo resura tau ivaro voa voeare puteva, osa voa voea oisoa tokipareve. ³⁷Ira-a ro Moses ira Isrel-pa irara tavireva oiso, Rera ro Pauto oavisii ira visii iava oirara profetatoa vai kareke pierevorea oiso irai osa ragai. Ira taru visipa Pauto vo reoroaro vateparevorea. ³⁸Ira raga-a ro Moses

x 7:30 Eks 3:1-2

ira Isrel-pa irara gurureva raaka tapi voa voea tapo toupasa. Uva voa ro purapurapato ensel Moses gisipoaro iava reoroepa voeare. Oa iava voea vatereva Pauto vo reoaro goru reo oa viapau opesia vai.

³⁹“Ari ita, voea vigei aite iraraaro viapau oisoa Moses vo reoroaro sirova utupaave. Uvare oisoa oiso va purapaive, Rerape. Viapau uvuipaviei ra rera uvupape, uvare orekerovu rutu vigei varaaro toupaveira Isip-ia.

⁴⁰Oa iava oiso puraaepa Eron-re, Tokarasiara vai purari ora vii vavaeoro-ia. Ra oeai vigei tuvetuvepaive, uvare viapau taraipaiei Moses-ia oiso, Apeisi pierevora ira vore vigei tuvetuverevora raaka tapi Isip iava. Ira va-ia piroroera pasi, eke. Apeisia avu pierevora? ⁴¹Uva vo vokiro-ia oavu bulmakau kakae puraiva vapa tauopasa. Uva oisi-a oiso osa iava rorupaiva rutu vo kovo-ia vao oa puraiva ora voea vavaeoro iava. ⁴²^y Uva va iava Pauto voea arova isivaroepa voeapa vaseoro. Oa iava aaviikoarapa oisoa lotupaave varao oara vuvuiua-ia toupaveira. Oiso rutu osa vo rigato oisoa toupave profet irara vaaro vukua-ia vao oa-ia oiso puraroepa,

‘E ragai ragapa tauopataera vo-ia raaka tapi, ovusa vo resura tau (40) ivaro visiire putevora visii vao Isrel-pa irara?’

⁴³ Viapau rutu. Asi visii vo kepa Moloko vo kepaaro lotupa kepa varo kepa kaepatavora aue tapo aaviiko rera ro oiraaro Refan pauto. Ora varao tapo oisoa kaepata oara puratavora varapa lotupasa tokarasiara. Oire uva visii topa piepaavoi rara vova eisire Babilon tauai rutu.’

⁴⁴“Uva vo-ia raaka tapi uva Lotupa Kepa varo kepa touva, okepa-ia Pauto oisoa ora rera vo reoaro vatepareve. Vo kepa-ia vao oava oisoa toupave vigei aite iraraaro. Uva vo kepa-ia vao Pauto siposiporeva Moses tavioro oiso, Vo kepa purari oiso osa okepavu kekeriva. ⁴⁵Voeao vigei aite iraraaro oea sirova oevu ita utuaepa vo kepa ragava vao-ia varo kepa toupasa. Uva osararovu rutu oisoa putepaive rara voea upopaive vo kepa ragava toupaooro vao-ia, vo vuutao-ia oa-ia oisoa Josua voeapa iraparo vo viurupasa. Oa iava voeao sara irara kosi piereva Pauto voea veraoro vigei aite iraraarova. Uva oisi-a eisi osa oisoa toupave vava vao varo kepa Lotupa Kepa vo osa Devit toupaveve. ⁴⁶Uva rera ro Devit ira vo tou-ia vao toupaooro vearo vovou oureva Pautoa-ia. Oa iava Pauto arereva oiso ra vigei reraaro Jekop reraaropa Pauto tavukia vai purareve. ⁴⁷Oire eva-a oa iava Solomon rerapa kepa paureva.

⁴⁸“Ari ita, Pauto ro oiraopatoa rutu viapau oiso vo kepao raga-ia toupaveira oa purapaiveira vavaea-ia. Oa iava oiso puraaepa profet irara,

⁴⁹ ‘Ragai-a Pauto ragoa vo turaroparai vuvuiua-ia ora evoa rasitoo-ia. Ari evoa rasitoo-ia tasipaavoi voa paupaoro. Uva apeisi ragavira

^y 7:42 Amo 5:25-26

uvuipatai ra ragaipa kepaa vai pauta? Uva aa vo tavukio-a vao oa uvuipai vao oa-ia toupaaaverea turaropaoro?

⁵⁰ Varao-ia oiso-ia vuvuiua ora rasito oara rutu ragai raga puraava ora ragai vavaearo iava. Uva apeisi-a? Oiraopavira-a oiso osa purarai?'

⁵¹ "Visii vao-ia visiigoa viapau oiso uvupataveira. Visiigoa oiso rutu toupataveira osa voeao ratau tou irara oea-ia viapau oiso oirao pie vovouro vai toupaveira vo sopaura oaive sovara-ia. Uva visii-a vao visiigoa Tugoropato Urauratoare korukorupataveira vo pitupituro purapaoro osa vara oisoa purapaive visii aite iraraaro tuariri." ⁵² Uva va-a vao oa iava oiso voea akereva Stiven, "Irouto-a profet irara iava rera ira kavuiva visii aao iraraaro? Viapau oiso iraiiei ira kavuro viropa vaopa vuri vovou oa puraiva rera-ia. Ora voea voeao upoiva oea Torevoko Vovouto vo raivaaro aviavi pieiva. Ro Tugoropato ira urioroepa, ira outavora kuuvu pitupitu-ia rera kopii piesa. ⁵³ Visii vao visiigoa Pauto vo reoro outavora pisavira enselpa irara ruvara-ia. Uva viapau oiso vo reo sirova utupataera." Eisi osa rutu voeare puraroepa Stiven.

Stiven Vurokoiva Aue-ia Aveke

⁵⁴ Vo reoro rutu voea vovouaro togava. Oa iava rirovira voea iava gisipoara keikei piropa rirovira kasipuoro rerare. ⁵⁵ Ari ita, Stiven aue-ia Tugoropato Uraurato vukuroepa. Oa iava tuupavira vuvuiua taraareva. Uva voa Pauto vo sisikorearo kekereva ora Jisas tapo, ovusa Pauto oirapapa varataaro-ia toreparoepa. ⁵⁶ Uva voava Stiven vao-ia oiso puraroepa, "Oiraopavira rutu vuvuiua kekeavoi oa karuvira toupavoi. Uva rera tapo kekea Ropotoaaro Oiraopato ira oirapapa varata-ia toreparoi Pauto varaaro-ia."

⁵⁷ Oa iava kokiara tupaiva vo gaupaoro kasipupaoro rerare. Osa iava rerare vusi ovoiiiva. ⁵⁸ ^a Oa iava oearovu voea iava kuvupara oaive ririvuroo vara guruiva ro ruvara-ia rera vaisiario, Sol. Uva voea-a evoea oea rovvira rera roeroaro rovoiva aue-ia kort oea rera rovoiva rera vurukooro. ⁵⁹ ^b Oire vo osa rera vurokopaiva aue-ia aveke. Oa iava variriroepa oiso puraoro Jisas-re, "Turaro. Ragai urauraaro kae pieri." ⁶⁰ Uva voava takuro viropa oiso goruvira rutu keerasa, "Turaro. Opeita vao vuria voeapa reesiri, oiso ra utupaua va tuuri voeapa." Oa-a vao oa isivaaro iava kopii ovoiroepa vovouisi vaseoro.

8 ¹ ^c Uva Sol tapo gasirevoiva, Stiven upoiva.

Sol Oisoa Lotu Purapa Irara Vuri Piepareve

Uva vo voki-a vao oa-ia vao riroa rutu tavaka karekeepa vo lotua-ia Jerusalem-ia. Oa iava voea rutu voava sikaa viropa ora rigaoro vorarore

^z 7:56 Mt 3:16; Dan 7:13 ^a 7:58 Lu 4:29; Lev 24:16 ^b 7:59 Sam 31:5 ^c 8:1 Ap 7:58

oiso, oearovu Judia iare, ari oearovu Sameria iare avaaepa, ovusa voea raga aposel irara voa kavua viropa Jerusalem-ia. ²Uva voa rera tovaiva Stiven voea voeao riro oirao pie vovou irara. Uva voa tovaoro gau eraro-ia gaupaiva rerapa. ^{3^d} Ari ro Sol ira oisoa lotupa irara rutu vuri piepareve, ira kepaara rutu-ia koatapaoro oisoa oirara ora riakora oupareve voea tovopasa tuukepa kepa-ia.

Veoro Siposipo Vao Oa Viriva Sameria-ia

⁴Oire uva lotu purapa irara torioro avaaepa vorarore oiso-ia, Judia-ia ora Sameria-ia. Uva voa siposipooro oisoa vokapaive aue iava Veoro Siposipo voraro ruture. ⁵Uva Filip vararoepa riro urui iare vao Sameria-ia voea tavitavisa Kraiss iava ro Ropoto. ⁶Vo ovusa voea rutu vaea vovou raga-ia toupaooro rera siposipooro sirova utupaaepa. Vo osa voeapa siposipopareva veoro reo vatepaoro voeapa. Ora oaravu tapo oara kekeiva rera-ia oira porete piepa kovoro. ⁷Riro irara tugura oea kosi piereva ro-ia Filip, ovusa riro guruko purapaiva gaupaoro oirara iava kosi virooro. Oearovu rutu oearoa-ia oisoa rikerikepa kopihiro toupave, ora voeao oea iava kokotoara oisoa kopipape oearoa rutu veoro piereva. ⁸Oa iava rirovira rutu roruiva vo uruia.

^{9^e} Ovusa iravu ro-ia rera vaisiario, Saimon ira keakea kovoro oisoa purapareve pisavira rutu oirara keakeapaoro voeao Sameria-ia tou irara. Uva oisoa ora rera raga ora rei vaisi pieparo vo uruia. ¹⁰Uva voea rutu oisoa oira vasi irara rera sirova utupaave ora voeoro oiraravi raga. Oa iava voeao oisoa puraepa, “Avoeao ro-ia gorutoa rutu Pauto reraaro Saimon.” ¹¹Uva voea rutu oisoa rera sirova utupaave, rara rirovira rutu voea keakeapareve. ¹²Ari ita, vo osa Filip vo siposipooro oirao pieiva vao Veoro Siposipo aue iava Pauto vo Saraaro ora Jisas vo vaisiario goruaro, uva voea rutu oirara ora riakora baptaisa ouiva. ¹³Uva va iava rera tapo Saimon oiraoroepa rarioro. Oa iava baptaisa oueva. Oire uva va isivaaro iava oisoa Filip tapo toupave vokiara rutu-ia Saimon. Oa iava vo tou-ia varao-ia tarairoepa ravoto kovoro ora varao tapo ravaa reesiro. Uva rirovira rutu rugorugooroepa varare varao-ia ravoto kovoro.

¹⁴Oire vo osa aposel irara vao iava uvuiva vo uvare Sameria-pa irara Pauto vo reoro ouiva. Oire va iava aitereivu sipoiva Pita vaio ora Jon Sameria iare. ¹⁵Uva voa poui viropa. Oa iava voeapa variri rovosiepa areoro Pauto ruvara-ia oiso, “Tugoropato Uraurato vara pierivere voeapa.” ^{16^f} Aue iava uvare viapau voea sopaaro-ia toupaveva Tugoropato Uraurato. Ari ita, Jisas vaisiario sovava-ia baptaisa ou ragaiva. ¹⁷Oire uva va iava vavaeara oesi tovosiva voea-ia. Oa iava voea iare Tugoropato Uraurato vararoepa.

^d 8:3 1 Ko 15:9; Ga 1:13; Fl 3:6; 1 Ti 1:13 ^e 8:9 Ap 13:6, 5:36 ^f 8:16 Ap 19:2; Mt 28:19

¹⁸Uva ro-ia Saimon ira waiterei siituereva aposeltoarei osa vavaeara oaesia-ia Tugoropato Uraurato vara piepasiva voea iare. Oa iava oiso puraroepa waitereire, ¹⁹“Ari oiso ruipaparai ra ragai tapo vo goru vao-ia voria vei ruvara-ia, oiso ra va-ia oearoi iare ragai tapo rera Tugoropato Uraurato vara piepaa oearo-ia vavae oaa tovopao.”

²⁰g Oa iava Pita rerare oiso puraroepa, “Avoeao, apeisi ragavira rugorugoopau? E uvuipauei ra vatevatearo Pauto vorevira voriri? Vii ora monia oara oa tapo opesiuvare taru kopiioro. ²¹Auoro. Viapau oiso uvuipauei, uvare sopaua oara tauavira toupaveira Pautoa-pa. ²²Vii vao-ia ora poreu vuri vovou oara iava varirioro. Osa iava Pauto uvuipa ra vii vaaro vuri vovou verareve. ²³Oiraopavira rutu vii iava sopaua sisiropaa oua vukuepa aue iava riroara rutu vuri vovouro vii varaaro. Uva vii-ia ora goruepa vii varaaro vuri vovouro vii-ia pituoro.”

²⁴Oa iava Saimon oiso puraroepa waitereire Pita vaio ora Jon, “Turaro iare varirisi ragaipa tauva areoro. Ra oisi iava viapau vao karekepe ragai-ia oiso osa purasiei ragaire.”

²⁵Oire vo kovoro opesiario isivaaro iava karesiepa Jerusalem iare, uvare voeapa aviavi pievira tavitavisiepa Pauto vo reoro iava. Uva vo osa karesiepa oa iava vo raivao-ia ouruirovu-ia pousi viropa voeapa ita siposiposa vo uruiro-ia va raga iava Pauto vaaro Vearo Siposipo voa raga Sameria taere sovara-ia.

Filip Vaio Iava Ora Ro Itiopia-pato

²⁶Oire uva Turaro reraaro ensel Filip-re oiso puraroepa, “Vatatopou, ra varau vo raivao-ia vova Jerusalem iava vore Gasa-ia vo raivao-ia oa raaka tapi-ia toupaveira.” ²⁷h Uva va iava vatatoporoepa varasa, ovusa vo voki-a eva vao-ia iravu Itiopia iava, rera Kwin Kandesi reraaro reito ira oisoa oira vo monia tokipareve, ira urioroepa Jerusalem iare voa lotu purasa. ²⁸Uva vo voki raga-ia kareroepa voava aue-ia karis rakorako. Uva va-ia paupaoro profet Aisaia vo rigatoaro vieipareva. ²⁹Uva va iava Tugoropato Uraurato oiso puraroepa Filip-re, “Tutuu pieri karis rakorako iare.” ³⁰Oire uva voa pouro viropa va iare ikauoro. Oa iava Filip rera uvureva vo osa profet Aisaia vo rigatoaro vieipareva. Osa iava oiso rera akereva, “E va-ia taraipau eva oa iava va vieipaari?”

³¹Oa iava oiso puraroepa, “Viapau. Uvare irai ragaipa va aviavi piepareveira?” Oa iava Filip-re oiso puraroepa, “Vore kaeu viro ragai tapo pausa.”

³²i Oire vo vuutaro-a varao-ia oara oiso toupai vo vuku iava vao oa vieipareva,

‘Rera ava pieiva oiso osa sipsip kare oisoa kopii piepaive. Ra viapau vo kakae eva sipsip kakae oivepe vo osa oirato va oruaro

g 8:20 Mt 10:8; 2 Kin 5:16 h 8:27 Sam 68:31; Jo 12:20 i 8:32 Ais 53:7-8

siipareve. Eisi osa ro oirato ira viapau oreovu avu vai purareva osa rera-ia vuria puraiva vao.

³³ Uva vo osa rera arii pieiva rera-ia vakuvakupaoro, uva viapau oiso irai voea iava oiso puraroepa, Rerape, uvare torevokoto-a eera. Uva iroutoa vai uvuiparoi ra varao vuri vovouro oaive vieireve voeao iava vo vokiavapa irara. Evara vuri vovouro oara rera tootooro ouiva rera kopii piesa vo rasio-ia.’

³⁴ Uva va iava ro-ia reito Itiopia-pato oiso puraroepa Filip-re, “Irouto-a ro ira iava siposipopare ro-ia profetato. Ora rera raga iava-a, eke iravu raga?”

³⁵ Oire uva Filip Vearo Siposipo roveve rera soporesa aue iava Jisas vo rigato raga iava Aisaia vo rigatoaro. ^{36-37j} Uva vaiterei avasiepa vo raivao-ia. Oa iava vo pousi viropa vao-ia uuko rovu. Uva ro Itiopia-pato oiso akereva, “E oavu avu vaiei ragai-ia oa iava viapau uvuiparai ra baptaisa oua vao-ia uuko rovu?”

³⁸ Oire vo reo uvuoro karis rakorako ruu piereva va goto pieoro. Uva va isivaaro iava varasiepa aue iare uuko rovu vaiterei vaitereo Filip vaio ora Itiopia-pato. Oa iava voa Filip rera baptaisreva Itiopia-pato. ^{39k} Uva voava kaesi viropa vorevira. Oa iava sita pievira Turaro Pauto Urauratoaro Filip kaereva vorarore. Osa Itiopia-pato viapau rera-ia tarairoepa vo osa voraro rerava avaroepa. Uva avaparoepa rera raga Itiopia-pato raivaaro rorupaoro rutu. ⁴⁰ Uva Filip Asdot-ia pouro viropa. Uva voa vokapaoro vo uruiro-ia siposipopareva. Ari va isivaaro iava eva avaroepa Sisaria iare.

Pol Porereva Vo Damaskas Raiva

9 ¹ Ro-ia Sol touvira rutu oisoa gasipareve Turaro voeaaro disaipel irara upopaoro. Uva oisi-a eisi osa iava avaroepa Rovopatoa iare Pristo ² rera aresa varaore rigatoara, oisore ra raiva oaro rerapa karu piro vore Jiu varaaro iare Reo Taisi Uvupa Keparo Sinagog, varao oara oisoa toupave Damaskas-ia. Oiso ra voa oearoi kekereve voearo oearoa Turaro vo raivaaro sirova utupaave Airepa Tootoo oupa raiva. Oire voea oureve voea tuukeoro tuukepa kepa iare Jerusalem-ia. ^{3l} Uva vo osa avaparoepa Sol raiva-ia vao Damaskas, uva tutuu piereva voa ovusa aviavia varaepa vuvuiua iava rera ruusa. ⁴ Oa iava koveroepa vo rasitoo-ia vo reo uvuoro oreoa oiso puraepa rerare, “Sol, Sol, apeisi iava ragai vuri piepariveira vokiara rutu-ia?” ⁵ Oa iava oiso akereva, “Turaro, irouto-a vii?” Uva Turaro oiso puraroepa, “Ragai-a Jisas ragoa upopariveira vokiara rutu-ia. ⁶ Uva vii tavipaa oiso, Toreu ra avau vo uruiro iare oa-ia iravu vii tavirevere ragai iava vaore oa-ia uvui iraopauvere oiso ra va purari.”

⁷ Vo osa voeao oea rera tapo avapaaepa oea ruruvutu ragaaepa voka tuuke pieoro, uvare oiso auepaaepa, Apeisi vai ragavira reoreopave.

^j 8:36 Ap 10:47 ^k 8:39 1 Kin 18:12; 2 Kin 2:16 ^l 9:3 Ap 22:6, 26:12; 1 Ko 15:8

Uvare viapau rera kekepaiva ro ira reoreoparoepa auere Sol. ⁸Oire uva voava Sol toreroepa rasiua arova. Oa iava aauvira vurareva. Uva viapau oiso irai kekereva, uvare osireitoarei rerare aausiepa. Oa iava rera kapokaporopaoro rera tuvetuvepaoro poua viropa aue-ia Damaskas-ia. ⁹Oa iava vo peva-ia aue voki peva voosivira raga toureva, ora aio asavira, ora ukaio asavira tapo.

¹⁰Oisi-a eisi osa iravu disaipelto toupareva Damaskas-ia rera vaisiario Ananias. Ira kuu piereva Turaro areo uusi-ia oiso puraoro, “*Ananias.*” Oa iava Ananias oiso puraroepa, “*Ragai-a vao-ia.*” ¹¹Uva Turaro rerare oiso puraroepa, “*Toreu ra avau vao-ia raiva va vaisiario, Torevoko Raiva. Uva evoa akerivere auere Sol ro vova Tasas, ira epao Judas vo kepaario-ia uva variripa tauvare areparoi.*” ¹²Ira areo uusi-ia vao kekerevoroa, ovusa vii Ananias rera osireiario-ia vavae tovoparivorao rera vura piesa vorevira.”

¹³Oa iava Ananias rera vo reoro pukooro oiso puraroepa, “*Turaro, ro iava uvuavora riro irara rutu iava, vo osa oaravu kaureo vovouro puraparevora oearovu-ia vii voeaaro-ia oirao pie vovou irara vo Jerusalem-ia.*” ¹⁴Ira uvuipa ra igei rutu tapo tuukereve, igoa vii vaisiario sovara-ia kovopaioveira. Uvare vo rigato kaepareveira raiva purapa rigato oa ourevora Rovopato Pristo ruvara-ia.”

¹⁵^m Uva va iava Turaro rerare oiso puraroepa, “*Avau, uvare ro reesiavora ora ragaipa ira ratau tou irara, ora oearovu Isrel-pa irara, ora king irara tapo, ora turaro irara oearoa rutu taru siposiporevere ragai iava.*” ¹⁶Ira kareke pieavere siitoka-ia, uvare ragai iava siposiporevere.”

¹⁷Oire uva avaroepa Ananias vo kepao-ia koatasa oa-ia Pol toupareva. Oa iava oiso puraroepa ora rera vavaeoro tovooro rera-ia, “*Araokotoa oaa, Sol. Turaro Jisas ira vii iare karekeroerao vo raivaaro Damaskas ruvara-ia vo osa uriopauerao. Ira ragai siporevoi vore vii vorevira vura piesa vii porete pieoro, ora auere tapo ra vukuuvare aue-ia Tugoropato Uraurato.*” ¹⁸Uva vo voki raga-a vao oa-ia verutara rera osireiario iava kovekoveepa. Oa iava varare rorooro vearovira vurareva. Oa-a eva oa iava toreroepa. Osa iava rera baptaisiva. ¹⁹Vo raverave eva isivaaro iava gorua oureva vorevira, uvare aioara aioreva.

Sol Siposiporeva Damaskas-ia

Oire voava Sol tovura raga toupareva Damaskas-ia disaipel irara ruvara-ia. ²⁰Uva vo vokia-a vao oa-ia siposipo rovoroepea Jiu varaario-ia Reo Taisi Uvupa Keparo Sinagog keparo oiso purapaoro, “*Ro-ia Jisas Pauto Oviitoaaro.*” ²¹Uva oisi-a oiso osa iava rirovira rugorugooaepa, vo uvare va-ia eva rera uvuiva. Uva oiso puraaepa, “*Avoeao! E rera-a ro-ia*

^m 9:15 Ap 13:2; Ef 3:7-8; Ga 2:7-8

ira Jisas kovopa iraraaro upopareveira Jerusalem-ia? Uva viapau oisi piesa urioroi ita vore osa oisoa voea tuukepaoro voea sipopareve aue iare Rovopato Pristo?”

²² Vo osa rugorugooa oaro goruaro riroepa rerare Sol. Oa iava voea Jiu-pa irara voeao Damaskas-ia tou irara oea vavagisi piereva, uvare Jisas oiraopavira poerareva voeapa oiso purapaoro, “Krais-a Ropoto ira reesireva Pauto oiso rutu, Rerapa Kovopato.”

Sol Jiu-pa Irara Asavira Torireva Vokiario

²³ Ovokirovu isivaaro iava voea Jiu-pa irara ora guruaepa, oisore ra rerare raiva vaire taraaive rera kopii piesa Sol. ²⁴ Vo ovusa voea vovouaro-ia tarai ovoiroepa rera Sol. Uva kasura rataoroaro-ia oisoa uutupaave vokiario rutu-ia avi vokiario ora vokiario rera uposa. ²⁵ Oa iava orupavu-ia vokiario aue disaipel irara rirova-ia pekuri rera vara pieiva rera pute pieoro kasura kukuearo iava. Oa iava voava torireva.

Sol Jerusalem-ia Toureva

²⁶ Oire vo osa Jerusalem-ia pouro viropa uva oiso aueparoepa, ra oearovu tapo disaipel irara ora takuvuro. Oa iava evoea rera roruorupaiva oiso purapaoro, “Easi ro vigei keakeapare. Viapau oiso iravu-a vigei iava disaipelto.” ²⁷ Oa iava aue Banabas rera oureva rerava avasa aposel irara iare. Oa iava oiso voea tavireva rera iava, “Ari ita, oiraopavira Turaro kekerevora. Uva Turaro rerava ora reoroera. Ora vo osa Damaskas-ia toupaooro voea goruvira siposiporevora vo Jisas vaisiario-ia.” ²⁸ Oire va isivaaro iava aue Sol voea tapo ora takuvuroepa voea tapo toupasa vokiario rutu-ia Jerusalem-ia. Uva voa uriri asavira siposipopareva aue iava Jisas Turaro vaisiario. ²⁹ Uva va iava voa ora reoparoepa oearovu tapo Jiu-pa irara voeao oearoa oisoa Grik-pa reo-ia reopaave. Vo ovusa voea rirovira rutu ruipapaaepa oiso ra raivaa vai rerare kekeive oa-ia rera kopii piesa. ³⁰ Vo ovusa va-ia taraioro oearu oirao pie vovou irara rera vara pieiva vore Sisaria. Oa iava voava rera sipoiva aue iare Tasas-ia.

³¹ Uva voeao lotupa irara oisoa vearovira rutu gavaurevira toupave vo Judia-ia, ora Galili-ia, ora Sameria-ia. Oire va iava Turaropa avivikepaoro lotupa kovo-ia goruaepa. Oa iava ora rigaaepa riropaoro aue-ia tauvaaro vao Tugoropato Uraurato vaaro.

Pita Inias Porete Piereva Vo Lida Urui-ia

³² Uva ovokivu-ia Pita vararoepa vokapaoro voeao kekesa oea oisoa Jisas oirao piepaive aue-ia Lida urui-ia. ³³ Vo osa voa pouro viropa uva

ⁿ 9:24 2 Ko 11:32-33 ^o 9:26 Ap 22:17; Ga 1:17-18 ^p 9:29 Ap 6:1, 11:20; 2 Ko 11:26

iravu kekereva rera vaisiario, Inias. Irare puteva vo peva vatara ivaro (8) rutu osa keravira raga toupaveve urua ivara-ia. ³⁴ ^q Oa iava Pita rerare oiso puraroepa, “Inias, Jisas Krais vii porete piepare vorevira, ra toreu. Ra urua oara torevokori.” Oa iava toreroepa Inias. ³⁵ Vo osa voearo rutu vo uruiro iava voa tupaiva oiso, Lida vata ora Saron vata oearoa rutu-ua voeao oea va rera-ia ro-ia kekeoro ora voea iava sopaura oaive rutu poreiva. Oa iava rera sirova oisoa utupaave Turaro.

Dokas Vorevira Tootoopa

³⁶ Oire iriavu-a o riakova disaipelva Jopa vata iava oira. Iria vaisiario, Tabita. Uva Grik vo rearo-ia oiso, Dokas. Riro tauva purava rutu. Iria oisoa riropa kovoro veaopara purapaveve orekerovu vate ragapaoro apota irarapa. ³⁷ Uva ovokivu-ia upia oira ouva, oa iava kopiioa. Oire va iava vo kopii sisuiva oira tovosa ivaraiapa tugi-ia kepa-ia. ³⁸ Uva Pita-re aruaepa, uvare oisoa Lida urui-ia tutuu pievira tupaiva Jopa-ia. Eva-a oa iava voare aitereivu aruiva Pita ou piesa. Oa iava oiso rera tavisiva, “Ikavira raga vegei sirova uriou, ra vorevio.” ³⁹ Uva Pita tapo vosesiepa. Oa iava voa pouro viropa. Uva rera ipa pieiva vo tugi iare vao ivaraiapa tugi. Uva voa rera kareke piepaoro raro riako gaupaiva varoara-ia oara oisoa purapaveve Dokas, vo osa oisoa tootoovira tupaiva vairo tapo vo kovo purapaoro. ⁴⁰ ^r Oa iava Pita vairo rutu kosi pieveva rataure. Uva kotupiuarei rekuoro variriroepa. Oire voava ora poreroepa vo kopiire oiso purasa, “Dokas, toreu!” Oire va isivaaro iava eva osirei kae pieoro porete ovoioa tokoruosa Pita vurapaoro. ⁴¹ Uva oira vavaeoro-ia pituoro oira tore pieveva. Oa iava voea ruture lotupa irara keeroepa ora vairo raro riako. Oa iava oira kareke pieveva voeapa, uvare toopa vorevira. ⁴² Oire va-a vao oa-ia taraiava voeao Jopa-ia tou irara iava, oearovu rirovira rutu Turaro oirao pieiva. ⁴³ ^s Uva Pita voa toureva Jopa-ia riro vokiuro rutu-ia iravu tapo ira oisoa bulmakau rakariro gagopaveve vara purapasa. Rera vaisiario, Saimon.

Pita Vaio Iava Ora Konilias

10 ¹ Iravu rera vaisiario, Konilias ira oisoa toupaveve Sisaria-ia katai vovoto (100) tuvetuvepato viurupa irara. Uva voeao aue iava Itali ratau tou tapi. ² Ira oisoa Pautoa-pa avivikeparo rutu veaotoa rutu lotupato ora ovii avao oaro. Riro vatevate vovouto oearovu rutupa apota irara. Ora oisoa tapo variriparo vokiara rutu-ia Pautoa-re. ³ ^t Oire uva ovokivu-ia vo peva vuuta-ia (3 klok) ovaiarovi Pauto reraaro ensel kekereva, ovusa koataparoepe rera iare oiso purapaoro areo uusi sovava-ia, “Konilias.”

^q 9:34 Ap 3:6, 16, 4:10 ^r 9:40 Mt 9:25; Ap 7:60; Mk 5:41-42 ^s 9:43 Ap 10:6

^t 10:3 Ap 9:10, 3:1, 5:19

4^u Oa iava tuupavira rerava vurapareva uriripaoro rerapa. Uva oiso puraroepa, “Eake-a, Turaro?” Uva oiso puraroepa enselto rerare, “Vii varaaro variriara pou piropa Pautoa iare, ora vii vaaro tapo vatevatea vovou apota irarapa. Oarare rugorugooopareveira Pauto viire. 5^v Uva oea arupari Jopa iare eerare Saimon rera raga Pita, ra urioro vore. 6^v Ira epao tavetevira iravu ruvara-ia Saimon, ira bulmakau kare rakariaro gagopareveira. Ira vo kepaaro avakava ruvara-ia toupaveira. Pita vii tavirevere rara oiso osa pierivere rara.” 7va isivaaro-ia purapurapato ensel rera arova voreroepa. Oa iava aitereivu oureva kovopatoarei ora iravu tapo upo purapato vearoto lotupato. Uva rera oisoa Konilias vearovira tauvaporeve. 8° Oa iava enselto vo reoroaro iava voea tavitavireva voea aruoro Jopa iare.

Pita Orekerovu Kekereva Areo Uusi-ia

9^u Utupa voki-ia vo urui iare tutuu pieiva evoea oira peva, ovusa Pita ivaraiapa tugi-ia varirisa kaero viropa rirotoa-ia ravireo. 10^w Uva voa rirovira ogoeroepa aio ruipapaoro. Vo osa oevau aioara rerapa ravaapaiva, ovusa rurapareva. 11^x Evo rura oa sovara-ia areo uusi oureva. Ovuiipa-ia aue vuvuiua kekereva ovusa karu piropa. Uva vo karupa-ia varapaepa aue varuere koko. Oiso osa oearovu varo kovero eoropaveira. Eisi osa rutu vo koko kekereva osa varapaepa vore rasito. 12^u Uva vo koko sovara-ia okarerovu sasararo touva oiso-ia, okarerovua vokapa karero, ari okarerovu riruvira ora voea raga-ia vokapaveira rasitoa-ia, ovusa okarerovu oea papapaveira. 13° Oa iava vo reo oiso rera iare urioepa, “Auoro Pita. Toreu ra vo kareo upori. Ra vo kare aiori.” 14^y Ovusa Pita oiso puraroepa, “Viapau rutu Turaro, oiso ra vo kareo iava irai aioa. Uvare vuvuiuei vo karea okareroapa tugoropaveira vo-ia Jiu-pa irara vaaro sovara-ia Reo Taisi vo karepa kavupasa.” 15^z Oa iava vo reo oiso ragavira ita urioepa Pita iare, “Vosa vo karero-ia okarea purareva Pauto vearovira rutu, uva vii viapau uvuiuaei ra oiso purau vo karere, Vuri kare vao-ia Jiu-pa irara vaaro Reo Taisi varuere karepa kavupa.” 16^u Uva vo peva-ia aue areo uusi peva vara kekepareva. Oa iava vo peva isivaaro iava vo koko rutu vorevira kae piropa vuvuiua iare.

17° Oire vosa evara vorearo isivaaro iava Pita rirovira rutu oiso rugorugoooparepa, Apeisi rutu vao porearo toupaveira? Vo ovusa evoa oira peva Saimon vo kepaarore akepaiva vo kepao-ia toupaveira Pita. Oa iava poua viropa opevaa arureva Konilias rerare Pita vo kepa rataoaro riaaro-ia. 18° Oa iava vo peva eva oiso puraaepa, “E Saimon-ei vo ira vaisiara ro-ia, Pita?” 19° Oire va iava Tugoropato Uraurato oiso puraroepa

^u 10:4 Ap 3:4; Re 8:4; Mt 26:13 ^v 10:6 Ap 9:43 ^w 10:10 Ap 22:17 ^x 10:11 Ap 7:56; Re 19:11 ^y 10:14 Lev 11:4, 20:25; Diu 14:3, 7 ^z 10:15 Ro 14:14; 1 Ko 10:25

rerare vo osa touvira rugorugoooparoepa areo uusire, “Evo peva oea viire akepaivoi. ²⁰Toreu, ra voea iare varau. Opeita vao-ia roruorupari. Viapau oiso ra vii tuukepaive, ra voea tapo avau. Ari ita, ragai raga viire vo peva aruavo.”

²¹Vao isivaaro iava Pita voea iare vararoepa oiso purasa, “Ragai-a vao ragoare taraapata. Eakere uriotai?” ²²Oa iava oiso puraaepa rera iava tavioro Konilias, “Ro-ia irapato ira katai vovotopa (100) viurupa irarapa iraparoveira. Vearo vovoutoa rutu-a, uvare Pautoa-pa avivikiparoveira Oa iava Jiu-pa irara rera vaisipaiveira oiso, Vearo vovoutoa rutu. Uva Pauto reraaro ensel ira rera tavireva oiso, “Pita-re aruu, ra urioro. Ra rera uvuri. ²³Uva va isivaaro iava Pita voea koata piereva kepa-ia. Oa iava rera tapo touiva voa tavetevira vokiario. Uva utupa voki-ia voea tapo avaroepa ora oevu oirao pie vovou irara Jisas-ia voava vo Jopa-ia.

Pita Konilias Vo Kepaaro Iare Avaroepa

²⁴Ovokivu-ia poua viropa vo Sisaria-ia, vo ovusa Konilias voa voeare tueparo ora rera voavaoaro, ora vate irara oaro tapo. ²⁵Oire vosa Pita Konilias vo kepaaro-ia koataroepa. Uva Konilias rerapa avivikepaoro rerare takuro viropa kotupiuarei rekuoro. ²⁶^a Oa iava Pita rera tore piereva oiso puraoro, “Ae! Eaketo-a ragai? Easi ragai-a oiratoa raga. Viapau oiso pautoa-a ragai.” ²⁷Oisi-a eisi osa ora reopaoro koatasiepa atoaro ruture oearovu oirara riro irara kekepaoro, ovusa ora gurupaepa voa.

²⁸Oa iava oiso puraroepa voeare, “Visii rutu vao-ia taraipatai Jiu vo pitupituario oa oiso toupaveira, Viapau irai uvuiparoi Jiu-patoa vai ra osararovu raga iava iraiva uvururo tavetetoa vai, uvare viapau oiso Jiu vaaro eva. Ari ita, Pauto ragai tavirevora areo uusi-ia, oiso ra viapau uvuiparai ra vo pitupituo oirao piepaa igei vaaro Jiu, oa oisoa purapaive voeapa Reo Taisipa sopaipa irara, Visii-a vuri irara. ²⁹Oire vao oa sirova uriorai visii iare ikavira, uvare ragaire arutaerao. Viapau oiso oavu avu vai-ia rugorugooapaoro uriorai visii iare. Oire uva eake vaipa ruipaoro ragaire arutaerao?”

³⁰^b Oire va iava Konilias oiso puraroepa, “Ari ita, vo resura aue voki putevoiva vo vuutaore vo peva vuuta (3 klok) ovaiarovi oa-ia variriparaera, osa sita pievira urioroera oirato ragai iare. Ira varaaro sisikorevira tourevora. ³¹Uva ragaire oiso puraroera, “Konilias, variria oara uvupareveira vii varaaro Pauto. Ora vao tapo vatevatea vovou apota irarapa vii vaaro oare tapo rugooperai. ³²Uva oiso vovouparai ra Saimon Pita-re aruu Jopa-ia. Ira Saimon vo kepaaro-ia toupaveira tavetevira vo kepaoro oa avakava sirova toupaveira, bulmakau rakariro gagopato vo

^a 10:26 Ap 24:14-15; Re 19:10 ^b 10:30 Ap 1:10; Mt 28:3; Mk 16:5; Lu 24:4

kepaaro. Uva vosa rera Pita uriorovere, ra vii tavireve. ³³ Uva vo voki raga-a eva oa-ia viire aruraerao. Ari ita, uva vearo vovoutoa rutu-a vii, osa iava ikauvira uriou ragai iare. Oire ra vigei rutu vo toupe Pauto osireiario-ia. Ra igei taviri rara vo reoro iava oara igeipa vaterevora Turaro Pauto viipa.” Eisi osa puraroepa Konilias.

Pita Konilias Vo Kepaaro Sovara-ia Reoreoroepa

³⁴ Oa iava Pita siposipo rovoroepea voeapa oiso puraoro, “Oiraopavira rutu oiso ragavira taraiparai vokio-ia, Viapau oiso rovirievira Pauto vo vovouaro toupaveira vo osararovu rutupa. ³⁵ Vosa eake sara iava irouto Pautoa-pa avivikeparo ora torevoko vovou purapareve, ira-a eera oiratoaaro Pauto. ³⁶ Visii rutu vao-ia taraipatai vo reo-ia oa vatereva Pauto Isrel-pa irarapa. Oa-ia Jisas Kraiss iava gavaurea taviroepa vao sovara-ia Vearo Siposipo [oirara rutu reraaro Turaro]. ³⁷ Vo reoro-ia oreoroa kosi piepaiveira Judia iava oara rovoepa vova Galili taere-ia aue isivaaro iava oiso osa siposiporeva Jon vo ora rera vaaro-ia baptaisa. ³⁸ Ora oiso tapo osa vo siposipo aue iava Jisas ro vova Nasaret, uvare rera iare Tugoropato Uraurato vara pierveva Pauto ora riroa gorua, vo osa Jon rera baptaisreva. Jisas ira virireva vokaoro vearopara rutu purapaoro ora oirara rutu porete piepaoro voeoro oearoa-ia pituva Seten vo goruaro. Oara purareva Jisas, uvare oisoa Pauto rera tapo toupaveve. ³⁹ Vara rutu varao kekeiovora oara puraparevora vo Judia taere-ia ora Jerusalem-ia. Uva rera kopii pieoro rera tapaivora evao parikou-ia Jisas. ⁴⁰ Rera raga ita ira tore piervevora Pauto aue-ia vo pevapa voki. Oa iava rera karekerevora oirarapa. ⁴¹ Ari ita, viapau oiso oirara rutupa. Ari igei raga igoa reeresireva Pauto tuariri igoa rera iava tavitavipaioveira. Igoa rera tapo aiopaiovora ora ukaiopaiera rera torearo isivaaro-ia, vo osa kopii tapiva voreroera. ⁴² Ira oiso igei tavirevora goruvira rutu, *Ava irapatai oirara rutupa siposiposa oiso, Ro-ia kataitoa raga ira reesireva Pauto oirara rutupa. Ira voea rovirieiparevora voeao oea tootoovira toupai, ora voeao oea kopiiapa tapo.* ⁴³ Oire voeao-ia profet irara oea rera iava tavitaviaepa tuariri oiso, Vosa iroutoa vai Jisas oirao pierveve rera-ia rarioro, oa iava rera iava vuri vovouaro verareve Jisas ora rera vo goruaro-ia.”

Ratau Tou Irara Tugoropato Uraurato Ouiva

⁴⁴ Oire tovira evo reoro vatepareva Pita voeapa, osa Tugoropato Uraurato vararoepa voea iare oea rera vo siposipoaro uru piepaiva voa. ⁴⁵ Uva voeao Jiu-pa irara oirao pie vovou irara oea tapo Pita urioroepea voare, oea rirovira rutu vao-ia tavetave irapaiva, uvare ratau tou irarapa

° 10:34 Diu 10:17; Ro 2:11; Ef 6:9 ^d 10:36 Ais 57:19; Ro 10:12 ° 10:41 Jo 14:17, 22
^f 10:42 Ro 14:9; 2 Ko 5:10 ° 10:44 Ap 4:31, 8:15-16, 11:15, 15:8

Tugoropato Uraurato vara piereva Pauto rera vatepaoro voeapa. ⁴⁶Ari ita, ro-ia Tugoropato Uraurato ira eveiiva voeao Jiu-pa irara, uvare pisa reo-ia Pautoa-ia vuurapa vaisi puraiva. Oire vao isivaaro iava Pita oiso puraroepa, ⁴⁷^h “Iroutoa vai uvuiparoi ra oiso puraro, Viapau uvuipaei ra uukoa vai-ia baptaisa vateri voeapoa oea Tugoropato Uraurato ouivoi oiso-ia osa igei igoa rera ouiovora?” ⁴⁸ⁱ Osa iava Pita voea goruvira tavireva oiso, “Visii vao-ia baptaisa ou iraota ora reesioro, ra rera vaisiaro sovara-ia touta Jisas Krai.” Uva vo reo isivaaro iava rera akeiva oiso, “E uvuipau ra igei tapo tou rovoroi ovokiro-ia ita?”

**Pita Ora Rera Vo Kovoaro Iava Siposiporeva Vo
Jerusalem Vao Oa Oisoa Purapareve**

11 ¹Oire uva aposel irara ora oearovu oirao pie vovou irara oea rutu vao iava uvuiva, Ratau tou irara Vearo Siposipo oaro Pauto ouivora va sirova utuoro. ²Uva vo osa Pita kareroepa Jerusalem iare vorevira, uva oearovu Jiu iava voeao oea oisoa rakari verapa pitupitu iava siposipopaive oea Pita roaropaoro rerava ora kaureopaaepa ³^j oiso purapaoro, “Auoro, vii koatauerao osaravu raga-ia voeao ratau tou irara. Uva voea tapo toupaooro aioparivora voeao oea viapau ora kuropaaveira ora rakari verapaoro.”

⁴Ari varao aviavi pie rovoreva Pita oiso osa vo siposipoa oiraopavira karekeepa. Oare oiso puraroepa, ⁵^k “Ari ita, Jopa-ia toupavora variripaoro, ovusa ragai iare urioera areo uusi-ia aio koko eorovira vuvuiua iava varaoro. Oa iava ragai iare pou pirora. ⁶Uva tuupavira vava vurapaoro okarerovu rutu sasaaro kekepaavora oiso-ia okarerovua vavarai kare, ari okarerovua oea riruvira ora voea-ia vokapaiveira rasitua-ia, ari okarerovua kokio kare. ⁷Oa iava vo reo uvuavora oa ragaire oiso puraera, Auoro, Pita. Toreu ra vo kareo upori. Ra vo kare aiori.” ⁸Uva oiso puraraera, “Viapau rutu Turaro, oiso ra vo kareo iava irai aioa, uvare vuvuivei vo kareo-ia okarepa tugoropapeira vo-ia Jiu-pa irara vaaro sovara-ia Reo Taisi vo karepa kavupa.” ⁹Oa iava oreovu vorevira vuvuiua iava varaera ragai iare oiso puraoro, “Vosa vo karea purareva Pauto vearovira rutu, uva viapau uvuipaei ra oiso purau vo karere, Vuri kare vao-ia Jiu-pa irara vaaro Reo Taisi sirova varuere karepa kavupa.” ¹⁰Uva vo peva-ia aue areo uusi peva vara kekepaavora. Oa iava vo peva isivaaro iava vo koko rutu vorevira kae pirora vuvuiua iare. ¹¹Vo voki raga-a vao oa-ia vo pevao oira peva poua viropa kepa iare vao oa-ia toupavora. Oea urioaera Sisaria iava ragai ou piesa. ¹²Oa iava Tugoropato Uraurato ragaire oiso puraroepa, Avau voea tapo. Viapau oiso ra rugorugoopau rutu vaore. Ari ita, viapau oiso vii tuukepai va vao-

^h 10:47 Ap 8:36 ⁱ 10:48 1 Ko 1:17 ^j 11:3 Ap 10:28; Ga 2:12 ^k 11:5 Ap 10:9-32

ia. Uva voeao-ia katai vatara ora vo peva vao oea ragai sirova utuaera. Oa iava igei rutu avaiera Konilias vo kepaaro-ia koatasa. ¹³Oire uva ro-ia oirato igei tavirevora vao iava osa enselto kekerevora ora rera vo kepaaro-ia. Uvare torevira toupaooro rera taviparevora oiso, Oeai aruri Jopa iare Saimon ou piesa rera raga Pita. ¹⁴Ira visii aao rutu tavirevere Turaro iava visii siposipooro, ra vuri vovouro oavisii kavuta. Osa iava eisi visii virivarirevere visii oriruoro Pauto. ¹⁵Oire vo osa ragai voeapa siposipo rovaraera, ovusa Tugoropato Uraurato vararoera voea iare, oiso-ia osa va purareva vigei-ia voari rovoa-ia. ¹⁶^l Uva vaore rugooraera oiso osa puraroepa Turaro oiso, *Jon baptaisa vaterevora aue-ia uuokoa raga. Ari tou visivi visii Tugoropato Uraurato vo goruaro-ia baptaisa outavere.* ¹⁷Vo osa Pauto Tugoropato Uraurato vaterevora voeapa, eisi ita osa vigei vate rovorevora voari tuariri, vigei vao vigoa Turaro Jisas Kraiis oirao piepapeira. Oire vosa Pauto oisi va purareve, uva irouto-a ragai ragoa uvuiparai ra Pautoa-re korura?”

¹⁸^m Uva vo reoro-a varao uvuoro viapau oiso oavu avu vai puraiva. Ari Pautoa-ia vuurapa vaisi raga puraiva oiso puraoro, “Oiraopavira rutu ita Pauto vigei vatereva vo raivao ora osararovu rutu tapo. Oa iava vigei rutu uvuipaviei ra Airepa Tootoo oupe, vo rara ora vigei iava sopaura oavi rutu porepe.”

Vo Toupai Voeao Iava Lotupa Irara Vo Antiok-ia

¹⁹ⁿ Oire voeao-ia oea Jerusalem iava sikaa viropa Stiven upoaro iava tauairo ruture avaaepa oiso aue-ia vo Finisia-ia, ari Saipras-ia, ari Antiok-ia vo taerero-a evara oara-ia toupaooro oisoa Jiu-pa irara raga siposipopaoro toupave. ²⁰Ari oearovu oiso Saipras iava ari Sairini iava evoea disaipel irara iava, oea poua viropa aue-ia Antiok. Uva evoea-a oea Grik-pa irara tapo siposipoiva Vearo Siposipo iava Jisas Kraiis vaoro. ²¹Oire uva Turaro voea tauvareva gorua vateoro voeapa. Oa iava riro irara rutu sopaura oaive poreiva Jisas Kraiis oirao pieoro.

²²Vo siposipoa pou piropa voea iare lotupa aivaro-ia, ovusa toupave Jerusalem-ia. Oa iava aue Banabas sipoiva Antiok iare. ²³^o Oire uva voa pouro viropa, oa iava Pauto vo kovoaro kekereva voa, ovusa Pauto voea viraakopareva. Oa iava rirovira rutu rorupareva. Uva voeare oiso puraroepa, “Oirao pieara oavisii tovota Turaro-ia. Oa iava viapau oiso oavu avu vai visii vaoro sikavere oirao piea, rara goruvira raga oiso Turaro sirova utupata.” ²⁴Eisi osa voeare puraroepa Banabas, uvare vearo vovoutoa rutu-a. Ira ita vukuroepa aue Tugoropato Uraurato ora oirao pie vovou. Oa iava eva riro irara rutu Turaro-ia oirao pie vaisi puraiva.

^l 11:16 Mt 3:11; Jo 1:26, 33; Joe 2:28, 3:18 ^m 11:18 Ro 10:12-13 ⁿ 11:19 Ap 8:1, 4
^o 11:23 Ap 13:43

²⁵Oire Banabas avaroepa Tasas iare Sol-re taraasa. ^{26^p} Uva voa rera kekerevoiva, rera tapo vovevira kareroepa Antiok iare. Oa iava voa tousiva katai iva sovara-ia. Oire uva vo tou-a vao oa-ia toupaooro riro irara rutu siposiposiva lotupa irara. Uva voeao oea oisoa oiso disaipel irara vaisipaive, Kristen irara, uvare oisoa Jisas Kraiss oirao piepaive.

²⁷Uva ovokirovu-ia urioepa oearovu profet irara Jerusalem iava aue iare Antiok. ²⁸Oa iava iravu voea iava toreroepa rera vaisiario, Agabas. Uva Tugoropato Uraurato vo goruaro iavirava reoreoroepa voeare oiso purapaoro, “Riotoai ogoeto ovuuta uriopere vorarore rasitoa rutu-ia.” [Ari ita, oiraopavira rutu ro ogoeto ira urioroepa, vo ovusa ro reito Klodias vo tokiaro-ia touiva.] ^{29^q} Osa iava voea rutu disaipel oiso puraaepa, “Vearopai vosa vigei voeaopa oirao pie vovou irara tauvaa vai vatepe Judia Distrik-ia oiso osa uvuipaviei katakataivira. ³⁰Oa iava va puraiva moniara vateoro voare vaitereo vaisiario-ia Banabas vaio ora Sol. Oire evaiterei varava avasiepa oira vasi irarapa vara vatesa.

Oeavu Jems Kopii Pieiva Ora Pita Tapo Tuukeiva

12 ¹Oire ro-ia ira vo vokio-ia oearovu lotupa irara iava oea vuri pie rovoreva rera vaisiario, King Herot. ^{2^r} Oiso osa vao oa purareva ro-ia Jems kopii pieoro aue-ia baint toorio, ro-ia Jon araokotoaaro. ^{3^s} Uva Jiu-pa irara roruiva rera-ia. Ororua-a vao kekerevoiva, Pita ita oureva rera tovosa kortua-ia. Uva vao oa purareva Jiu-pa irara vo vokiroaro sopaaro vuutaro-ia Tugoropa Vokiro. Ovokiroa vaisiario-a varao oara oisoa vaisipaive, Yis Asa Bret Vo Vokiro. ⁴Uva rera-ia pituoro rera koata piereva tuukepa kepa sovara-ia. Oa iava rera tokipasa uutupa irara resiresuravira tovoreva. Oiso ragavira rugorugooepa, Vearopai ira karekeavere vo Tagausapa Vurei Pasova isivaaro-ia oirara rutu osireiario-ia rera rovirieisa. ^{5^t} Oire vo osa oisoa Pita tokipaive tuukepa kepa-ia, ovusa voeao lotupa irara rerapa Pauto oisoa arepaive aue-ia variriara oaive vokiara rutu-ia.

Pita Kosi Piereva Tuukepa Kepa Iava Enselto

⁶Oa iava tutuu pieepa, oire va iava King Herot oiso vovouparoepra ra rera oureve vovevira. Uva vo rupa-a vao oa-ia voeao uutupa irara rera tapo tupaiva oiso-ia, Aitereivu rera tapo ora aue-ia tuuke iro ora tuukesiepa. Vo ovusa oeavu rataoa-ia uutupaaepa. ^{7^u} Osa iava Turaro reraaro enselto sita pievira pouro viropa rera ruvara-ia Pita, ovusa aviavia varaepa voa raga ora kiusa tuukepa tugi-ia. Oire voaviva rera eraopareva rera vurevurepaoro. Uva oiso puraroepa rerare Pita, “Toreu

^p 11:26 Ap 26:28 ^q 11:29 Ro 15:26; 1 Ko 16:1 ^r 12:2 Mt 4:21, 20:23

^s 12:3 Eks 12:15, 23:15 ^t 12:5 Ef 6:18 ^u 12:7 Ap 5:19, 16:26

ikauvira.” Oa iava tuuke iro kove ovoiepa rera iava. ⁸Uva purapurapato ensel rerare oiso puraroepa, “Kuvupatoa-ia ora kuvuu. Ora tasiparei tapo goruri.” Oa iava vara tovtovoreva ora rera-ia. Uva vorerivira enselto rera ita tavireva oiso, “Ora rakurakupato oara-ia ora rakurakuu. Ra ragai sirova utuu.” ⁹Oa iava iraroepa enselto. Uva Pita rera sirova uturoepa. Uusivira raga Pita toupaveva, vo osa rera eraopaveva enselto. Osa iava oiso keaparoepe Pita, Urusiparai. Viapau oiso oiraopa vao-ia oiso-ia osa ragai piepare ro-ia enselto. ¹⁰Oire vo osa rovopato uutupato iraa-ia putesiva, oire va iava vokasiva ita iravu-ia putesa eraopato. Oa iava tutuu piesiva riro ratao iare vao urui iarepa ratao. Ovusa karu piropa akukuvira raga vaitereipa. Oa iava kosi virosiepa raiva iare. Uva vao isivaaro iava enselto Pita arova roroverikovira ava ovoiroepa.

¹¹ Uva Pita torevokovira rutu roroiivira rugorugoorepa oiso purasa, “Oiraopavira rutu oiso osa tarai iraorai vao-ia oa purarevo enselto ragai-ia. Ira arurevo Turaro ragaire ragai kosi piesa Herot vavaearo iava, ora varao tapo Jiu-pa irara oara purapasa aue ragapaaveira ragaire Herot tapo.”

¹² Oire va-a vao oa ragare rugorugooapaoro Maria vo kepaaro-ia pouro viropa, Jon aakoaro rera raga Mak. Vo ovusa voa vo kepa-ia riro irara ora gurupaaepa variripaoro. ¹³ Uva voea iare pouro viropa rataoa iava totoa. Oire va uvuoro iriavu kosi uviropa va iava vurasaa. Oira vaisiaro, Roda. ¹⁴ Oa iava eva totoa rera reoaro eveieva. Vo osa viapau oiso karueva. Ari tupa raga-a tupaiva ratao-ia, ovusa rirovira rorupaoro va kavu ragaeva voea tavisaa ikauoro vorevira oiso puraoro, “Avoeao, Pita eera evoa ratao riaaro-ia.” ¹⁵ Uva viapau oiso oira vo taviaro oirao piepaiva. Oiso raga purapaaepa oirare, “O ita, easi kokoropava o iria vigei keakeapeavoi.” Oa iava vorerivira ita aia oiso voea tavieva, “Viapau rutu. Ari oiraopavira eera-a Pita.” Oa iava oiso puraaepa, “Viapau, easi rera urauraaro eera.”

¹⁶ Osa Pita touvira totopaveva rataoa-ia voa raga tupaoro ratau. Oa iava rataoa iava tupaoro karuoro rera kekeiva. Uva rera-ia tavetave iraoapaiva rutu rorupaoro. ¹⁷ Osa iava voea tapetapereva Pita aue-ia vavaearei oiso voea tavisaa, “Turaro ragai kosi piervevo tuukepa kepa iava. Uva visii tavipaa ra avata Jems tavisaa ora araoko irara oaro tapo va iava vao oa purarevo ragai-ia Turaro.” Uva vao isivaaro iava voea kavureva vorarore avaaoro.

¹⁸ Oire uva evo kepa-ia tuukepa kepa voeao uutupa irara oiso aue iraoaepa tavetavepaoro, Ae! Apeisi piervevo Pita vova? ¹⁹ Oa iava oearovu arureva Herot rerare taraasa. Uva viapau rutu oiso uvuipaaepa ra rera kekeive. Osa iava voeaore keeroepa uutupa irara oea oisoa tuukepa

† 12:11 Lu 15:17; Dan 3:28, 6:22 * 12:14 Lu 24:41

kepa tokipaive voea akesa va iava. Uva va-a vao oa iava oearovu arureva oiso ra uutupa irara upoive, uvare voea ruvara iava kosiro viro Pita.

Vao isivaaro iava Herot ovokirovu-ia Judia Distrik-ia kavuoro vararoepa Sisaria iare.

King Herot Vaaro Iava Kopiiia

^{20x} Oire uva King Herot rirovira kasipuroepa auere Taia vatarei ora Saidon vata. Oa iava ora guraepa rera iare uriosa. Oire va iava Blastas ou rovoiva rera-ia vearo rugoo ou rovosa ora voeapa. Uva ro ira ou rovoiva ira oisoa King Herot vo kepaaro tokipareve. Oire vao vuavua vovou oare taraapaiva rera-ia Herot, uvare oiso ragavira taraipaaepa, Easi ro ruvara-ia aio voripavioveira.

²¹ Uva vo vokia-a vao oa reesireva oa-ia varoa-ia ora rakurakuroepa vao turaro irara vo varoaro. Uva voa paupa-ia tapo pauroepa turaro irara vaaro voeapa riro kaekaevira siposiposa. ²² Uva voeao oirara rera uvuoro oiso purapaaepa rirovira keerapaoro, “Ro-ia pauto ira vigei vateparevoi vo siposiporo. Viapau oiso oiratoa raga-a ro-ia Herot, ari pautoa-a.” ^{23y} Uva vo voki raga-a vao-ia oa-ia Turaro reraaro enselto rera upia piereva, uvare viapau vao pautoapa vaisi torevokoreva voeapa vorevira, oiso osa rera vaisiiva. Uva vo upia vao oa-ia aviko kare rera sarearo aioiva, vo ovusa urauratoaro varaua arova rera kavureva. Oa iava kopiioepa Herot.

²⁴ Vo osa Pauto vo reoaro kovaepa ora rigapaoro rirovira rutu.

²⁵ Uva Banabas vaio ora Sol Jerusalem iava karesiepa auero tapo Jon rera raga Mak. Uva voea vo kovoroaro ovoioero kareaepa vo peva rutu.

Banabas Vaio Ora Sol Reesiiva Vaiterei Aruoro Kovosa

13 ^{1z} Olotuvu vao-ia Antiok-ia oa sovara-ia oisoa voeao profet irara ora tisa irara toupave oiso voea Banabas, ari Simion ira oiso vaisipaive Naisa, ora auero Lusas aue iava rera Sairini, ora Maneyen ira oisoa iravu raga Herot Tetrak ruvara-ia toupaveve tuariri, ora ro-ia Sol. ² Oea-a Pautoa-ia vuurapa vaisi purapaiva ovokivu-ia aio asavira toupaooro auere lotu purapasa vearovira rutu. Oa iava Tugoropato Uraurato voeare oiso puraroepa, “Banabas vaio rovirieita ora Sol vaiterei roro pieoro. Aiterea vo kovo purapasivere oa reesiavora vaitereipa, oiso ra va purasi.” ^{3a} Oa iava aio asavira raga toupaooro variripaaepa vaitereipa. Oire va iava voea vaiterei kukuearo-ia vavaeara oaive tovoiva vo vaiterei reesioro Pauto vo kovoaro purasa tauai. Oa iava eva isivaaro iava vaiterei sipoiva vaiterei ava pieoro voava vo.

^x 12:20 Mt 11:21; 1 Kin 5:9, 11 ^y 12:23 1 Sml 25:38; 2 Sml 24:17 ^z 13:1 Ap 11:22-26

^a 13:3 Ap 6:6, 14:26

Aposel Siposipoiva Saipras-ia

⁴Oire voava Tugoropato Uraurato waiterei siporeva, oa iava varasiepa Selusia iare. Uva voava aue iare Saipras-ia avasiepa selpa uvuo-ia. ⁵Uva voa pou virosieiva, voeao siposiposiva Salamis-pa irara vo Jiu-pa irara vo keparoaro-ia Reo Taisi Uvupa Keparo Pauto vo reoaro iava. Uva oisoa Jon waiterei tapo toupaveve waiterei tauvapaoro.

⁶Oire voeao oea voraro vo toko-ia vokaiva. Oa iava vo voka iava Pefosa-ia poua viropa. Uva voa iravu-ia poua viropa Jiu-pato ira oisoa kuuvu kovoro purapareve pisavira rutu. Riro keakea purato profetato ira vaisiario-a, Ba-Jisas. ⁷Ro-ia rovopato gavman ro kuuvu kovoro purapato vatetoaro. Uva ro-ia rovopato gavman ira-ia oisoa vearo rugorugoo toupave. Rera vaisiario, Sesias Polas. Ira waitereore Banabas vaio ora Sol keeroeapa, oisore ra Pauto vo siposipoaro uvureve waiterei ruvara-ia. ⁸Ro-ia ira oisoa kuuvu kovoro purapareve, rera vaisiario Elimas rera raga vaisiario Ba-Jisas ira rore rovopato gavman korukuroeapa, vo osa waitereipa ruiparoepa. Uva rera ro reasiparoepa oiso, teapi Pauto vo reoaro vatesivere ra va uvureve. ⁹Ari ita, ro-ia Sol rera raga vaisiario, Pol ira vukuroepa rera-ia Tugoropato Uraurato ira rerava tuupavira vurapaoro oiso puraroepa rerare, ¹⁰^b “Auoro, vii-a vao Seten reraaro rutu viigoa vukupaveira tugara kare raga-ia, ora vii varaaro tapo vuri pitupituro. Vii vo pitupituroaro purapariveira. Viigoa torevoko pitupituvu keru iraopaveira. Vokiara rutu-ia vo vovouo purapariveira oirara rutu piro piepaoro vova Pauto vaaro-ia torevoko raiva. ¹¹^c Vaoviopavira raga Turaro vavaeoro vii-ia toupai. Oa iava vavoriipavei, ra viapau ravireo kekepari vo vokiro-ia varao.” Oire vao isivaaro iava apapa koarapavira vuraveva. Oa iava oira taraaparoepa oiso ra irai rera sikuropaoro vokapareve, uvare rupavira rutu vuraveva. ¹²Oa kekereva ro gavman rovopato, oa iava rera iava sopaua rutu oiraoepa rutu, vo osa varao-ia Turaro varaaro rutu tavetavereva.

Pol Ora Banabas Aiterea Antiok-ia Vo Pisidia Taere Sovara-ia Toupasiva

¹³Oire uva Pefos-ia kavuoro aue-ia selpa uvuoa topaa viropa Pega urui iare ouruia oisoa toupave Pamfilia taere sovara-ia. Uva evoa waiterei arova kareroepa rera raga Jon Mak Jerusalem iare. ¹⁴Oa iava Pega urui iava vokasiva aue-ia pou virosa Antiok vo urui oa oisoa Pisidia taere sovara-ia toupave. Uva okepavu-ia koatasiepa Sinagog Jiu vaoro voa pausa. ¹⁵Oire oearovu Pauto vaoro Reo Taisi viei rovoiva, ora vo reoro tapo profet irara vo rigatoroaro. Uva varao isivaaro iava voeao rovopa irara vova Sinagog vo rigato vateiva waitereipa origatoa oiso puraepa,

^b 13:10 Mt 13:38; Jo 8:44; Hos 14:9 ^c 13:11 Eks 9:3

“Araokotoarei oai, vosa reoa vai vei-ia toupai vea oirara ora riakora sopaa soporesa, oire oai kosi piesi vo uvuruo-ia.” ¹⁶Oire uva Pol toreoro voea tapetapereva vavaearei-ia oiso puraoro voeare,

“Visii Isrel-pa irara ora visii oearovu visiigoa Pautoa-pa avivikepataveira. Visiigoa rutu vao uvuta. ¹⁷^d Ro Pauto oaive Isrel-pa irara ira oearovu voea iava vigei aao iraraaro viro piereva voea reesioro auere voea riro piesa vo ovusa tavetevira voa toupai. Oa iava voea iare goruaro karekereva voea kosi pieoro voava Isip-ia. ¹⁸Oa iava aue sovaria vo resura tau ivaro (40) voea oisoa tauvapareve vo osa raaka tapi-ia toupai. Oiso osa voearo oearoa veguru kakaero oaive tokipaveira. ¹⁹Oire vosa erao vatara (7) sararo opesi pie rovorevoiva aue iava Kenania, voea vatereva vo rasi Jiu-pa irara. Oa iava oiso pura piropa, Voea raga vo rasiaro. Uvare voeapa vo rasi roorokareva. Uva voa touiva aue-ia vo resura vovoto vo vavae tau ivaro (450). ²⁰Uva vao isivaaro iava Pauto voea vatereva reo rovirieipa irara aue jas voea tokipasa. Oa iava ro-ia Samyuel profetato voeapa vatereva Pauto.

²¹“Uva Samyuel isivaaro iava auere ita Pauto areiva king. Oire Sol vatereva Kis oviitoaaro vo sarao iava rera Bensamin vase vo saraaro. Uva oisoa va-ia toupai vo ivaro sovaria vo resura tau iva (40). ²²Vao isivaaro iava Sol verareva vorevira ita Pauto aue tavari piesa Devit, oisore ra voeapa turaroparo. Oa iava vo reoro vatereva voeapa aue iava Devit oiso puraoro, Ro-ia Jesi oviitoaaro, ira ragai vo ruipaaro rutu-ia toupai. Ira taru oiso vara puraparevere osa rera tavipaavo. ²³^e Uva Devit aao iraraaro-ia Pauto ro Jisas karekereva Isrel-pa irara kae piesa voea oriruoro. Oa purareva vao ora rera vaaro reo ravaa oirao pieoro.

²⁴“Oire uva Jon ira piereva Jisas-pa. Oa iava oiso siposiporeva oirarapa, Visii poreta viro, ra vuri vovouro oavisii kavuta. Oa iava baptais outavere. ²⁵Uva Jon vo kovoro opesi pieoro oiso puraroepa, Apeisi rugorugoopatai ragai-ia? Irouto-a ragai? Viapau oiso ragai-a ro ira iare tuepataveira. Oire uvuta oiso-ia iravu ira uriorovere irapa ariiparai. Uva viapau uvuiparai ra rerapa akaipa kovo vai pura ragaa. Oiso osa vao tasipaaro oa-ia viapau uvuiparai ra va akaipavira vera ragaa vo rera iava.

²⁶“Araoko irara oaa. Visii vao Ebrahim aao iraraaro, ora visii vao ratau tou irara visiigoa rutu Pautoa-pa avivikepataveira, vigei rutupa Pauto vo reo vatereva virivari pie reo aue iava Jisas Krai vigei Kae Piepatoaro. ²⁷Voeao-ia Jerusalem-ia tou irara ora voea reipa irara oaive oea rutu vo reo oirao pieivora profet irara vo reoaro vo Jisas kopii pieoro, uvare viapau oiso rera eveivora oiso, Kae Pieto oaive. Ira iava profet irara vo reo rigatoiva oa oisoa vieipaive Sabat voki ro rutu-ia. ²⁸Uva viapau oiso uvuiaera ra rera kortuive vuriara vai sirova, uvare

^d 13:17 Diu 7:6-8 ^e 13:23 Ais 11:1; Mt 1:21; Ro 11:26

oiso ragavira taraiara rera-ia, Easi torevokotoa-a ro-ia. Ari ita, Pailat taviiva oiso ragavira, Eagara ita, ruipapaiei oiso ra rera kopii pieri igeipa. ²⁹Uva vo reoro rutu evara oirao pieoro oara rera iava rigatoiva rera rere pieivora vova evao parikou-ia rera tovasa aveke rikui-ia. ³⁰Ari ita, vo osa Pauto vorevira rera tore pieevora vova kopii. ³¹Oa iava oearovu ovokirovu-ia rera kekeivora voearo oearoa tapo avaroepa Galili iava aue iare Jerusalem-ia. Voearo oearoa vo vokio-ia tavitavipaa iava.

³²“Ora vegei tapo vara iava tavitavipaveiei vearo siposiporo oiso-ia, vara iava ovoiei reoro oara oirao pieevora Pauto vigeipa rera-ia. Varao oara vatereva tuariri vo voeaopa vigei aite iraraaro. ³³^f Oiso osa vao-ia oa-ia Jisas tore pieevora vorevira kopii iava. Osiposipoa vao aue-ia Sam Vuku papara erao oiso oa-ia puraroepa Pauto,

‘Vii-a oviitoa oaa. Ragai vo vokio vii aitea.’

³⁴^g Oa iava Pauto reo ovoi puraoro oiso va purareva, ira toreroverea Jisas kopii iava vorevira, ra viapau eruro. Eisi osa pura piropa vo rigato oiso osa vao-ia,

‘Ragai-a vao ragoa visii rutu oiraopavira vateaverea oiraopara ora tugaropara, varao oara iava reo ovoi puraava auepa Devit.’

³⁵^h Ora vao tapo oa-ia oiso puraroepa Devit vo aue-ia opaparavu vo Sam Vuku sovara-ia.

‘Ro-ia Tugaropatoa oara ira iava varaua iava viapau uvuipau ra vaseri, oiso ra erupe.’

³⁶Uva vo reoa vao-ia aue iava Jisas oa purareva, viapau oiso ora rera raga-ia vo reo-a. Aue iava uvare rera vo touaro-ia Devit Pauto vo vovouaro purareva rera voeaaro-ia oirara, oa iava kopiioepa. Uva rera tovaiva vo rera aite iraraaro tovaaro ruvara-ia. Oa iava rera iava varaua eruepa voa. ³⁷Ari ita, ro ira tore pieevora Pauto kopiiaro iava rera Jisas, ira iava viapau oiso varaua oaro eruera. ³⁸Araoko irara oaa, vao uvuta oa iava visiipa siposipopaavoi vuri verapa siposipo. Oa visiipa ora vatepere rera raga-ia ro-ia Jisas, ³⁹vo rara rera oirao pieta. Oa iava visii iava vuriara oavisii verarevere oara viapau uvuipai ra Moses vaaro Reo Taisi vara verapaive. ⁴⁰Vatatopopata, teapi vao visii-ia karekepe oiso osa profet irara vo reoaro-ia puraaepa voari oiso, Vao karekeperea vo oearovu-ia. Oiso osa vao-ia,

⁴¹ⁱ ‘Visii riro vakuvaku irara vao keketa, ra vare rugorugoota visiigoa taru kopiitavere, uvare vo kovo purapaavoi. Uva viapau oiso va oirao piepata. Ari ita, vosa irai visiipa evo kovo aviavi piepareve, ra viapau oiso irai vo reoaro oirao piepata va iava eva.’”

⁴²Oa iava kosi virosiepa Pol vaio ora Banabas voava vo Sinagog. Uva voea rutu oiso puraaepa vaitereire, “Uriosivere aia vo toupao-ia utupa igeipa

^f 13:33 Sam 2:7 ^g 13:34 Ais 55:3 ^h 13:35 Sam 16:10 ⁱ 13:41 Hab 1:5

siposiposa vo reoro iava.”⁴³ Oire uva voeao-ia Jiu-pa irara ora oearovu ratau tou irara oearoa oisoa Jiu-pa irara vo pitupituario sirova utupaave, oea rutu vaiterei sirova utuaepa raivaaro. Oa iava voa vaitereo aposeltoarei voea taporo ora reopasiepa oiso voea tavipaoro, “Avoeao. Pauto vo Saraaro-ia sopaura oavisii tovopatavoi. Ra voa toupaooro goruvira rera sirova ututa.”

⁴⁴Va-ia vao utupa Sabat voki vorevira voeao vo urui iava ora guruaepa Pauto vo reoaro uvusa. ⁴⁵Vo osa voeapa siposipopareva Pol, ovusa Jiu-pa irara urioaepa vo uvuru kekesa. Oa iava rirovira rutu vara riiriiva. Osa iava vara iava rerava rirovira ora kaureopaaepa rera reoroaro. ⁴⁶Uva goruvira rutu reopaooro voeare Pol vaio ora Banabas oiso purasiepa, “Ari ita, rovovira rutu visii vate irao rovovevora vo reoro Pauto vo reoroaro. Uva visii-ia tarai iraopaveiei visii kekepaoro, ovusa vo reoropa reasipaoro vara peopata ora visii iava. Uva oisi-a oiso osa ora kosi piepatai, oa iava viapau oiso uvuipatai ra vao Tootoo Ovoï outa. Eva-a oa vituario iava avapaveare ratau tou irarapa vo reo vatepasa. ⁴⁷Aue vituario iava uvare ro Turaro vegei tavirevora oiso,

‘Ragai visii sipopaa osararovu ratau tou irara aviavi piesa voeapa vao iava siposipooro. Oa iava uvuipaai ra ora voea varaaro iava vuri vovouro ora poreave, vo rara vo reoro varao oirao piepaive voea rutu vo rasitua rutu-ia.’ ”

⁴⁸Uva vao uvupaoro oearovu ratau tou irara iava rirovira rorupaiva. Oa iava Pauto vo reoaro rei pieiva oiso puraoro, “Vearovira rutu vatevatearo-ia Pauto.” Uva riro irara vo reo oirao pieiva voeao oea ropo rovoveva Pauto ora rerapa voari rova rutu-ia.

⁴⁹Oa iava Pauto vo reoaro ora sikataepa voraro ruture vo taerero-ia varao. ⁵⁰Uva voeao Jiu-pa irara oira vasi irara kasipu pieiva ora riakora tapo vairo airoa oisoa goruvira rutu lotu purapaave vokiara rutu-ia. Oa-a vao oa puraiva Pol vaio ora Banabas kosi piesa vo taere iava. ⁵¹Uva kokotoara oaesii iava vereo tovetovesiepa voare vo urui reesioro vao-ia, Reo uvu asa urui. Oa iava voea kavuoro ava ovoisiepa vore Aikoniam-ia. ⁵²Uva voeao disaipel irara vukuaepa rutu aue-ia Tugoropato Uraurato ora aue-ia tapo rorua.

Vo Toupasiva Aikoniam-ia Kovopaooro

14 ¹Oire uva ovokivu-ia ita voa vo Aikoniam-ia oavu-ia ita Sinagog pausa koatasiepa. Voa ita goruvira rutu voeapa siposiposiva. Uva riro irara rutu vaiterei vo siposiporoaro oirao pieiva voea rutu oiso, Jiu-pa irara ari Grik-pa irara tapo. ²Ari ita, oearovu voea iava Jiu-pa irara oirao pie asa irara oea oearovu kasipu pieiva osararovu iava, oisore ra vuvivira rugorugooave vaitereire Pol vaio ora Banabas oearovure tapo oirao pie vovou irara. ^{3j} Oire voa vo riro kaekaevira tousiva

^j 14:3 Hi 2:4; Jo 4:48

siposipopaoro uriri asavira Turaro iava, ro ira vaiterei vo reoroaro aue iava Pauto vo tauvaaro oirao piepareva gorua vatepaoro. Osa iava ravaa reesiro ora ravoto kovoro purasiva ora vavaea oaesi iava voea rutu osireiario-ia. ^{4k} Oa iava voeao vo urui-ia tou irara oea viapau oiso vaeavira vovoupaaepa, uvare oearovu oiso vovoupaaepa osa Jiu-pa irara vo vovouaro. Ari oearovu oiso vovoupaaepa osa aposel irara vo vovouaro.

⁵Oire Jiu-pa irara ora oearovu ratau tou irara ora voea iavapa irara reipa irara oiso vovoupaaepa ra aposeltoarei vurokoive aue-ia aveke.

^{6l} Ari ita, vo osa va-ia tarai rovosiepa. Oa iava ouruireivu iare torisiva vo uruireo Listra-ia ora Debi-ia. Ouruirea oisoa Likionia taere sovara-ia toupaiave, ora vo tapo otaererovu oara oisoa voavi ruvara-ia toupaiave.

⁷Uva voa Vearo Siposipoaro Jisas vatepasiva voeapa.

Vaiterei Vo Kovoaro Iava Oa Purasiva Listra-ia

^{8m} Oire uva iravu ira oisoa vo urui-ia vao Listra urui tokoruovira raga toupareve, uvare rera iava kokotoa vuriepa osa raga rera kavaueva aakova. Oa iava oisoa viapau uvuiparo oiso ra vokapareve. ⁹Uva Pol vo reoaro uvureva, oa iava Pol rera eveireva. Osa iava ora rerare oiso puraroepa, “Akoea, ro-ia oirato ira ragai vo reoaro oirao piepare aue iava Jisas. Ira poreterovere rara.” Uva Pol rerava tuupavira vurareva oiso rutu puraoro akareva, ¹⁰“Toreu torevokovira. Vii oiraaro-ia kokotuo.” Oa iava tokaoro toreroepa voka ovoisa.

¹¹ⁿ Oire riro irara va eva kekeiva oa purareva rera-ia Pol. Rera kekeoro voea rutu rirovira oiveaepa oiso puraoro, “Ae, oiraopavira rutu vaitereo-ia pautoarei, aiterea oira varavira raga varasiei vore vigei iare.” ¹²Banabas vaisiiva oiso, Sus pautoa oaive, ora aue tapo Pol ira-ia vo vaisio tapo tovoiva, Hemis iravu ita pautoa oaive. Uva vao iava vo vaisio Pol-ia tovoiva Hemis-pa vaisi, rara voeapa reo vateparo. ¹³Ro-ia pristo Sus reraaro ira vo kepaaro lotupa kepa oisoa uruia vatuario-ia toupaiave, ira urioroepa bulmakau kare tapo ora kokookoara voea rutu iare, oiso ra vara-ia koruoua purareve voea tapo Pol vaiopa ora Banabas. Uvare vaitereipa oiso keapaaepa, pautoarei.

¹⁴Uva Pol vaio ora Banabas eisi va iava uvuoro ikauvira uriosiepa voea iare kuvupara karikaripaoro ora vaiterei iava. [Uvare rirovira rutu ariipasiepa vao-ia oa purapaiva vaitereipa.] Oa iava oiso purasiepa, ^{15o} “Ae! Eake-a vao purapatavoi? Viapau oiso vegei-a pautoarei. Vegei oiratoarei oiso osa visii vao-ia. Vegoa urioveiera visii rutu vao tavisia Vearo Siposipo iava, oisore ra vo pitupituro iava kuuvu pitupituro poreta viro Tootoopato sirova utuoro Pauto. Ro ira vuvuiua purareva, ora rasito, ora avakava,

^k 14:4 Ap 17:4-5 ^l 14:6 Mt 10:23 ^m 14:8 Ap 3:2 ⁿ 14:11 Ap 8:10, 28:6 ^o 14:15 Jen 1:1; Sam 146:6

ora auero rutu varao oara vara sovara-ia toupaveira. ¹⁶Ro-ia Pauto ira oisoa osararovu rutupa vasepareve voari tuariri. Oa iava ora voea raga vo pitupituroaro sirova oisoa utu ragapaave. ¹⁷P Ari ita, vo tuariri rutu rovoa-ia uva Pauto auero rutu purareva, oiso ra oirara rutu vara kekepaoro vara iava rera eveipaive. Oiso vearopara rutu varao purareva oiso-ia, kokeva o auere kovepasa, ari kovoara varao auere kovapasa, ari evaoara rutu varao auere kuepasa, ari oaravua varao auere opo purapasa, ora varao tapo auere vara aiopasa. Oire ra vara iava vukupaaave ora aue-ia rorua ora gorua. Varao oara rutu viraakoreva Pauto vara ovoiro.”

¹⁸Uva vo reoro-a varao oara-ia voea kasikasi pievira akeakesiva, oisore ra va eakaive vao uvare koruoua purapaiva vaitereipa.

Pol Vurokoiva Avekeara-ia

¹⁹Uva vo vokia-a vao oa raga-ia oearovu Jiu-pa irara Antiok iava ora Aikoniam-ia urioaepa oearovu ivu ragapaoro. Oa iava voea sirova utupaaepa. Uva Pol vurokoiva avekeara-ia. Oa iava rera ivuoro rera kosi pieiva vo urui sovara iava oiso keaoro, Ira kopiroy. ²⁰Oa isivaaro iava vao voeao oirao pie vovou irara ora guruaepa rera kovokovooro. Oa iava poreteoro ora pueroepea vorevira vo urui iare vovesa. Ovokivu-ia utupa voki vo urui kavuoro avasiepa vaiterei rutu Pol vaio ora Banabas aue iare Debi-ia.

Pol Vorevira Kareroepa Vova Antiok-ia Vo Siria Taere-ia

²¹Uva voa vo Debi-ia toupaooro voeapa Vearo Sisosipo iava siposipapasiva. Oire riro irara rutu vaiterei vo siposiporoaro oirao pieiva rutu. Uva vara opesi piesivoiva, vorevira karesiepa Listra iare. Oa iava voava ita Aikoniam iare vovesiepa. Oa iava voava ita Antiok-ia. ²²r Uva voava vorevira karepaoro voeao oirao pie vovou irara sopaaro goru piepaoro karesiepa riro goruvira oiso puraoro, “Uvuiyatai ra goruvira touta oirao piepaoro. Uvare tutuu piepai ra koatavio Pauto vo Saraaro-ia. Ari ita, vo osa voka rovope vo raivao-ia oa-ia riroara vavataara toupai.” ²³s Oire uva oearovu lotupa irara iava reeresisiva, oiso ra lotupa irarapa irapaoro vearovira voea tokipaive. Uva aio kavuvira raga toupaooro Pautoa iare varirisiepa voeapa Turaro vo tokiaro sovara-ia voea tovooro, ro ira-ia raripaaveira. Uva oisi-a eisi osa piepasiva voraro rutu vo uva lotu gururo rutu oisoa toupave.

Vo Vorevira Karesiepa Antiok Iare Vo Siria Taere

²⁴Oire uva Pisidia sovara-ia vokapaoro aue-ia Pamfilia-ia poui viropa. ²⁵Oa iava voa vo Pega vearo reo iava tavitavisiepa voeapa siposipooro

† 14:17 Ro 1:20; Sam 65:10 ¶ 14:19 2 Ko 11:25; 2 Ti 3:11 † 14:22 Ap 11:23, 13:43; Jo 16:33 * 14:23 Ta 1:5

oirara. Uva va isivaaro iava varasiepa aue iare Atelia. ²⁶ Uva voava kare ovoisiepa selpa uvuo-ia Antiok iare, vo uruio-ia oa-ia oevu aposel irara rovovira vaiterei tovo pie rovoiva Pauto vavaearo-ia kovosa. Oa iava opesioro voare karesiepa.

²⁷ Oire vo osa voa pou virosiepa, oa iava lotupa irara rutu gurusiva voeapa varao iava tavitavisa oara oisoa purapareve Pauto vaiterei tapo. Vao iava tapo uvare vo raivao karureva ratau tou irarapa, oisore ra taraiave Jisas vaisiaro-ia. Ra va iava rera oirao pieive rera-ia rarioro. ²⁸ Oire uva voa vo Antiok-ia riro kaekaevira tousiva vo voea tapo voeao oirao pie vovou irara.

Lotuara Kaunsel Irara Ora Guruaepa Jerusalem-ia

15 ¹ Uva oevu varaepa Judia iava vore Antiok-ia voeao oea oiso voeapa siposipopaiva oirao pie vovou irara oiso purapaoro, “Vosa visii viapau vo pitupitu sirova ututa Moses vaaro rakari verapa pitupitu, oa iava viapau uvuipatai ra vuriara oavisii iava virivarita utupaua.” ² Oa iava Pol vaio ora Banabas voeare goruvira rutu oiso purasiepa, “Easi viapau oiso vao torevokopai.” Oa iava rirovira rutu ora takatoepa kasipuvira ora reoro. Uva vao iava Pol vaio reesiiva ora oearovu vaiterei iare Jerusalem iare avasa vo reova vao-ia oa-ia ora reoaeapa. Uva voare oearovu iare reipa irara ora aposel irara vava avaaepa, oiso ra va-ia ora reoave voea rutu.

³ Oire uva va iava voea rutu voeao-ia lotupa irara vaiterei sipoiva Jerusalem iare. Vo uruireo Finisia ora Sameria vuutaaro-ia pute rovooro voeao tavisiva oirao pie vovou irara oiso puraoro, “Vo raiva-ia Pauto ratau tou irara sopaaro porereva oiso-ia.” Oa iava rirovira rutu roruiva vo siposipo uvuoro oirao pie vovou irara. ⁴ Vo osa voa pousi viropa Jerusalem-ia, oa iava vaitereiva sekansa avaaepa reipa irara, ora aposel irara, ora voeao rutu lotupa irara. Oa iava voeapa siposiposiva varao iava oara oisoa purapareve Pauto vaiterei-ia. ⁵ Uva oearovu voeoro oearoa oisoa Farisi vo siposiporoaro sirova oisoa utupaave, oea toreaepa riro oirao pie vovou irarare oiso purasa, “Avoeao, tepa ora rakari verapaavere Moses vo taisiaro sirova utupaoro Reo Taisi.”

⁶ Uva va-a vao oa iava voeao reipa irara ora voeao aposel irara rutu ora guruaepa va-ia ora reosa. ⁷ Uva riro kaekaeapa reoro rutu-a oara-ia ora reopaaepa vo aivaro-ia vao-ia oa puraiva. Oa iava Pita toreroepa oiso purasa, “Araoko irara oaa, tuariri Pauto ragai reesireva ratau tou irarapa Vearo Siposipo vatepasa, oisore ra oearovu rutu vo reo oirao piepaive. ⁸ Pautoa raga oirara rutu iava sopaura-ia taraiaparoveira. Oa iava

^t 14:26 Ap 11:19, 13:1, 3 ^u 14:27 Ap 15:4, 12; 1 Ko 16:9; 2 Ko 2:12; Kl 4:3

^v 15:1 Ga 2:12, 5:2

ora rera voeaaro vo rugorugooaro oirao piepasa Tugoropato Uraurato rere pierevora voeaopa ratau tou irara, oiso osa piereva vigeipa voari. ⁹ Oiraopavira rutu. Viapau oiso Pauto vo vovouaro vigei iava oearoi veriverisipaiveira. Viapau. Uvare vigei rutu areivira rutu toupaveira. Osa iava oearovu uvuipaai rera oirao piepaive. Oa iava Pauto uvuiparoi ra voea iava vuriara verapareve. ¹⁰ Uva apeisi vovoupatai, ra Pauto akeaketa va-ia vao, oisore ra va-ia rera torevokota, ra va sirova utuave? Opitupitua vao rakari verapa oiso rutu toupaveira osa aveke. Ari ita, vosa oirato oira-ia kae vovouro, ra viapau uvuiro oira kaesa vo rara vavatapao. Eisi osa oisoa toupave voari igei aao iraraaropa tuariri, ora vigeipa vao-ia vo vokio. Eisi osa iava viapau uvuipavioveira ra oisi va sirova utupavio. ¹¹ Ari ita, vao vigei vaaro oirao pie vovou oa oiso ragavira toupai, Akuku raga vatevatea oa vate ragareva Pauto. Ovatevatea raga iavirava Jisas Kraisi uvuiparoveira ra vuriara oavi verapareve vigei iava. Osa-a oiso osa pierevere rara voeaopa ratau tou irara.”

¹² Vao isivaaro iava voea rutu voea vo uvuru-ia vao ora reopaaepa. Oea rutu ora tape pieaepa Pol vaio ora Banabas raga reoaro uru piepaoro, vosa voeapa siposipopasiva varao iava ravaa reesiro ora ravoto kovoro tapo. Varao oara oisoa purapareve Pauto vaiterei-ia voeapa voeaopa sopaipa irara ratau tou irara.

¹³ Oire uva siposipoa oaesii opesi piesiva, oa iava Jems toreroepa oiso purasa, “Araoko irara oaa, ragai uvuta. ¹⁴ Ari ita, Pita visiipa siposiporevoi roroiovira oiso osa iraroepa Pauto oearovu tauvapaoro voea ou rovosa voeaopa iava ratau tou irara, oisore ra vearovira rera sirova utupaave oiso rutu osa rera voeaaro. ¹⁵ Ari ita, vao rigatoa oaive voea profet irara oa oisi toupai osa Pita puraparo vao-ia. ¹⁶ Vo uvare profet irara oiso va rigatoiva,

“Turaro oiso puraroepa, Vao isivaaro iava kareraverea, ra Devit vo kepaaro tore piea vorevira vao oa vurioro koveepa tuariri. Vo kepa vorevira vearo pieoro vo kepa tore pieaverea.

¹⁷ Auere ra voea rutu voeaopa ragaire taraiive ragai sirova utusa, voearei rutu voeareo ora oearovu rutu ratau tou irara, evoearei oearea reesiava oiso, Ragai voeareiaro oirara.

¹⁸ Eisi osa puraroepa Turaro ro ira vo taraio kareke piereva voari tuariri rutu.’

¹⁹ “Oire vao-ia ragai iava rugorugooa oiso toupai, Viapau uvuipaviei oiso ra voeaopa ratau tou irara vavagisi piepe vao-ia vigei Jiu-pa irara vaaro riro vavata reo goru. Uvare evoea iava sopaura oaive porepa virora Pautoa iare rera sirova utupasa. ²⁰ Ari varao raga oara iava voea

^w 15:9 Ap 10:28 ^x 15:11 Ro 3:24; Ef 2:5-8 ^y 15:16 Amo 9:11-12; Jer 12:15

vatepere aue vai pasia vai oiso, Opeita varao korusu airo aiopata, oara vatepaiveira oearovu tokarasi irarapa vara-ia vuivui purapaoro. Opeita ora visiiva otopata, oara kavu iraota. Opeita vo karero varuere kare aiopata okarea kopii piepataveira voea kaapaoro, vo rara viapau oiso revasiva puteive vo kare iava. Opeita revasiara aiopata. ^{21z} Uva varao raga iava voea vatepai rara, uvare varao Tugoropa Reoro toupaveira vao-ia Jiu vaoro-ia Reo Taisi. Oara vatepaiveira vieiara sovava-ia Sabat vokiro rutu-ia vo Jiu Reo Taisi Uvupa Keparo rutu-ia vova tuariri rutu.”

Pasia Sipoiva Voeaopa Oirao Pie Vovou Irara Voeao Ratau Tou Irara

²² Oire va iava voea aposel irara, ora reipa irara, ora voearo rutu tapo lotupa irara, oea vaea vovou kataia raga puraiva ora guruoro aitereivu reesiro ora voea iava aue iare Pol vaio ora Banabas, oiso ra voea rutu avaaave Antiok iare. Uva vaiterei vaisiara-a vaitereo Judas Basabas ora Sailas, aiterea-ia oisoa veoro vaisi purapaive oirao pie vovou irara. ²³ Uva vaiterei tapo vo pasio sipoiva oa-ia oiso purapaoro,

“Igei aposel irara ora riro irara tapo igoa visiiva oiso puraiei, Veoro voki rutu araoko irara oaio, visiigoa evoa toupaveira Antiok-ia, ora Siria-ia, ora Silisia-ia. ²⁴ Ari ita, visii iava uvuiovera vo uvare oearovu voearo igei iava avaaera oiso visii tavitavisa. Uva visii vavagisi piepaivora oiso purapaoro, Uvuipatai ra Jiu vaoro sirova ututa Reo Taisi vo pitupituo-ia rakari verapa pitupitu. Ari ita, taraipatai oiso, Viapau rutu igei voea sipoiovera visii iare. ²⁵ Oa iava ora guruerao evaiterei reesisa aue-ia katai vovou. Uva turaro irara iava vaiterei uriosiei visii iare aue sirova igei vatotoareiro Banabas vaio ora Pol. ^{26a} Vaitereo-ia Pol vaio ora Banabas aiterea ora tootooarei oaesi piresivora vosa Turaro oaiopa kovopasivora ro Jisas Krai. ²⁷ Uva vaitereo sipoiovoi visiipa Judas vaio ora Sailas, oiso ra ora vaiterei gisipoaro iava visii tavitavisi vearovira oiso osa evo rigato oa puraiovoi visiipa. ²⁸ Uvare igei ora Tugoropato Uraurato oiso auepaiei, Viapau oiso vearovai ra vao riro vavata reo goru tovo ragapaio vo visii-ia. ²⁹ Ari ita, varao raga oara sirova utu iraota oiso-ia, Opeita varao korusu airo aiopata oara vatepaiveira oearovu tokarasi irarapa vara-ia vuivui purapaoro. Opeita ora visiiva otopata, oara kavu iraota. Opeita vo karero varuere kare aiopata okarea kopii piepataveira voea kaapaoro, vo rara viapau oiso revasiva puteive vo kare iava. Opeita revasiara aiopata. Oire uva oiso-ia ra visii rutu vearovira ora visiiva tou iraopatavere, vorara varao sirova ututa. Oire evavi raga ra opesipe. Veoro voki rutu.”

³⁰ Uva tavitavipa resura oea sipoiva, oa iava voare avaaepa evoa Antiok-ia. Oire va iava voo vo resura voea voea oirao pie vovou irara

^z 15:21 Ap 13:15 ^a 15:26 Ap 14:19; 1 Ko 15:30

guruiva voa vo rigato vatesa voeapa. ³¹Oa iava voea rutu vo rigato vieipaoro rirovira rutu rorupaiva, uvare voea iava sopaura oaive goru pieiva va-ia. ³²Uva Judas vaio ora Sailas profetatoarei aiterea riro kaekaevira voeapa siposiposiva voeao oirao pie vovou irara voea vo rugooroaro goru pieoro. ³³⁻³⁴^b Ovokirovu isivaaro iava oeavu vaiterei sipo pieiva oiso puraoro, “Avasi gavaurea sovara-ia toupasa.” Uva vorevira voreaepa aposel irara iare. ³⁵Oa iava Pol vaio ora Banabas tou rovosiva voa Antiok-ia vo voeapa siposipopaoro aue iava Turaro vo reoroaro ora oearovu tapo riro irara.

Pol Vaio Ora Banabas Ora Sikasiepa

³⁶Oire uva ovokirovu isivaaro iava Pol oiso puraroepa Banabas-re, “Vearopai vosa kareve ora vegei araoko irara oaro kekesa, voeao oea oiso toupaveira voraro uruiara-ia vo uvaroa voea siposipo rovoveva aue iava Turaro vo reoroaro. Oa iava uvuipaveiei ra taraive voeao-ia oiso, Apesi ragavira toupai. Ra voea ita tauvave.” ³⁷^c Vo osa Banabas Jon-pa ruipaparoepe, rera raga Mak, oiso ra rera tapo avasi voare. ³⁸^d Oire va iava Pol rerare oiso rugorugoopepe, Easi viapau uvuipaveiei ra rera tapo avave. Uvare ita vegei kavureva aue-ia Pamfilia-ia vo kovopa reasipaoro. ³⁹Oa iava ora aveavesiepa. Uva viapau oiso katai vovou vai-ia toupasiva. Oa iava ora tavarisiepa oiso, Banabas avaroepa Saipras iare vaiterei ora Jon Mak selpa uvuo-ia. ⁴⁰Ovusa Pol Sailas tapo avaroepa. Vo ovusa voeao oirao pie vovou irara Pauto vo tokiaro sovara-ia vaiterei tovoiva. ⁴¹^e Uva avasiepa vo Siria taererei ora Silisia-ia vuutaaro-ia lotupa kovo voraro goru piepaoro.

Timoti Pol Vaio Tapo Avaroepa Ora Sailas

16 ^{1f} Oire voa pouisi viropa vo Debi-ia ora vo Listra-ia. Uva voa iravu oisoa toupaveve oirao pie vovouto rera vaisiario, Timoti. Uva aakova Jiu-pava ora oirao pie vovouva tapo, vo ovusa aiteto-a Grik-pato. ²Uva voeao oirao pie vovou irara oea oisoa Listra-ia toupave ora Aikoniam-ia oea oisoa oiso purapaave rerare Timoti, “Vearotoa rutu ro-ia.” ^{3g} Oire va iava Pol rera akereva oiso ra rera tapo kovopaveve vo voka-ia vao. Ari ita, vo osa rovvira rera rakari vera rovoreva, uvare riro irara Jiu-pa irara oisoa voa toupave. Uva oiso tapo taraia ouiva uvare aiteto-a Grik-pato ira oisoa rera-ia koruparo vava eva rakari vera. ⁴Oa iava avaaepa voea uruiara ruturoaro iare vao reo goru vatepaoro voeapa voeao oirao pie vovou irara. Vo reoro-ia varao iava aue korouupa aioropa, ora otopa pitupituropa, ora varao tapo revasipara aio arapa evo reo oa

^b 15:33 1 Ko 16:11 ^c 15:37 Ap 12:12 ^d 15:38 Ap 13:13 ^e 15:41 Ap 16:5

^f 16:1 Ap 14:6; Ro 16:21; 2 Ti 1:2 ^g 16:3 Ga 2:3

puraiva aposel irara Jerusalem-ia. ^{5h} Oire vokiara rutu-ia lotupa kovo goru pieiva, vo osa voea rutu voeao vieiario riroepa.

Vo Pol Masedonia-pato Kekereva Areo Uusi-ia

⁶ Uva vorarore vokaiva Frisia-ia ora Galesia-ia, vo osa Tugoropato Uraurato voeare korukoruroepa Esia Provins-ia siposipo arapa Turaro vo reoaro iava. ⁷ⁱ Uva va iava poua viropa vo Misia-ia uvuiaro rekasiario-ia akeakevira avapaoro, oiso ra poua viro Bitinia-ia. Vo ovusa Tugoropato Uraurato goruvira rutu voeare oiso puraroepa, “Avoeao, opeita voare puteta Bitinia-ia koatasa.” ⁸ Oa iava voka ragapaoro aue Misia-ia vuutaaro iava varaaepa Troas iare. ^{9j} Oire evoa-a uva areo uusi oureva Pol vokiario oa-ia iravu oirato kekereva Masedonia-pato, ovusa variripaoro torepaooro keeraparoepa oiso purapaoro, “Vore uriou Masedonia-ia igei tauvasa.” ¹⁰ Vo areo uusi isivaaro iava vatatopopaaepa Masedonia iare avasa. Uva ragai Luk voea tapo avaraepa. Uva voavi raga oiso taraiiepa, Pauto igei sipopare rera vaoro vatesa Vearo Siposipo.

Lidia Sopaua Poreeva

¹¹ Oa iava Troas iava avaiepa selpa uvuo-ia torevokovira Samotres iare avaooro. Oire voava ita utupa voki-ia aue iare avaiepa Niapolis. ^{12k} Uva voava Filipai iare vao rovopa urui vovio Masedonia-ia sovara-ia. Vo uruiu oa oisoa tokipareve gamman ro vova Rom-ia. Oa iava voa ovokirovu-ia toupaiova. ¹³ Uva Sabat voki-ia kosi viroiepa vore uuko ovi sirova oiso ragavira rugooro, Ari voa-a vo uva Jiu-pa irara variripa tapiaro toupaveira. Uva voa uvuruoro airorovu riakora siposipoiova. ¹⁴ Oire uva iriavu riakova oira vaisiario, Lidia vova Taiataira. Iria oisoa raove varoro raga sipopaeve vara-ia moni oupaoro, eira iria oisoa lotu purapao Pautoa iare. Oire Pol vo siposiporoaro uvueva. Uva Turaro oira sopaoro karureva. Oa iava rera vo reoroaro sirova utuopa. ^{15l} Oire uva va iava baptaisa oueva ora voeao tapo oea oisoa oira vo kepaaro-ia toupave. Oa iava igeire oiso puraopa igei akeoro, “E uvuipatai ra ragai tapo uvurusa uriota vo kepa oaa-ia, vo rara oiso ragai taraipata, Oirao pie vovouva o-ia.” Uva oisi raga oiso voreripavira igeire keerapaoro oiso purapaopa. Oa iava oira tapo avaiepa.

Pol Vaio Ora Sailas Tuukeiva Vo Filipai-ia

^{16m} Uva ovokivu-ia avaiepa varirisa. Uva voa iriavu igei tapo uvurusa urioopa kovopava. O-ia riakova riro reova varao-ia oara utupaua karekepape. Uva vo reoroa oisoa purapaeve aue vo goruaro-ia tugara,

^h 16:5 Ap 15:41 ⁱ 16:7 Ro 8:9; Ga 4:6 ^j 16:9 Ap 9:10, 18:5, 20:1, 3, 27:2 ^k 16:12 Fl 1:1
^l 16:15 Ap 11:14; Lu 24:29 ^m 16:16 Diu 18:11; 1 Sml 28:3, 7

osa oiso riroa monia oupaeve. Va oupaoro voeaopa vara vatepaeve oea oisoa oira tokipaive. ¹⁷Uva oira igeire ora Pol oiso keerapaoro utupaopa, “Voeao Reitoa rutu Pauto kovopa iraraaro, oea oiso vigei tavipaiveira vao iava Pauto vaaro raiva oa-ia uvuiparoi ra vigei vorevira oupareve ora rera iare.” ¹⁸Uva oisoa vokiara rutu-ia oisi raga piepaeve. Oire va iava Pol reasiro oirare ora poreroepa oiso purasa auere tugarato ro oira reraaro, “Jisas Kraiss vo goruaro iavirava vii tavipaa, ra oira arova kosiu viro.” Uva va iava kosi ovoiro viropa oira iava vo voki raga-ia.

¹⁹Oa iava voea oea oisoa oira tokipaive taraiapa oiso, Easi kovoa oavi opesiei. Viapau oiso moni oupaviovere oira ruvara-ia ita. Oire uva voava kasipuoro vaiterei sitaiva Pol vaio ora Banabas vaiterei ivuoro. Uva voava vo urui sovara-ia vuruvuru-ia vaitereiva avaaepa oira vasi irara iare voea tapo ora gurusa. ²⁰Uva oa-ia oiso puraaepa, “Voeao Jiu-pa irara oea vigei vo uruiaro vuri piepaiveira. ²¹Voea vo pitupituroaro-ia siposipopasi pisavira rutu. Uva vigei vao-ia Rom-pa irara viapau uvuipaviei ra va-ia vearo vaisi purape.” ²² Uva va iava riro irara rutu ora uvuruaepa vaitereo Pol vaio ora Sailas uposa. Uva vo uvurua-ia ora voea iava voea o turaro irara kuvupara oaive karikaripaiva rirovira rutu kasipupaoro vaitereire. Oa iava oiso puraaepa, “Vaiterei ragita.” ²³Oa iava vaiterei ragipaiva rirovira rutu. Uva vao isivaaro iava tuukepa kepa tokipato vateiva vaiterei oiso puraoro, “Vearovira rutu vaiterei tokiparivere.” ²⁴Oire va uvuoro vaiterei peoreva oisirire tuukepa kepa rutu sovara-ia. Uva evoa-a uva vaiterei iava tasiara kaporeva evao peroro-ia vaiterei tuukeoro.

²⁵ Uva voki vuuta-ia Pol vaio ora Sailas Pautoa-pa variripasiepa erapaoro rera-ia vuurapa vaisi purapaoro. Vo osa oearovu tuukepa irara vaiterei uru piepaiva. ²⁶Va purasivoiva, riroto ravurike karekeroepa. Uva tuukepa kepa vituaro rikerikeepa. Oa iava riro tuparo karu piropa akukuvira. Ora kapo tuukero tapo varao vova voea rutu tuukepa irara kokotoaro iava rutu kovekoveepa oisi raga akukuvira. ²⁷Oire oa iava ro ira oisoa tuukepa kepa tokipareve eraoroepa riropa tuparo vo karuparoaro kekesa. Va iava ora rerare sigoa goro ragareva oiso ra ora uporo, uvare oiso keaparoepa, Voea vai rutu tuukepa irara toriivo. ²⁸Vo osa Pol rerare koruroepa oiso puraoro, “Ae, opeita eva purapari ora vii-ia. Easi igei rutu-a vao vo-ia.” ²⁹Va iava vuravu arereva, oa iava oira-ia avapaoro ikauvira koataroepa. Oire uva rirovira rikerikepaoro koveroepa vaiterei kokotoaro-ia Pol vaio ora Sailas. ³⁰Voava vaiterei tapo kosiro viropa oiso purapaoro, “Avoeao apeisi vai ragavira uvuiparai ra vuriara oaa iava ora porera?”

ⁿ 16:22 2 Ko 11:23, 25 ^o 16:25 Ef 5:19

31^p Uva rerare oiso purasiepa, “Ro Turaro Jisas Kraiss oirao pieri. Oa iava vuriara oara iava uvuipau ra poreu viro, visii rutu vao-ia ora voeao vii vo kepaaro-ia tapo toupaveira.” 32 Oire vao isivaaro iava voea rutupa siposiposiva ora voeao oea oisoa rera vo kepaaro-ia toupave va iava vao Turaro vo rearo. 33 Vo vuuta raga-ia eva vo vokiario ro ira oisoa tuukepa kepa tokipareve vaitereipa iava kapuara sisureva. Vao isivaaro iava baptaisa oureva ora voea tapo oea tapo oiso toupave. 34 Oire uva vaiterei koata piereva rera vo kepaaro-ia vaiterei aio vatesa voa. Uva voa rirovira rutu rorupaveva ora voeao oea tapo oisoa toupave, uvare oirao piea ouiva.

35 Oire vokipaua voeao reipa irara oea polis irara aruiva auere tuukepa kepa tokipato tavisia, oiso ra vaiterei kosi piereve. 36 Oa iava ro tuukepa kepa tokipato vaitereire oiso puraroepa, “Avasi gavaurea sovara-ia toupasa.”

37^q Ari oiso puraroepa Pol, “Akoea, viapau oiso torevokovira vegei kort rovoivora. Oa iava vegei raga ragaivora oearovu rutu osireiario-ia. Vegei toupaveira vo Rom gavman sovara-ia. Uva apeisi-a? Evoea uvuipaai ra oisi raga ita vegei kosi pie ragaive ita vatauvira voava vo tuukepa kepa-ia, eke? Uva voea tavi iraopari, ra voea raga urioave vegei kosi piesa voava vo-ia.”

38 Oire uva va iava voeao polis irara reipa irara tavisia voreaeapa. Uva voea-a voeao oea rirovira rutu uririaepa, uvare oiso ragavira taraiapa Pol vaio-ia ora Sailas, Eari Rom gavman vaitereiaro vaitereo. 39 Uva evoea urioaepa vaiterei kosi piesa. Oa iava vaitereire oiso puraepa, “Veia vuria pura ragaio. Uva oiso vovoupaiei ra vo kavuoro ava iraosi uvai ragare.” 40 Va isivaaro iava tuukepa kepa iava avasiepa Lidia vo kepaaro iare. Uva voa-a evoa uva oearovu riro oirao pie vovou irara kekesiva. Oa iava voea vovouaro goru piesiva voa. Vao isivaaro rutu iava voa rutu vo kavuoro avasiepa.

Tesalonaika Vata Pol Vaiore Ora Sailas Rirovira Kasipuaepa

17 1^r Uva Pol vaio ora Sailas vo uruireo-ia vokapaaro avasiepa Amfipolis uruia ora Apolonia. Uva voava aue-ia pouisi viropa Tesalonaika urui uva oisoa Jiu vo kepaaro Reo Taisi Uvupa Kepa Sinagog toupave. 2 Uva ora rera vo pitupituario raga sirova utuoro vo kepa-ia koataroepa. Uva voa vo peva-ia Sabat vokiario Tugoropa Rigato voeapa karukarureva Pol 3^s vo reo aviavi piesa Jisas vo siitokaaro iava, ora vao iava tapo osa vorevira toreroepa kopii tapi iava. Oa iava Jisas oirao piereva voeapa oiso puraoro, “Ari ita, Pauto reraaro Ropoto rutu Jisas.” 4 Uva oearovu rera vo rearo oirao pieiva va uvuoro. Oa iava oiso

^p 16:31 Jo 3:16, 36, 6:47 ^q 16:37 Ap 22:25-27 ^r 17:1 Ap 27:2 ^s 17:3 Lu 24:26, 46

vovouaepa ra vaierei tapo ora takuvuave. Ora oearovu Grik iava riro irara oea oisoa Pautoa-pa lotu purapai, ora airorovu oira vasi riako.

⁵Ari ita, oearovu voea raga iava Jiu-pa irara oea viapau oiso vaierei vo reoarovuvuiva va oirao piesa. Evoea-a oea oisoa vaierei vo kovoaro riiriipaive. Uva voea riro pokapoka irara oea ouiva oearovu tapo ora takuvusa aue Jiu, oiso ra voea rutu Pol vaio tapo ora upoave. Oa iava voea rutu avaaepa Jeson vo kepaaro-ia Pol vaiore taraasa voa. Uvare oiso ruipapaaepa ra oirara rutu osireiario-ia vaierei karekeive. ⁶Oire uva vaiereire vura ragaoro Jeson ouiva ora oearovu tapo voearo oirao pie vovou irara. Uva voea rutuva avaaepa voea ivuoro voeao iare oea oisoa vo urui-ia turaropaave. Oa iava voeare oiso puraepa, “Avoeao vaiereo Pol vaio ora Sailas aiterea oirara rutu vavagisi piepasiveira uvarovu rutu. Uva oisi-a oiso osa piesa vore ita uriosiei ^{7t} aue iare Jeson taveteoro. Aiterea-a vaiereo Sisa vaaro reo goru pute iraopasiveira oiso purapaoro, Iravu epao king. Rera vaisiario, Jisas.” ⁸Oa iava oirara rutu ora turaro irara oea oisoa vo uruio-ia toupave oea vo reo vao uvuoro ora sitaepa rirovira rutu rugorugooro. ⁹Oa iava Jeson ruvara-ia moni ouaepa ora oearovu voeao riro oirao pie vovou irara oiso-ia, Vosa viapau vuria vai purasivori, oire vo vori vao voeapa Jeson vase vore pieve. Oisi-a eisi osa vaierei pieivoiva, vaierei iava vaseiva. Oa iava avasiepa.

Pol Vaio Ora Sailas Kovosiva Beria-ia

¹⁰Uva vo rupa raga-ia Pol vaio ora Sailas sipo pieiva voeao oirao pie vovou irara aue iare Beria. Uva voare avasiepa. Oa iava Jiu vo kepaaro-ia Sinagog koatasiepa voeapa siposipo rovosa voa. ^{11u} Voeao oea oisoa vo Beria-ia toupave oea viapau oiso oisoa toupave osa voeao Tesalonaika-pa irara, oea vaaruuvovouvira rutu oisoa toupave auepa vo siposiporo uvu arapa. Ari voeao Beria vata vo rugorugooroaro karu viropa, ovusa voeapa siposipopasiva. Uva va-a vao oa vituaro-ia oisoa vearovira Tugoropa Rigato taraapaive voea voeao Beria vo osa Pol voeapa siposipopareve vaore, oiso ra rera vo siposiporoaro uvupaoro vearovira vara uvuipaive, vosa va rutu sirova torevokopape Pol vo siposiporoaro. ¹²Oa iava riro irara rutu Jisas oirao pieiva oiso-ia, airorovu-a oira vasi riakoro Grik iava, ora oearovu rutu oirara. ¹³Vo ovusa oearovu Jiu-pa irara voeao oisoa vo toupave Tesalonaika-ia oea va iava uvuiva vao oa purapasiva Pol vaio oirara-ia voeao Beria-ia Pauto vo reoarovatepaoro. Oa iava voare avaaepa voea piururuosa voea kasipu pieoro. ^{14-15v} Oa iava oearovu oirao pie vovou irara Pol sipo pieiva uvavu avakava-ia. Uva voava Beria-ia Pol tapo avaaepa oearovu aue arova Timoti vaio ora Sailas Athens iare. Oire uva voa touoro vaiereire vorevira voea kokareva oiso,

^t 17:7 Lu 23:2; Jo 19:12 ^u 17:11 Ais 34:16; Lu 16:29; Jo 5:39 ^v 17:15 Ap 15:3

“Ragai iare ikauvira Timoti vaio ora Sailas arusa karepatai. Ra ragai tapo tousa utusi vo-ia.”

Vo Toupai Pol Iava Vo Osa Atens-ia Toureva

¹⁶ ^w Vosa vaiterei ateate piepaoro Atens-ia Pol rirovira rutu rugorugoo iraoparoepa voeaore oea oisoa sopaura oaive tovopaive aue-ia tokarasiara oaive, voea rutu voeao vo urui rutu sovara-ia tou irara. ¹⁷ Oa iava avaroepa oavu iare Sinagog Jiu vaaro voa oearovu tapo Jiu-pa irara ora reoreosa ora oearovu oearoa oisoa Pautoa-pa lotupaave. Uva vokiara rutu-ia tapo aivaropa tapi oisoa voea tapo ora reopasa avaparo. ¹⁸ ^x Ari ita, oearovu voearo riro tarai irara oea tapo oisoa Pol tapo uvurupaave oiso-ia, Epikurian-pa irara voeao, ora Stoik-pa irara. Uva oisi voearei rutupa siposiporeva Jisas iava ora rera vo torearo iava tapo. Vo osa rera vo reoroaro pukopaoro oiso puraepa rerare, “O ita. Koovooto eera ira riroara rutu reoara purapare.” Vo ovusa oearovu oiso puraepa, “Eera vigei siposipopare oearovu raga iava pisa irara pau irara.” ¹⁹ Oa isivaaro iava vao rerava Pol avaaepa aivaroa iare aue kukuearo-ia Ariopagas Pukui. Voa uva oisoa oaravu rutu lotuara rovirieipasa ora gurupaave. Oa iava voa rerare oiso puraepa, “Vearopai vosa igei taviri oraivai raga iava vao-ia osa ragavira vii vo reoroaro toupaveira. ²⁰ Uvare pisa reoro rutu purapariveira. Eva-a oa iava oiso ruipapaiei ra vara porearo iava vearovira rutu taraii.” ²¹ Uva voearo Atens iava ora oearovu tapo aapaapau irara oea rutu oisoa reo uvu ruipapaave orekerovu iava varao airepara, oara iava tavitavipaave oearovu.

²² Uva va iava Pol toreroepa voea rutu osireiario-ia voa vo Ariopagas Pukui-ia oiso purasa voeare, “Visii vao-ia Atens-pa irara. Uvuiparai visii kekea vo ovusa avivikepata rirovira rutu oearovupa pau irara. ²³ Ari ita, vo osa oisoa vokapaa, uva riroara rutu eravaoara oisoa kekepaoro viripaa voraro rutu visii vo uruiaro sovara-ia. Uva oavu-ia vo rigato epao oa oiso oisoa toupave oiso-ia, Vao-a vao eravaoa ropa pauto ira-ia viapau taraipaviei. Uva rera-a ro pauto irapa oisoa lotupata vo rera-ia tarai asavira, ira iava oiso ruipaparai ra visii tavitavia.

²⁴ ^y Ro-ia Pauto ira vo rasio rutu purareva ora orekerovu rutu varao oara rera sirova toupaveira. Aue iava uvare rera reitoa rutu ora rovopatoa rutu vo vuvuiua-ia ora vo rasitoa-ia. Ari ita, viapau oiso vo toupaveira lotupa keparo-ia oara purapapeira vo ora vigei vavaearo-ia. ²⁵ ^z Ora oiso tapo vo osa oearovu viapau uvuipaai ra oaravu avu vai rerapa vatepaive vo osa rerapa kovopaive. Eake iava? Uvare vara rutu-a vatepareveira oiso-ia, tootooa vao, ora vovoua, ora orekerovu rutu varao oara-ia vatevatea purapaveira oirara rutupa vo rasio rutu-

^w 17:16 2 Pi 2:8 ^x 17:18 1 Ko 4:10; Ap 4:2 ^y 17:24 Ais 42:5 ^z 17:25 Sam 50:10-12

ia. Uvare vaea kaevira raga toupapeira. ²⁶ Ari ita, oirara rutu purareva kataito raga iava ro-ia rovopato. Ira raga iava voea rutu rigareva voraro ruture vo rasio rutu-ia. Uva rera raga Pauto vo vokio reesireva oa-ia karekeaverea, ora vo vokio oa-ia voea rutu opesiaverea, ora vo tapo uva toupaverea taru. ²⁷ Uva vara rutu-a varao ora rera ragare taraapasa oara purareva. Uva vai pasi uvuipai ra rera vai kekepaive Pauto vo ora vara raga iava. Ari ita, oiraopavira rutu viapau oiso tauaivira vigeipa toupaveira Pauto. ²⁸ Uvare Pauto raga iavirava tootoopaviei, ora rera raga iavirava vokapai, ora auero rutu purapai rera raga iavirava. Oiso osa iravu visii iava riro taraito rigatoa purareva oiso, Vigei rutu-a Pauto ovii iraraaro. ²⁹ O ita, oiraopavira vigei-a Pauto ovii iraraaro. Uva viapau rutu uvuipaviei ra oiso rugorugoopavio oiso puraoro, Easi oirara raga Pauto puraiva oiso osa tokarasi aue-ia gol ora silva ora avekea vo oirara raga vo rugorugooaro sirova utupaoro. ³⁰ Ari ita, Pauto ira oisoa oirara rutu vura ragapareve voari tuariri rutu vo ovusa vaaru vovouvira toupave voea vo pitupituroaropa voea roviriei arapa. Uva vo vokio goruvira rutu oirara ruture oiso puraparo, Visii rutu vuriara oavisii iava poreta viro. ³¹ Eake iava? Uvare ovokivu reesireva vao oa-ia oirara rutu taru rovirieireverea vo rasio rutu-ia kataitoa raga uvuiarova Jisas. Eera ira-ia vo reesi oiraopavira purareva rera vorevira kopii iava tore pieoro,” eisi osa puraroepa Pol.

³² Ari ita, vo osa vo reo uvuoro rera torearo iava Jisas rirovira ora agesi pieaepa vo va-ia vakuvakupaoro. Ovusa oearovu voea raga iava oiso purapaaepa, “O ita, igei oiso ruipapaiei ra vii vo siposipoaro uvuio ita va iava eva.” ³³ Oa iava voea arova ora vaseroepa Pol vorepaoro. ³⁴ Vo osa oearovivu rera sirova ora tavosiaepa oiso-ia, Daionisas ro Kaunselto vova Ariopagas Kort, ora o-ia riakova Damaris, ora oearovu tapo.

Pol Vo Kovoaro Iava Korin-ia

18 ¹ Va isivaaro iava Pol avaroepa Korin iare vova Atens-ia. ² Uva voa aivaroreva iravu tapo rera vaisiara, Akwila ira kavauroepa Pontas urui-ia. Ira airevi raga urioroepa vatuava oaro tapo aue iava Itali-ia. Aue vituaro iava uvare iravu king ira reo goru-ia oiso puraroepa, Voea rutu Jiu-pa irara vo kavu iraoivere Rom-ia. Uva rera vaisiara ro-ia, Klodias Sisa. ³ ^b Oire uva Pol vaiterei tapo tupaoro kovoreva, uvare vaiterei vo kovoaro oiso rutu oisoa toupave osa Pol vo kovoaro aue purapaoro varo keparo. ⁴ Uva oisoa vokiara rutu-ia vo Sabat vokiara-ia vo Jiu vaaro-ia Reo Taisi Uvupa Kepa Sinagog toupave Pol vo voea varaaro rugorugooara akeakepaoro, oiso ra poreta viro Jiu-pa irara ora oearovu voea raga iava Grik-pa irara.

^a 17:26 Mal 2:10; Diu 32:8 ^b 18:3 Ap 20:34; 1 Ko 4:12

⁵Oire vo osa Sailas vaio ora Timoti kare ovoisiepa aue iava Masedonia-ia, ovusa vaiterei isivaaro iava oisoa Pol voea siposipopareve vokiara rutu-ia rera iava Ropoto Jisas Pauto reraaro rera oirao piepaoro voeapa. ⁶^c Vo ovusa aue Jiu-pa irara rirovira rutu kaureopaave rerava rera reoroarpaoro. Uva vo kaureo uvuoro Pol voea ruvara-ia kuvupatoaaro iava poupou tovetoveroepa oiso puraoro voeare, “Eagara, visii vaaro eva vuri reo kaureoa. Ari ita, vosa visii vao-ia riroirovira raga toupata vapa vao, uva viapau ragai vo vuriaro-a. Visii raga vaaro. Ari ragai evapa viapau. Ragoa kosiparavi ratau tou irara iare.” ⁷Uva Sinagog iava kosiro viropa Pol avasa iravu vo kepaaro iare. Rera vaisiario ro-ia, Tisias Jastas ira ro Pautoa-pa oisoa lotuparo. Uva rera vo kepaaro aue vatuaro-ia oisoa toupave Sinagog Jiu vaaro. ⁸Uva iravu Krispas ira oisoa Sinagog-ia reiparo, ira oisoa Turaro Jisas oirao piepareve ora voeao oea tapo oisoa toupaveve rera vo kepaaro-ia. Ora oearovu rutu tapo Korin iava oearoa rutu oirao pie vovou rutu ouiva Pol vo rearo uvuoro. Oa iava voea rutu baptaisaeapa.

⁹Uva orupavu-ia vokiario aue Turaro areo uusi-ia oiso puraroepa Pol-re, “*Opeita uriripaoro ora vii iava gisipo kapu piepari. Ari reo oara kosi piepari.*” ¹⁰Uvare vii tapo toupaveira. Uva viapau irai uvuiparoi ra vuria vai purareve vii-ia. Ari ita, riro irara rutu oirara oaa vo uruio sovara-ia karekeavere, Ragai voeaaro rutu.” ¹¹Oire uva voa Pol katai iva-ia toureva ora kuro iva tapo, vo osa Pauto vo rearo iava voea siposipopareva.

¹²Oire vo osa voa iravu ro-ia Galio ira airepavira rovoparoepa gavmanpaoro voa Grik-ia. Vo ovusa voea rutu Jiu oiso ruipapaepa ra upoa purai aue-ia Pol. Oa iava rerava avaepa aue iare kort oiso rera iava tavisia, ¹³“Ro-ia ira vigei vaaro Reo Taisi putepareveira oraivarovu purapaoro Pautoa-pa lotupasa.” ¹⁴^d Oire vo osa Pol voea vo reoroaro puko rovopareva, ovusa Galio ora poreroepa Jiu-pa irarare oiso purasa, “Vosa rera-ia taraipata oiso, Oearovu uporeva oirara, ora riro kaviruto, ora oaravu rutu tapo vuriara oisoa purapareve, eva-a oa iava uvuiparai ra visii Jiu uvua va-ia. ¹⁵Ari vosa visii raga vaaro Reo Taisi, ora varao vaisiara, ora oreorovu rutu, uva visii raga uvuipatai ra vara torevoko ragata rera tapo. Oa iava viapau uvuiparai ra vara puraa.” ¹⁶Osa iava voea kosi piereva voava vo kortupa tapi. ¹⁷Uva vao oa isivaaro iava voeao Grik-pa irara aue Sostenis ouiva, ro ira oisoa Jiu vo kepaaro-ia Sinagog reiparo. Oa iava rera ragiiva vo kortupa kepa rataoaro riaaro-ia. Uva viapau va-ia eva oa puraiva rera-ia, Galio oavu avu vai purareva voea-ia.

^c 18:6 Ap 13:45, 51; 2 Sml 1:16; Esi 18:13 ^d 18:14 Ap 23:29

Pol Antiok Iare Voreroepa Vo Siria Taere-ia

18^e Uva-a voa vo Pol riro kaekae visivi toutou piereva. Oa iava voava ora vaseroepa voeao ruvara iava oirao pie vovou irara. Oa iava avaroepa selpa uvuo-ia aue iare Siria. Uva vaitereo-ia Akwila avukarei ora Prisila aiterea rera tapo avasiepa. Oire uva-a voa vo uvare avaroepa uva rera iava orui siiva rera vaaro reo ovoi reesioro, vao oa purareva voa Jiu-pa irara vo pitupituario. 19 Oire uva voava pouro viropa Efesas-ia. Uva voa vaitereo arova avaroepa Akwila avukarei ora Prisila rera raga Jiu vo kepaaro iare Sinagog voea rutupa voa siposiposa voea vo rugorugooaro tavariosa. 20 Uva rera ake ragapaiva oiso ra voea ruvara-ia tou rovoreve, ovusa voeare oiso puraroepa, “Easi viapau uvuiparai ra vo toua. 21^f Uvare oiso vovouparai ra ikauvira raga avara Jerusalem iare.” Oire uva oiso voea tavireva, “Ari ita, vosa Pautoa raga uvuipa ragai vorevira kare piereve visii iare pasi.” Oa iava voava Efesas-ia ora vaseroepa va-ia selpa uvuoa.

22 Uva voava avakava sirova o-ia pouro viropa vo Sisaria-ia. Oire voava taru avaroepa Jerusalem iare lotuara rutuva vearo vaisi purasa. Uva oisi-a eisi osa pierevoiva, Antiok iare vararoepa.

Apolos Siposipopareva Vo Efesas-ia

23 Pol riro kaekae visivi toureva vo Antiok-ia. Uva va isivaaro iava avaroepa vokapaoro ouruivovu iare vo rasio-ia vo Galesia ora Frisia-ia. Uva oirao pie vovou irara sopaaro goru piepaoro vokapareva.

24^g Uva iravu Jiu-pato aue iava Aleksandria rera vaisiaro, Apolos. Riro vearo reo puratoa rutu, ora vao-ia tapo oisoa vearovira rutu rirovira taraiparo aue Tugoropa Vuku. Ira urioroepa Efesas iare. 25^h Uva rera-a ro-ia ira oisoa taraiparo vo Turaro vaaro-ia raiva. Oa iava oisoa kasivarivira rutu torevokovira siposipopareve aue iava ro Turaro Jisas. Uva Jon vo baptaisaro raga-a oa-ia oisoa taraiparo. 26 Oa iava Jiu vo kepaaro-ia Sinagog siposipo rovoroepe goruvira. Uva Prisila vaio ora Akwila rera uvusivoiva, rera ousiva rera vearovira siposiposa rera tarai pieoro aue-ia Pauto vo raivaaro, uvare oaravivu vuri visivi rera vaaro-ia uvusiva. 27 Oire uva ro-ia Apolos ira oiso ruipaparoepa ra avaro Grik iare. Oa iava oearovu oirao pie vovou irara rera tauvaiva oavu-ia rigatoa rerapa raiva karusa va-ia. Oire vosa pouro viropa voa Grik-ia, oa iava voa tupaoro voeao oearovu oirao pie vovou irara rutu rirovira tauvapaoro toupaveva voa. Voeao oea Pauto vo kavikoaro sovara-ia Jisas oirao pieiva rutu. 28 Oa iava rera vaaro-ia goru reo rutu Jiu vo reoroaro putepareva vo

^e 18:18 Nam 6:18; Ap 21:24; Ro 16:1 ^f 18:21 1 Ko 4:19 ^g 18:24 Ap 19:1;
1 Ko 1:12, 3:5-6, 4:6; Ta 3:13 ^h 18:25 Ro 12:11; Ap 19:3-4

oavu-ia ora reoa. Uva Pauto reraaro ro Ropoto oirao piereva rutu aue-ia Tugoropa Vuku.

Pol Efesas-ia Toupareva

19 ¹Uva vo osa Apolos Korin-ia toupareva, ovusa Pol oiso ragavira vokaaro vo pukuiro-ia urioroepa aue-ia pou virosa Efesas. Uva voa oearovu kekereva disaipel irara. ²Uva voea akereva oiso, “E Tugoropato Uraurato outavorao vo oirao piea rovoaro isivaaro-ia?” Uva va iava oiso rerapa taeaaepa, “E uvare igei taraipaiei rera-ia ro Tugoropato Uraurato?” ³Oire va iava voeare oiso puraroepa, “Ari eakere vao baptaisaa-ia oa outavorao?” Oa iava oiso puraapaa, “E aa vao-a? Ari vo baptaiso iava Jon oiso siposiporevora.”

⁴ⁱ Uva Pol oiso puraroepa voeare, “O ita, Jon ita obaptaisaa vaterevora visii reesiro visiigoa poreta virora vuriara oavisii iava Pautoa iare. Oire ita, tepa Jisas tapo oirao pieta ro ira iava oiso puraroera Jon, Ro ira ragai sirova uturovere utupaua. ⁵Oa uvuoro baptaisaaepa ora reesiro, ra rera vaisiario-ia Jisas Kraiss tupaiva. ⁶^j Osa iava Pol ora rera vavaearo toveva voea-ia. Oa iava voea iare Tugoropato Uraurato rerereva. Oa-a eva oa iava osarovu rutu aue reoara puraiva Tugoropato Uraurato goruaro-ia, ora varao tapo reo ravaaro. ⁷Uva voea uvuiaro rutu-a voeao katai tau erao (12).

⁸Oire uva oisoo Pol avaparo Jiu vaaro iare Reo Taisi Uvupa Kepa Sinagog voea siposipopasa uriri asavira rutu vo peva sovaa-ia kekira. Uva oisoo voea rugooaro akeakepareve, oisore ra oiso pieve osa rera vo rugorugooaro Pauto vaaro iare Sara. ⁹^k Ari vo osa oearovu viapau oisoo rera reoaro uvupaive. Uva vao vituaro iava Turaro Kraiss vo raivaarova oisoo kaureopaave oira uvururo osireiario-ia, uvare viapau oirao pie vovou vai oaive. Va iava voea tapo disaipel avaroepa oavu iare skulpa kepa aue vaaro Tiranas. Uva voa vokiara rutu-ia voea oisoo siposipopareve. ¹⁰Uva vo pitupitu-a vao oa purareva erao ivarei sovaa-ia. Oa iava oirara rutu vo Esia Provins sovaa-ia tou irara Turaro vo reoaro uvuiva, voea rutu voeao Jiu-pa irara ora Grik-pa irara.

Siva Ovii Iraraaro Iava

¹¹Uva voa vo tou-ia Pauto Pol-pa gorua vatereva. Oa iava voa pispisa kovoro ravoto kovoro rutu purareva. ¹²Oire voa varao purareva osasararovu rutu iava varo tokotokoro voea vararo vara-ia gavipasa. Uva vara-a evara oara oisoo oupaoro avapaave vo voearo-ia upiapa irara vara tovopasa. Ra vara raga iava porete ovoipaave. Ora aue tapo tugara karero kosi piepaive vo vara raga-ia varao varo tokotokoro.

ⁱ 19:4 Mt 3:11; Ap 13:24-25 ^j 19:6 Ap 6:6, 8:17, 2:4, 10:46 ^k 19:9 2 Ti 1:15; Ap 9:2

¹³ Oire oearovu tariri irara Jiu oea vo kovoaro-a vao-ia pisa kovo tugara kosi piepa kovo oirara iava. Uva urioaepa vo kovo purasa akeakevira Jisas vaisiaro sovara-ia oiso puraoro, “Visii vao-ia tugara kosi viro iraota, uvare vao-a oa puraio Jisas vaisiaro sovara-ia, ro ira iava Pol siposipopareveira.” ¹⁴ Uva voea voeao-ia erao vatara aue Siva ro Rovopato Pristo Jiu reraaro. Ira ovii iraraaro oea vo kovo puraiva. ¹⁵ Oire uva ro oirato rera iava tugarato oiso voea tavireva, “O ita, ira eveipaa eera Jisas vaiterei ora Pol. Ari irou irara visii?” ¹⁶ Vao isivaaro iava voea rutu-ia ora vikiroepa rera ro ira-ia oisoa tugara toupave. Oa iava voea upopaoro virireva. Uva va iava kasikasioro toriiva gapuvira raga rirovira rutu ora voea iava varaura oaive kapua pieoro. ¹⁷ Uva vo siposipo rera iava ikauvira rutu voraro rutu avaepa Efesas sovara-ia aue iare Jiu-pa irararei ora Grik. Uva riroa rutu uriria ouiva. Oa iava Turaro Jisas vaisiaro riro pieiva. ¹⁸ Oire uva oearovu voearo oirao pie vovou irara oea urioaepa voea iare voeapa kosi pievira tavitavisa, oisore ra vuriara oaive kavuive varao oara oisoa purapaive voviri tuariri. ¹⁹ Uva oearovu voea iava oearoa oisoa kuuvu kovoro purapaive, ora voea varaaro kuuvu kovoro purapa vukuro ouiva vara kasisa voea rutu osireiario-ia. Uva vara rutu voriaro uvuiaro-a oiso toupai, Riroara rutu silva moniro (K50,000). ²⁰ Uva oiso rutu goruvira Pauto vo rearo touva voa. Uva viapau oavu avu vai uvuipaepa oiso ra va puteve vo osa goruvira rutu kovaepa.

Vo Efesas Vata Kasipuaepa Pol-re

²¹ Uva varao isivaaro iava Pol goru rugorugoo oureva, oiso ra vorarore avaro Masedonia-ia ora Grik-ia. Oire vo osa vorarore avaro uvaroava, uvuiparoi ra Jerusalem-ia pouro viro. Va iava oiso puraroepa, “O ita. Tepa ra Rom-ia kekeavere.” ²² Vaitereo aiterea oisoa rera tauvapasi ira piereva Timoti vaio ora Irastas Masedonia iare. Vo osa oiso aueparoepa ra tou pie rovoreve voa vo-ia Esia Provins-ia.

²³ Oire uva vo vokia-a vao oa-ia riroa upoa karekeepa vao-ia Turaro Krai vaaro raiva vo-ia Efesas-ia. ²⁴ Irvu rera vaisiaro, Demitrias ira oisoa kovopa irara oaro tapo oaravu garepa keparovi lotupa keparo purapareve aue-ia silva. O vo keparoaro riakova pauva iria vaisiaro, Atemis. Ora oearovu tapo tokarasi irara oea tapo oisoa purapareve vara raga-ia silva. Oara rutu-ia oisoa riroa rutu voria oupareve ora oirara oaro tapo. ²⁵ Oire uva ovokivu-ia ora rera voeaaro gurureva kovopa irara, ora oearovu tapo voearo oearoa areiivira raga oisoa oisi kovopaive tokarasi purapaoro. Oa iava voea ruture oiso puraroepa, “Avoeao, taraipatai vao-ia kovoa oa raga-ia monia oupapeira. ²⁶ Visii uvuipatai ra vurata

¹ 19:13 Mt 12:27; Mk 9:38; Lu 9:49 ^m 19:17 Ap 2:43, 5:5, 11 ⁿ 19:24 Ap 16:16, 19
^o 19:26 Sam 115:4; Ais 44:10-20

ora uvuta varao-ia oara purapare Pol oiso purapaoro, Voeao-ia pau irara tokarasi irara oea purapai ora voea vavaeoro iava, viapau oiso oiraopa irara. Ira-a ro-ia Pol ira voeao rutu vovouaro soporevora Efesas ora uvarovu rutu voraro Esia Provins-ia. ²⁷Uva vao-ia oa iava pasi vao vigei vaaro kovoa oavi opesipere, ora varao tapo voriaro oavi. Ari ita, uva viapau oiso vara raga varao-ia, ari pasi vao tapo-a osa vai pasi viapau oiso oearoi varaopa lotupa keparo Atemis varaaro avivikepaavere. Oa vai iava vo keparo varao tou ragapaivere pasi. Ora oira tapo o-ia Atemis vaisiario rerevere iriapa oirara rutu lotu purapaaveira vo-ia Esia-ia ora voraro rutu vo rasio-ia.”

²⁸Uva vo reoro uvuoro rirovira rutu raga pieiva kasipuoro. Oa iava voea rutu oiso puraaepa, “O-ia rirova rutu Atemis, vigei oiraaro vo-ia Efesas-ia.” ²⁹Oire va iava oearovu tapo rovoaepa vo ora guruoro. Uva ora voea-ia vavagisiaepa. Viapau oiso ragavira taraipaaepa, Eake gurukoa vao, ora oiso apeisi ragavira piepaio. Osa iava voea rutu ikauvira urioaepa ora kiusa vo ora reopa uvuru sovara-ia, vo ovusa vaitereo ivupaiva Gaias vaio ora Aristakas vaitereo Masedonia Provins iava, aiterea tapo oisoa vokapareve Pol. ³⁰Oire Pol oiso ruipaparoepa ra rera tapo koataro vo uvuru-ia, ovusa disaipel irara rerare koruaepa. ³¹Uva oearovu tapo gavmanpa irara vova Esia-ia oea rerare Pol korukoruoro rerapa rigatoaepa rera vate iraraaro oiso, “Opeita koatapauvere voea sovara-ia.”

³²Orekerovu rutu voeare vo uvuru-ia vavagisiepa. Oa iava oiso vaivaisipaiva oearovu osivu ragavira reoreopaave, osa oearovu osivu ragavira purapaave ita. Uva viapau oiso ora voea-ia taraipaaepa oiso, Apeisi ragavira oiso osa piepai. ³³Uva oearovu Jiu-pa irara voea iava oea ro Aleksanda kekeiva. Oa iava rera peopeopaiva ira pievira ora voeapa. Vo ovusa oiso vovou ragaroepa ra voea tapetapereve ora rera vavaeoro-ia, oiso ra ora reoreoave. Ra voea eakaive Jiu-pa irara. ³⁴Vo osa vo uvuru rutu vao-ia rera eveipaoro oiso purapaaepa, “Akoea. Rera ita eera Jiu-pato.” Oire va iava voea rutu rerava rirovira raga pieiva aue-ia erao vuuta oiso puraoro, “O-ia rirova oavi rutu Atemis vo Efesas-ia. O-ia rirova oavi rutu Atemis vo Efesas-ia.”

³⁵Oa iava iravu kuskus voea tapetape ovoireva oiso puraoro, “Visii rutu vao-ia Efesas-pa irara. Iroutoa vai viapau visii iava taraiparoveira vao-ia osa vigei rutu lotupa kepa tokipapeira Atemis vaaro, ora aue tapo aveke o tugoropava iria koveopa vuvuiua iava? ³⁶Vosa va-ia vao taraipata, oire ora tape pieta. Opeita oavu avu vai purapata. Eake iava? Uvare viapau oavu avu vai rutu uvuipai vao putesa. ³⁷^p Easi visii voeao ou pietavoi vore. Uva viapau oiso oaravu avu vai kaviruivoi vo o vo kepaaro-ia

lotupa kepa. Ora viapau oiso oira vaisiario vara pieivo. ³⁸Vosa Demitrias ora voeao tokarasi purapa irara oiso ruipaparo ra voeao oirara kortuive, oire uva torevoko raiva toupaivoi va purasa, vo osa reo rovirieipa irara va puraive, aue iava vo osa gavman vaaro reo goru sirova utuave. ³⁹Vosa oreoro va sovara-ia touve, oire uva vearopai ra va torevokota Kaunselpa aivaro sovara-ia. ⁴⁰Ari ita, uvuipaviei pasi ra va-ia vao vuria vai oupe vo Rom gavmanaro-ia, uvare vigei rutu tokipareveira. Eake iava? Uvare viapau oiso uvuipaviei ra va vao vuria aviavi piepe voeapa.” ⁴¹Oreo-a vao oa isivaaro iava voea rutu kosi piereva kuskus.

Pol Masedonia Provins Iare avaroepa Ora Grik-ia

20 ^{1q} Oire uva va vao isivaaro iava Pol keeroepa voea ruture disaipel auere voea tapo sekansa. Oa iava voea vovouaro goru piereva vo voeapa vearo reoro vateoro. Uva vao iava avaroepa Pol Masedonia iare. ²Oa iava voraro rutu vokareva vo taerero rutu-ia voearo oirao pie vovou irara vovouaro goru piepaoro. Uva vo voka-a eva oa-ia pouro viropa Grik-ia. ³Oa iava voa tou rovoreva vo peva kekira sovara-ia. Uva vo tou-ia eva Siria iare avasa vatatopoparoepa aue-ia avasa selpa uvuo. Uva voare avasa auepaoro oiso uvureva, uvare rera uposa raiva purapaaepa Jiu. Oa iava viapau Siria iare avaroepa, ari vorevira voreroepa Masedonia iare. ⁴Uva voeao-ia oirara oea rera tapo avaaepa vova Esia voea oiso, Sopata ro vova Beria ro-ia Piras oviitoaaro, ari Aristaka ora Sekandas aue iava vaiterei Tesalonaika, ari Gaias vova Debi, ora ro-ia Timoti, ora aitereivu vaitereo vova Esia Provins, Tikikas ora Trofimas. ⁵Voea rutu iraaepa tuesa aue-ia Troas igeire. Vo ovusa ragai Luk vorevira Pol tapo touava. ^{6r} Vo vokiyo varao Tugoropa vokiyo isivaaro iava Yis Asa Bret Vokiyo Filipai iava ora vaseiepa uvuoa-ia. Vosa vo vavae aue voki igeire puteva voa oa-ia aue-ia pou viroiepa Troas urui. Uva voa touiova katai wiki-ia.

Pol Ovoiojavira Rutu Avaroepa Troas Iare

^{7s} Oire uva voa rovopa vokia vo wik iava ovokia-ia igei rutu ora guruiepa kovukovu aio ora komunion aio purasa. Ari ita, riro kaekaevira rutu siposiporeva aue Pol katai tau erao (12) vuuta-ia putesa voa vo vokiario. Uvare oiso vovouparoepa ra voa ragava va iava vao voki ovoiro uvavure ita. ⁸Uva vo kepa-ia otugivu oisoa toupaipe ivaraiapa tugi, oa sovara-ia vuravuara tupaiva voa vo uva ora guruiepa Pol vo siposipoaro uru piesa. ⁹Oire vo osa Pol voeapa riro kaekaevira rutu siposiporeva, ovusa iravu viovokoto, Yutikas kiuvupa ratao-ia pauparoepa rera uru piepaoro. Uva voa rurapareva. Osa iava koveroepa

^q 20:1 Ap 11:26; 1 Ko 16:5; 1 Ti 1:3 ^r 20:6 Ap 16:8 ^s 20:7 1 Ko 16:2; Re 1:10

kukau virooro riro kaekaevira kovesa vo rasiuaaro vo tugi iava vao vo pevapa tugi ivaraiapa rutu. Oire voava rera kae pieiva vo kopii raga, uvare ora kopii pie ovoiroepa. ¹⁰ Uva Pol vararoepa rera-ia pituoro taku virosa. Oa iava voeare oiso puraroepa, “Teapi keapaoro uriri ragapata. Viapau oiso oavu avu vaiei rera-ia. Ira ro tootoovira toupere.” ¹¹ Uva vao isivaaro iava vorevira iparoepa vore ivaraiapa tugi va vao kovukovu aio ravaasa. Oa iava voea rutu va aioiva. Oire uva voa riro kaekaevira rutu siposipopareva voepa, ovusa rerare aviepa. Oa iava voea arova voki ovoiroepa ora vaseoro voea arova. ¹² Uva kareaepa voava vorevira rera tapo ro-ia viovokoto, uvare vorevira tootooroepa. Oa iava rera-ia roru iraopaiva.

Pol Uvuoa-ia Avaroepa Vova Troas Eisire Mailitas

¹³ Uva igei iraiapa selpa uvuoa-ia Asos iare, vo osa Pol raivaaro vokavira uturoepa igei iare. ¹⁴ Oire voava igei iare karero viropa. Uva voava igei rutu taru uvuoa-ia avaiapa ita aue iare Mitilini. ¹⁵ Voava ita topa uviroiepa va-ia selpa uvuo aue iare Kaios ruvara-ia. Uva voava taru pou viroiepa utupa voki-ia Semos-ia. Oire voava ita ora vaseoro topa uviroiepa Mailitas iare. ¹⁶ Uva Oire voa Pol oiso ruipaparoepa ra Efesas-ia pute ragaive, uvare reasiparoepa oiso ra voeare pute ragave ovokirovu Esia-ia. Aue iava uvare Pentikos Vureipa Voki Jiu vaaro iare ora ikau pieparoepa Jerusalem-ia, oiso ra ikauvira voa poua viro.

Pol Oira Vasi Irarare Avauereva Efesas-ia

¹⁷ Uva Mailitas-ia tupaoro Pol reoa siporeva Efesas iare voeare oea oisoa lotu kovo-ia irapaave, oiso ra rera iare urioave vo-ia selpa uvuoa-ia. Uva Efesas-ia tauai visivi tupaiveira. ¹⁸ Oire vo osa poua viropa rera iare, oa iava voeare oiso puraroepa,

“Visii rutu vearovira vao-ia taraipatai, oiso osa vova rovo voki rutu-ia Esia Provins-ia vovouisi oaa rutu tovo rovoavora vo kovo sovara-ia. ¹⁹ Uva viapau oiso ora vaisi oaa rei pieavora. Ari oisoa gau ragapaa vo pitupituro-ia voea varaaro vuri pitupituro, rara vara-ia ragai sirao piepaive. Ari ita, taraipatai va-ia vao ragai vaoro tavaka vao-ia oiso osa oisoa ragavira keripaave voeao Jiu, oiso ra ragai upoive. ²⁰ Uva vao-ia taraipatai oiso, Easi viapau oiso oreoro karutuoro oarai vateavora voviri visiipa vo reo iava tauva reo. Ari ita, oiso-ia visiipa oiraopavira siposipopaavora vo aivaroara-ia ora vo kepaara oavisii-ia. ²¹ Vo reo raga vao-ia oa vateavora voeareopa Jiu ora Grik, oeara voeareo vosiavora oiso voearei tavioro, Vuriara oavisii iava poreta viro aue iare Pauto, ra Jisas Krai oirao pieta ro Turaro oavi. ²² Uva vo vokie-ia

¹ 20:10 1 Kin 17:21; Mt 9:23-24 ² 20:16 Ap 18:19; 2 Ti 1:15

avaparai Jerusalem iare, uvare ro Tugoropato Uraurato ragai ivupare goruvira. Uva va iava oiso rugooperai, Eake vai ragai-ia karekepere voa evoa Jerusalem-ia? ²³Ari ita, vao raga-ia taraiparai vo osa virivira vokapaaveira voraro uruiara rutu-ia, uva Tugoropato Uraurato ragai tavipareveira varao raga iava tavakaara, ora vo osa ragai tuukepaive tuukepa keparoi-ia oara kekeavere vovio utupauvai.

²⁴v “Ari ita, vao ragai vo tootoaro oa-ia viapau oiso rugooperaveira vo osa kovopaaveira. Ari ita, vava toupaa auere oiso ra va iava ragai vo kovoaro ora ragai vo raivaaro opesi piea vareo oarea ragaipa vatereva Jisas Krais oirara rutupa siposipopasa Pauto vo tokiaro iava veaaro.

²⁵“Ari ita, visii rutu tapo toupavaora vo Sara iava siposipopaoro Pauto vaaro. Uva vaviopavira raga vara rutu varao opesi ovoiei. Uva taraiparai oiso, Easi viapau oiso ragai puaro keketavere rara vorerivira. ²⁶Oa iava visii rutu tavitavi iraopaa vo vokio-ia oiso-ia, Vosa ro ira visii iava oiso opesiro oirao pie asavira raga, uva viapau rutu oiso ragai vaaro-a. ²⁷Uvare viapau oiso visiipa oavu avu vai karutupaavora vo osa visiipa Pauto vo reoaro iava siposipopaavora. ²⁸w Oire uva vatatopopatai. Ra vearovira ora tokita, ora voeao tapo Pauto voearo oea visii vo tokiaro sovara-ia Tugoropato Uraurato oea tovorevora. Ra oiso ora tokita osa oearovu sipsip karero tokipaiveira. Visii tavipaa ra voeao aio pie iraota vao-ia Pauto vo reoaro, voeao oea roporoporevoiva Pauto, voea vorireva Jisas revasiaro-ia vo evao parikou-ia. ²⁹Ari ita, uvare oiso ragavira taraiparai osa oearovu osararovu iava ora kiuavere visii sovara-ia voeao visii iava oearovu riro oirao pie vovou irara kavirusa. Oiso osa aakau kare uriopaaveira sipsip ragui aiopasa voea kavirupaoro. ³⁰Ora oiso tapo auempa ora visii raga iava oearovu oearoa rirovira kuuvuavere. Ra visii iava oearovu keaive, Voearo oirao pie vovou irara ora voea sirova utupasa. ³¹Oire oiso-ia, ra uutupaoro ora vatatopopata. Ra vaore rugoopata oa iava visiipa oisoa siposipopaa vokiara rutu-ia aue sovara-ia vo peva ivaro (3 yia). Oiso tapo osa rirovira oisoa gaupaoro visiipa siraopara.

³²“Vo vokio-ia visii tovopaa Pauto vo tokiaro sovara-ia. Ra Pauto vo reoaro-ia sopaura oavisii aio pieta. Oreoa-a vao-ia goru reo rutu oreoa uvuipai visii sopaaro goru piepasa. Oa iava utupaua oiso visii viraakorevere, uvare visii rutu-a rera voearo oea roporoporeva ora rerapa. ³³Visii tavipaa oiso, Viapau oiso oearoi visii iava orekeroiaro riiriipaavora moniara vai, ora kotokotoara vai, ora vearopara vai kuvupara vai. ³⁴Uva visii raga vearovira rutu taraipatai ragai-ia, ragoa ora ragai vavaeoro-ia orekerovu oisoa purapaa moni oupasa aio voripasa ora ragaipa, ora voeao tapo ragai iavapa irara. ³⁵x Ragai-a ovoovoa

v **20:24** Ap 21:13; 2 Ko 4:16; Ga 1:1 w **20:28** 1 Ti 4:16; 1 Pi 5:2; 1 Ko 12:28

x **20:35** Mt 10:8; Ro 15:1

visiipa ragoa visii kareke pieavora vao-ia oiso, Apeisi ragavira uvuipatai ra voearovio apota irara tauva ragapata vaore rugoopaoro Jisas vo rearo oa-ia oiso puraroepa, “*Roru-a vao oa oupari oearovu vate ragapaoro, oa-ia putepaiveira vo roruva oa karekepapeira varao-ia oara ou ragapari.*”

³⁶Uva vo reoa-a vao oa opesi pierevoiva, Pol takuro viropa voea tapo varirisa. ³⁷Oa iava voea rutu rirovira gauiva rera raupaoro ora rerava uugaapaoro. [Evarei voea vo sekanaro.] ³⁸Uvare vaore rirovira rugorugooaepa oreoa-ia oiso puraroepa voeare, “Viapau oiso visii kekeavere vorevira.” Eva-a oa iava voea vovouisiro oaive vavataepa siraooro. Uva va vao isivaaro iava rera tapo avaaepa selpa uvuo iare.

Jerusalem Iare Avaroepa Pol

21 ¹Vo osa voea arova lotu tokipa irara ora vaseiepa vo-ia Efesas avaro uvuoa-ia, aue iare torevokovira pou virosa Kos-ia. Uva utupa voki-ia avaiiepa Ros iare. Oire uva voava avaiiepa Patara iare. ²^y Uva evoa oavu kekeiovora selpa uvuo oa aue iare Finisia avasa auepaapepa. Uva va iare ora vaseiepa vo uvuo arova oa-ia urioiepa vore. ³Oire voa uriopaoro koike varata iava Saipras toko vurapaoro puteiova torevokovira avaro Taia iare vao oa Siria taere sovara-ia toupaveira. Uva voa-a vo uva selpa uvuo arova ora vaseiepa vo osa va iava kovopa irara kotokotoara rere piepaiva rogara are. ⁴^z Uva voa tupaoro oevuva aivarioiva disaipel. Oa iava voa touiova katai wik rutu sovara-ia. Uva Tugoropato Uraurato vo goruaro iavirava Pol taviiva oiso, “Viapau uvuipau ra Jerusalem iare avau.” ⁵^a Oire uva vo voki-ro isivaaro iava ora topaiepa ita uvavure ita avaro. Oire vo osa voava igei rutu ora disaipel irara ovii avaroaro igoa rutu ora vaseiepa vo urui iava avaro. Uva voava avapaoro rogaraua-ia taku viroiepa varirisa. ⁶Oa iava igei rutu ora igeiva sekaniepa ora tavarisa voava, vo ovusa voreaepea atoiare ovusa uvuoa-ia avaiiepa.

Sisaria-ia Profetato Agabas Pol Vatereva Reoa

⁷Vo osa aue iava ita Taia-ia avaiiepa vore Tolemes. Uva evoa oearovuva oirao pie vovou irara sekaniepa voa touoro katai voki-ia. ⁸^b Oa iava utupa voki-ia avaiiepa ita Sisaria iare. Uva voa iravu vo kepaoro iare avaiiepa rera vaisiaro ro-ia, Filip ro evanselista. Voeao iava rera oea roporopo rovoiva tuariri Jerusalem-ia erao vatara oira vasi irara. ⁹Uva rera ovii riakoaro tavauru riako vo resura airoa vairo oisoa oiso rutu reopaave osa profet irara, varao reesipaoro ravotovira oara uvuipai ra karekepape vo utupaua.

^y 21:2 Ap 11:19 ^z 21:4 Ap 20:23 ^a 21:5 Ap 20:36 ^b 21:8 Ef 4:11; 2 Ti 4:5

^{10c} Oire uva ovokirovu-ia voa toupaiova ovusa iravu ro-ia vararoepa igei iare Judia Distrik iava rera vaisiario, Agabas ro profetato. ¹¹ Oire vosa igei iare karero viropa, oa iava Pol vo iroaro takipa iro oureva ora rera iava vavaeara ora kokotoarei tuukesa oiso puraoro, “Vo irore Tugoropato Uraurato oiso taviroi, Ro vo iro-ia takiparoveira, ira tuukeivere Jiu vo-ia Jerusalem-ia. Osa iava osararovupa rera vateivora, rera vuri pieivere.”

¹² Uva vo reoro uvuiovoiva, igei rutu ora voeao oea vo kepa-ia oisoa toupaive oiso Pol rirovira rutu vosi ragapaiova, “Viapau rutu uvuipau ei ra Jerusalem iare avau.” ¹³ Vo osa oiso puraroepa, “Eake-a vao oapa gaupata ragai vovouaro vavata pie ragapaoro? Ari ita, voare vatatopoparai Jerusalem-ia. Eagara vosa ragai tuukeive voa. Ora vao tapo oare vatatopovira toupaa, Eagara vosa kopiira auepa Turaro Jisas voa vo Jerusalem-ia.” ^{14d} Oire uva va iava oiso aueiepa, Easi viapau rutu uvuipaviei oiso ra rera vovouaro vorepe. Oa iava rera eakaiova oiso raga rerare purapaoro, “Ari ita, vao ragapa ruipapaiei vo osa Turaro raga-a rera vo ruipaaro purareve vii-ia.”

Jerusalem-ia Pol Ora Rera Vo Kovoaro Iava Sipsiporeva Reipa Irarapa

¹⁵ Vao isivaaro iava auero oaio vatatopoiova ipa ovoisa voare Jerusalem-ia. ¹⁶ Oire uva oevu disaipel irara Sisaria iava igei tapo avaaepa Neson vo kepaoro iare okepa-ia toupaiovere. Ro-ia Neson ira Saipras iava urioroepa, ira oisoa rovovira rutu Pauto oirao piepareve. ^{17e} Oire vo osa pou viroiepa Jerusalem-ia, ovusa oearovu oirao pie vovou irara igei-ia rirovira rorupaiva.

¹⁸ Oa iava utupa voki-ia Pol igei tapo avaroepa Jems iare ora oearovu lotua-ia reipa irara. ^{19f} Uva pou virooro Pol voeava sekanroepa. Va isivaaro iava voeapa sipsiporeva katakataivira varao iava oara purapareva Pauto voeapa ratau tou irara vo rera vo kovoaro-ia Pol.

Pol Reo Uvuroepa Reipa Irara Ruvara-ia Oa Iava Tempel Iare Avaroepa

^{20g} Vo osa vo sipsipo vao uvuiva, oa iava Pautoa-ia vuurapa vaisi puraiva. Uva va iava oiso Pol-re puraaepa, “Ari ita, vo-ia Jiu-ia taraipau ei, uva riro irara rutu oirao pie vovou irara toupai riro tukuro rutu (tausen). Vo osa tapo goruvira rutu vao raga sirova Moses vaaro Reo Taisi utupaaveira. ²¹ Ari ita, oearovu voea iava Jiu-pa irara vii iava tauai rutu oisoa tavitavipaave voeao oirao pie vovou irara oiso, Ro Pol voeao Jiu sipsipopareveira oearoa ratau tou irara vo taereroaro sovara-ia toupaveira, oiso ra Moses vaaro Reo Taisi eakaive. Ora vao tapo

^c 21:10 Ap 11:28 ^d 21:14 Mt 26:42; Lu 22:42 ^e 21:17 Ap 15:4

^f 21:19 Ap 14:27, 1:17, 20:24 ^g 21:20 Ap 22:3; Ro 10:2; Ga 1:14

oare koruparoveira oiso, Opeita ora visii voeaaro kakae vure rakari verapata. Ora opeita vao tapo sirova utupata Jiu vo pitupituaro. ²² Oire uva apeisi ragavira, vo osa vii vo touaro iava uvuivere vo-ia voeao Jiu iava voea oirao pie vovou irara? ²³ Uva oiso vearopai rutu vosa oisi pieri oiso osare vii tavipaiovoi oiso, Vo resura epao oira vo-ia oea oavu reo ovoi puraivora oavu avu purasa Pautoa-pa. Uva va puraoro ora voea-ia reesia puraivere ora gagavurioro. ²⁴ Oresuai tapo avauvere rara Jiu-pa irara vaaro tugoropa sisu purasa. Oire uva vo pitupituo vigei vaaro voririvere tugoropa sisu ora vao koruoupara tapo, vo osa ora vii iava orui gagavurisa auelpau. Oa iava oearovu uvuipaai ra vii-ia taraiave oiso, Akoea, ari vara rutu-a varao oara iava kuuvupaaveira. Ari ita, oiraopavira rutu Pol Moses vaaro sirova Reo Taisi utuparoveira. ²⁵ ^h Uva igei vo rigato sipoiovora voeapa oearovu oirao pie vovou irara ratau tou irara voea origatoa tavipapeira Moses vaaro iava Reo Taisi. Oa oiso purapapeira, Vearopai ra varao raga sirova utupata oiso-ia, Opeita varao koruoupa airo aiopata oara vatepaiveira oearovu tokarasi irarapa vara-ia vuivui purapaoro. Opeita ora visiiva otopata oara kavu iraota. Opeita vo karero varuere kare aiopata okarea kopii piepataveira voea kaapaoro. Oa iava revasiva viapau puteiveira vo kare iava. Opeita revasiara aiopata.” ²⁶ ⁱ Oire uva utupa voki-ia vo resura tapo avaroepa Pol voeapa va vorisa tugoropa sisu. Oa iava voea rutu va puraiva ora rera. Eisi osa iava Jiu vo kepaaro-ia Rovopa Kepa Tempel koataroepa va iava vao reo ovoi reesiaro vearovira voea tavitavisa. Oire uva ora rera-ia tapo oavu purareva tugoropa sisu, oisore ra sisigaruevira rutu toupaveve. Osa iava voea tavireva oiso, “Va vao tugoropa sisu oa opesipere vosa koruoua puraio, vo rara erao vatarapa voki puteve.”

Pol Rauiva Vo Tempel Sovara-ia Rera Iava Gasisa

²⁷ ^j Vo osa erao vatarapa voki tutuu pieva osa oavu Esia Provins iava voea Jiu-pa irara Pol kekeiva Tugoropa Kepa Tempel sovara-ia. Oa iava voea oearovu rutu kasipu pieva voea vavagisi piepaoro. Oa iava Pol sitaoro rera ivuiva ²⁸ oiso keerapaoro, “Avoeao uriota! Uriota! Ro kekesa oirato ira uvarovu rutu avaparoveira oirara rutu vovouaro poreporepasa, oisore ra varao eakaive Jiu vo pitupituroaro. Ora varao rutu oara toupaveira Moses vaaro-ia Reo Taisi, oisore ra vara tapo kavuive, ora vao tapo Tugoropa Kepa. Oire uva vo vokio ita koataroai aue-ia Tempel voea tapo voeao ratau tou irara vo kepao-ia vuivui-pasa, osapa oiso tugoro iraopapeira.” ²⁹ ^k Oa iava oiso puraaepa, uvare vokipaua Pol kekeiva ovusa uruia sovara-ia toupaveva iravu tapo ratau tou irara iava rera. Ira

^h 21:25 Ap 15:20, 29 ⁱ 21:26 Nam 6:13; Ap 24:18 ^j 21:27 Ap 24:18, 26:21

^k 21:29 Ap 20:4, 18:19

vaisiaro-a ro, Trofimas, Efesas iava rera. Ari ita, uva viapau oiso Tempel sovara-ia koatasiepa, ari rera roruoru ragapaiva.

³⁰Oire uva vo urui rutu ora sitaoro vusiiva Pol rausa Tugoropa Kepa sovara-ia. Uva voava rera ivupaoro kosia viropa. Uva va isivaaro iava riro ratao tupaoro va goruiva rera asavira.

Rovopato Viurupato Rom Gavman Tokipato Pol Oureva

³¹Uva voea-a voeao kasipu irara oea oisore auepaepa ra Pol kopii pieive rera upooro. Osa-a oiso osa iava oavu rigatoa ava pieiva iravu iare rovopato voeao iava viurupa irara rera. Origatoa-ia oiso puraaepa, Voea rutu vo Jerusalem-ia oiso ruipapaai ra Pol upoive, uvare kasipuvira rutu toupai rerare. ³²^l Oire iravu ro-ia ofisato ikaureva oearovu tapo reipa irara ora viurupa irara voare vo kasipu uvuru uva touva. Uva rera kekeoro ora oearovu viurupa irara Pol eakaiva rera kopii pie arapa. ³³Oa iava ro-ia ofisato Pol ruvara iare tutuureva rera-ia pitusa auere rera kort piesa. Uva oiso voeao viurupa irara tavireva ofisato, “Vearovira rutu rera Pol tuuketavere goruvira oirorei-ia sen irorei vai.” Vo uvuru voeao akereva oiso, “E irouto-a rera? Ira eake purapare?” ³⁴^m Oa iava oeavu oiso puraaepa, ovusa oeavu osirovu ragavira ita aia reopaaepa. Uva viapau oisi vituaro iava oiso reoa vai oupareva, uvare riroirovira raga ora reopaaepa. Uva ofisato viurupa irara tavireva oiso, “Avata rerava Pol vore visii vo kepaaro-ia.” ³⁵Oire vo osa kepa oaive-ia voea viurupa irara rerava karea viropa. Oa iava vo kepa taapaaro vituaro iava ipapaoro ora voea raga vutuaro-ia rera ipa pieiva, uvare oearovu rirovira rutu kasipupaepa rerare Pol. ³⁶ⁿ Uva voea rutu rerare raga piepaoro urioaepa oiso purapaoro, “Rera upota! Rera upota!”

Pol Jiu Tavireva Rera Vo Oirao Piearo Vituaro Iava

³⁷Oire tutuu pieiva ora voea vo kepaaro-ia viurupa irara rerava koatasa. Uva voava ofisatoare oiso puraroepa Pol, “E uvuiparai ra vii tapo ora reo rovara?” Oa iava vo reo uvuoro vao Grik reo ro ofisato oiso puraroepa rerare, “O ari Grik reo-ia taraipaei? ³⁸^o Uva vii vo reoaro-ia taraira, viigoa viapau oiso gavman tapo ora upouepa voviri tuariri oearovu vo rugorugooaro vavagisi pieoro. Vo ovokia-ia vo resura tukuro (4,000) tuvetuvepaivora raaka tapire.” ³⁹Oa iava Pol rera vo reoaro pukooro oiso puraroepa, “Iu ita, ragai-a Jiu-pato vova Tasas-ia vo Silisia taere. Vo uruio oa-ia rei vaisi toupaveira. Uva oiso ruipaparai ra voeao tapo oirara ora reora.” ⁴⁰^p Oire va iava ro ofisa oiso rerare puraroepa, “Oire ita, oisi pieri voea tapo.” Oire voava Pol taapa kukuearo-ia

¹ 21:32 Ap 23:27 ^m 21:34 Ap 19:32 ⁿ 21:36 Lu 23:18; Jo 19:15; Ap 22:22
^o 21:38 Ap 5:36; Mt 24:26 ^p 21:40 Ap 12:17, 22:2, 26:14

torepaoro voea rutu tapetapereva aue-ia vavaearei. Uva ora siroi pieaepa. Oa iava voeava ora reoroepa Hibru-pa reo-ia rera Pol.

22¹ Uva voeare oiso puraroepa, “Aite irara oaa ora araoko irara oaa. Ragai uvu iraota vao-ia osa visii tavitavipaa ora ragai iava.”

² Oire vo osa Hibru-pa reo-ia reoreoroepa voeare, osa va-ia rera uvuoro rirovira rutu riteiva reo tokooro. ³ Uva oiso puraroepa voeare,

“Ragai-a Jiu-pato ragoa vo kavauraera Tasas-ia Silisia taere sovara-ia. Oa iava Jerusalem-ia voava skulsa avaraera. Oire uva voa toupaveira iravu Gameliel ragai reraaro tisato, ira ragai vearovira rutu siposiporevora Reo Taisi vao vigei aao iraraaro vaaro. Oa iava vearovira rutu Pauto sirova utupaveira. Uva viapau oiso iraiiei visii-ia ira uvuipa ra oiso piereve osa toupaa. ⁴ Ari ita, riroa rutu tavaka oisoa kareke piepaa voeare oirao pie vovou irara Krai vo raivaaro-ia, vo osa voeare taraapaavora voea upopasa. Voea rutu oirara tapo ora riakora oearoa rutu oisoa oupaa tuukepa kepa iare. ⁵ Uva voea rutu-a voeao-ia reipa irara pris irara ora voea Kaunsel irara oea rutu uvuipaai vo reo oirao pieve visii-pa ragai vaaro, uvare voea ruvara-ia pasiara ouavora vo Damaskas iarepa raiva karusa voeare voa tou irara oirao pie vovou irara. Oa iava vo raivao-ia avaraera oearovu vovesa oirao pie vovou irara vore Jerusalem-ia, oisore ra voa voea upoio.

Pol Voea Tavireva Ora Rera Vo Pore Uviroaro Iava

⁶ “Ari ita, vo osa avaparaera vore Damaskas-ia ruvara-ia ravireopa vuutavi-ia, ovusa voa ragai iare varaera sisikore aviavi vuvuiua iava ragai aau piesa. ⁷ Oa iava rasiua arore kove ovoiraera. Uva voava vo reo uvuavora oa oiso puraera ragaire, *Sol, Sol. Apeisi iava ragai vuri piepariveira vokiara rutu-ia?* ⁸ Uva oiso akeavora, Turaro, irouto-a vii? Oa iava Turaro oiso puraroepa, *Ragai-a Jisas ragoa upopariveira vokiara rutu-ia.* ⁹ Ari ita, voeao oea tapo vokapaavora oea vo aviavi kekeivora, osa viapau vo reo uvuivora. Oa uvuavora, ragai raga.

¹⁰ “Oa iava oiso puraraera rerare Turaro, Uva eake vai purapaa? Oa iava oiso ragai tavirevora rera Turaro, *Toreu vova ra avau Damaskas iare. Uva eava iravu vii tavirevere rara varao rutu iava oara vii iare uriopere utupaua.* ¹¹ Ari ita, ragai aau pievora vo aviavi, oa iava ragai sikuropaivora Damaskas iare avapaoro.

¹² “Uva voa iravu oisoa toupaveve rera vaisiario, Ananias vearoto lotu purapato, ira oisoa Moses vaaro sirova Reo Taisi vearovira utuparo. Ro irapa oisoa Jiu-pa irara rutu avivikepaave voa Damaskas-ia. ¹³ Ira ragai iare urioroepa. Uva ragai ruvara-ia tutuu pieoro oiso puraroepa, Araokotoa oaa, Sol. Vorevira vurari. Oa iava vorevira vuraavora vo rera

¹ 22:4 Ap 8:3, 26:9-11; Fl 3:6 ² 22:6 Ap 9:3 ³ 22:9 Ap 9:7, 26:13 ⁴ 22:12 Ap 9:17, 10:22

keke ovoisa. ¹⁴Oire va iava Ananias ragaire oiso puraroera, Vegei aao iraraaro reraaro Pauto vii reesirevo, oisore ra rera vo vovouaro-ia taraiu. Ora vo rara Torevokoto kekeri rera reraaro Kovopato, ora vo osa rera vo reoaro uvuri vo reo oa kosi piro rera gisipoaro iava. ¹⁵Vaore oiso ra vara rutu iava tavitaviu varao oara kekerivorao ora varao oara uvurivorao voea rutupa oirara. Ra vara iava rera oirao pieri voea rutupa. ¹⁶^u Oire uva eakere tuepau. Avau baptaisa ousa, ora rara tapo Jisas Kraiss areri ra vii vaaro vuri vovou verareve. Eisi osa puraroepa Ananias ragaire.

Pauto Pol Siporeva Ratau Tou Sararore

¹⁷^v “Oire uva Jerusalem iare voreraera. Uva voa-a vo Jerusalem-ia uva variriparaera, ovusa areo uusi sovara-ia ragai iare urioroera Turaro, vo ovusa Tempel sovara-ia toupaaورا. ¹⁸Uva Turaro ragai tavirevora aue-ia areo uusi oiso, *Jerusalem iava avau ikauvira, uvare vo tou irara viapau oiso vii reoroaro uvupaivere varao ragai iava.* ¹⁹Oa iava oiso puraraera rerare, Turaro oearovu ragai-ia taraipaa'i vo osa avaparaera vorarore aivaropa tapiro voeare taraapasa oirao pie vovou irara, auere voea ragipasa ora voea tovopasa vo tuukepa kepa sovara-ia. ²⁰^w Ora vao-ia tapo taraipaa'i ragai-ia vo osa vo tou-ia toupaaورا, ovusa Stiven vurokoooro rera kopii pieivora aue-ia aveke ro vii kovopatoaaro. Oire uva vo vokia-a eva oa-ia ragai toupaaورا. Oa iava voeare oiso puraraera, lu vearopai, rera kopii pieta, vo osa voea vo ogooroaro tokipaavora aue kuvupa ogooro oara veraivora ora voea iava rera uposa. ²¹^x Ari ita, Turaro ragaire oiso puraroera, *Jerusalem iava ora vaseu, uvare voava vii arupaa.* Ra avau osararovu rutu voeao ratau tou irara tavitavisa tauai.”

Pol Uutupato Ruvara-ia Toureva

²²Ovoiei, voava voea rutu ora siroi pieaepa Pol vo reoaro uru piepaoro. Ari vosa ratau tou irara iava voea tavireva, oa iava rerare rirovira rutu kasipuaepa. Oire va iava voea rutu raga pieoro oiso puraaepa, “Rera kopii pieta. Teapi vo raga tootooparo.” ²³^y Uva rerava oivepaoro rasiara kakavupaoro va-ia vikipaaepa viara-ia. Eva-a oa-ia kuvupara oaive tapo sitapaoro ora voea iava vara vikipaiva. Oara rutu-ia rerare kasipua kosi pieiva vao voea vo pitupituaroo. ²⁴Oa iava ro ofisato rera koata piereva. Uva rera vateoro voeapa oiso voea tavireva, “Rera ragipata, ra oiraopa vai iava taviro vao oapa kasipupaai rerare Jiu.” ²⁵^z Uva vo osa rera ragisa rera tuuke rovoiva, ovusa iravu ofisato ira rera ruvara-ia torepaoepa irare oiso puraroepa Pol, “E torevokopai, vosa vii vao Rom gavmanaro iava oiratoa vai ragiri, ro ira viapau rera reoaro kosi pierave rovoira

^u 22:16 Ap 2:38; Hi 10:22; Ro 10:13 ^v 22:17 Ap 9:26, 10:10 ^w 22:20 Lu 11:48; Ap 8:1; Ro 1:32 ^x 22:21 Ap 9:15 ^y 22:23 Ap 7:58; 2 Sml 16:13 ^z 22:25 Ap 16:37

ae iare taava kort?” ²⁶ Oire uva vo ake uvuoro ro ofisato roari rovopatoa ruture avaroepa oiso purasa, “Apeisi vai ro piepari oirato. Uvare Rom gavmanaro iava rera.” ²⁷ Uva va iava urioroepa Pol akesa oiso, “E vii-a vao Rom gavman iava? Ragai taviri.” Uva Pol rerare oiso puraroepa, “Aure.” ²⁸ Oa iava ofisato rerare oiso puraroepa, “Ari ita, ragai tapo-a vao-ia voava Rom-ia, ragoa riroa rutu moni vikiavora auere voa koatasa vo gavman sovara-ia.” Oire va iava Pol oiso rera tavireva, “O ita, ari ragai vo gavman sovara-ia kavauraepa.” ^{29^a} Oire ikauvira voeao oea rera ragisa auepaaepa rera kavu ovoiro avaaepa. Uva rera tapo ofisato rirovira rutu uririroepa, uvare oiso ragavira tarairoepa, Akoea, ari Rom gavman iava rera. Uvare rerare voea tavi ragareva oiso, Rera ragipata, ora rera tuukepata.

³⁰ Uva voava utupa voki-ia Pol tuuke iro vagoreva va karuoro. Oa iava voea pris irara gurureva ora Jiu iava voea lotupa irara Kaunsel irara. Oire uva va-a vao ouvurua-ia ora voea sovara-ia rera tovoreva auere rera-ia oiraopa reo rutu ousa, vao oa iava rerare kasipuaepa rera togapaoro aue-ia reo.

Pol Vo Tavitaviroepa Kaunsel Irara Voeao Jiu

23 ¹ Uva tuupavira Kaunsel irarava vurapaoro voeare oiso puraroepa Pol, “Araoko irara oaa, ragai torevokovira rutu oisoa toupaa voari rutu vo vokio iare rekasisa. Uva viapau oiso uririparai Pautoa-pa. Ari ita, vo vokio viaevira rutu toupai ragai vo vovouaro ora ragai vo rugorugooaro.” ^{2^b} Eisi osa iava Ananias ro Rovopato Pristo voeare oiso puraroepa oea Pol ruvara-ia toupai, “Avoeao, rera gisipoaro tapatapata.” ^{3^c} Uva va iava Pol rerare oiso puraroepa, “O ita, Pauto viigoa tapatapareverea. Vii vao viigoa iava kepa kaapovira kovovoaro toupaveira vova ratau, osa atoarova rupapavira toupave. Viigoa-a vao viigoa paupauei ragai kortusa aue-ia Reo Taisi-ia. Uva viigoa raga vao tokopari Reo Taisi, uvare voeao aruparivoi ragai tapatapasa.”

⁴ Oire va iava voeao oea Pol ruvara-ia toupai oea oiso purapaaepa rerare, “Auoro. Uva apeisi kaureopauei rova Rovopato Pristo Pauto reraaro?”

^{5^d} Oa iava oiso voeare puraroepa, “Avoeao, easi viapau oiso taraiparai rera-ia eera Rovopato Pristo. Ari ita, vuria puraavoi rerava kaureooro, uvare Moses vaaro-ia Reo Taisi oiso purapapeira, Opeita rova ora kaureopau reito ira visii rutu tokipareveira.”

⁶ Oire uva Pol voea vo vovouaroa kekereva. Oa iava oiso aueroepa, Viapau oiso katai vovou vai-ia toupai. Aue iava uvare oearovu-a Sadyusi ari oearovu Farisi iava. Oire eva-a oa iava voeare Kaunsel irara

^a 22:29 Ap 22:24-25 ^b 23:2 Jo 18:22 ^c 23:3 Mt 23:27; Lev 19:35 ^d 23:5 Eks 22:28

oiso puraroepa, “Araoko irara oaa, ragai-a iravu Farisi iava, ora vao osa ragai-a Farisi-pato oviitoaaro. Uva visii rutu-a vao ragai rovirieipatavoi kortua-ia, uvare oiso oirao piepaaveira, Kopii irara vorevira toreacha tootooro. Eva-a oa vituaro iava oirara siposipopaaveira. Oa iava vapa ragai kortupatavoi.”

⁷Uva vao isivaaro iava voarei voareo Farisi ora Sadyusi oeara ora kaureopaaepa kasipuvira, uvare voarei vo rugorugooaro ora sikaepa. ⁸e Oa vituaro iava ora reopaaepa kasipuvira, uvare Sadyusi irara oiso oisoa purapaave, “Viapau oiso vorevira torea vai peira ora ensel irara vai peira, ora viapau oiso oirato urauratoa vaiaro peira. Vo ovusa voeao Farisi-pa irara vo pevao rutu oirao pieiva oiso-ia, torea, ora enselto, ora uraurato. ⁹Oire vo osa va iava rirovira ora kaureopaaepa. Uva voava voeao Reo Taisi iava tisa irara oea oisoa Farisi vo pitupituaro sirova utupaave, oea oiso purasa toreaepa, “Viapau rutu oiso vuria vaiei oa kekeiovoi ro-ia Pol. Easi pasi, oiraopavira vai-a oiso osa rera tavirevora uraurato vo raivaaro ora vo Jerusalem-ia.”

¹⁰Oa iava voarei kekeoro rirovira rutu Pol-pa siraoroepa ofisato. Uva oiso vovouroepa, Ora voeaire piopaoro rera opesi ovoi piepai. Oa iava rerere rera voeaaro viurupa irara arureva rera ousa vo uvurure vuutaaro-ia. Uva oiso voea tavireva, “Rerava voretavere vore visii vo kepaaro.”

¹¹f Oire uva vo rupa-a vao oa ro Turaro Pol sirova touoro oiso puraroepa, “*Opeita uriripau. Ari Jerusalem-pa irara ragai iava siposiporivora. Uva eisi raga ita oiso taru voeao Rom-ia tou irara siposiporivere ragai iava.*”

Reo Ovoi Puraiva Pol-re Oiso Ra Rera Upoive

¹²Uva utupa voki vikipakouaro-ia Jiu-pa irara ora guruaepa, oiso ra rerere raiva puraive rera kopii piesa. Oire vo vokia-a vao oa-ia ora voeapa reo ovoi puraiva oiso, Easi viapau uvuipaviei ra tootoovira toupaveve, ovusa aioara vai aiopape ora ukaiopavio. Ari vo raga vearopai vosa rera kopii pie rovopere. ¹³Voea rutu uvuiaro-a voeao oea vo resura tau (40) uvuiaro-ia puteva rutu, vo uvuru rutu vieiara oea vo raiva vao purapaiva. ¹⁴Oire uva voea voeao vo reo ovoivoiva, urioaepa rovopa irara pris irara ora oira vasi irara tavisia oiso, “Igei vao igoa ora igeipa reo goru puraio oiso, Easi viapau oiso uvuipaviei ra aioara vai aiopape ora ukaiopavio vosa Pol viapau kopii pie rovopape. ¹⁵g Uva visii rutu-a vao ora oearovu Kaunsel irara visiigoa tavipaiiovoi, auere ra rovopatoapa ofisato vo reo ava pieta, oa iava uvuipa ra visii-pa Pol siporeve. Uva oiso ruipapaiei ra oiso rera keatavere, Igei vateri Pol, ra igeipa torevoko reo vai vaterere. Uva va-a vao oa-ia rerere utupaiovere ovusa urioro. Ra va iava rera upoio.”

^e 23:8 Mt 22:23; Mk 12:18 ^f 23:11 Ap 18:9, 19:21, 28:23 ^g 23:15 Ap 22:30

^{16h} Uva Pol paparitoaaro vo reo uvureva. Oa iava urioroepa viurupa irara vo kepaaro-ia Pol tavisa. ¹⁷Oire uva va iava Pol iravu kepten arureva oiso puraoro, “Vearopai ra ro tapo paparitoa oaa avau vore rovopatoa iare ofisato. Ra vasivasivira rutu rovopato ofisato tavireve.” ¹⁸ⁱ Vao isivaaro iava avasiepa rera iare rovopato ofisato. Oa iava voa rera ruvara-ia pou virooro oiso puraroepa rerare, “Ro tuukepato Pol ira ragai arure vii iare ro tapo viovokoto ira ruvara-ia reoa toupaivoi. Uva oiso ruipapaa ra vii tavireve va iava.”

¹⁹Oire uva Pol paparitoaaro ivuoro vavaea iava rerava avaroepa uvavivure toko pievira, oiso ra voa roroiovira rera tavireve. Osa iava oiso voa rera akereva, “Apeisi vai ragai tavisa uriouei?” ²⁰Uva ro viovokoto oiso puraroepa, “Auoro oiso-ia uvare voeao Jiu-pa irara ora reoae. Uva vii-ia va tovoivo oiso, Urivoave vii aresa auere Pol oiso ra rerava uriou rera siposa Kaunsel irara ruvara-ia vokipavira. Uva oiso vii keaivere, Rerapa ruipapaiei ra rera ruvara-ia torevoko reo vai ouio. ²¹Uva viapau oiso ra voea uvuri, uvare vo resura tau-ia putevo voea rutu vieiario voeao oea utuavere rerare rera uposa. Uva rera-ia ora reoro ora voeapa reo ovoi puraivorao oiso, Viapau oiso ra aiope ora ukaiovio vosa Pol upo asavira toupaveve. Ari vo raga osa rera upo rovope rera kopii pieoro. Uva vao raga-ia vii vo reoaro pukooare tuepaai.” ²²Oire uva va iava ro rovopato ofisato oiso rera goruvira tavireva oiso, “Viapau oiso ra irai ita taviri va iava vao oa iava ragai tavirivoi.” Oa iava rerare ro viovokoto koruroepa vorevira.

Pol Sipoiva Reitoa Iare Gavman Filiks

²³Uva vao isivaaro iava ro rovopato ofisato vaitereiarore keeroepa vaiterei tavisa oiso, “Erao vovoto vai (200) vatatopopasi viurupa irara vai, ora erao vatara tau vai (70) voeao oea aue-ia hos kare avaavere, ora erao vovoto vai (200) voeao oea kaatutaru kaeivere avoro Sisaria iare aue-ia vo resura vatara vuuta-ia (9 klok) vo kavuoro vokiario. ²⁴Uva okarei tapo ousivere auropa Pol vo kareo okarea-ia avarovere. Oire uva virivarivira rutu rera tapo vatatopovira rutu avatavere aue iare Filiks roari reitoa rutu gavman.” ²⁵Oa iava ro rovopato ofisato rerapa rigatoroepa aue Filiks oiso,

^{26j} Ragai-a Klodias Lisias ragoa vo pasio rigatoa viipa reitoa rutu gavman Filiks. Vearo voki rutu. ²⁷Voeao-ia Jiu oea ro-ia pituivora oirato oiso ra rera kopii pieive. Ari ita, vo osa rera-ia taraia ou rovoavora oiso ragavira, uvare rera-a Rom gavman iava. Oa iava rerare viurupa irara oaa aruavora rera ousa. Oire voava rera oriruavora voea sovara-ia. ²⁸Oa iava rera tapo avaraera Kaunsel irara iare, oiso ra rera-ia vuria vai kekea.

^h 23:16 Ap 21:34 ⁱ 23:18 Ef 3:1 ^j 23:26 Ap 24:3, 15:23

²⁹^k Uva rera-ia oiso tarairaera, Akoea ari Moses vaaro raga Reo Taisi oapa oisi rera piesa auepaai. Oire uva viapau oiso va iava uvuiraera rera tovosoa tuukepa kepa-ia, ora oiso ra rera kopii piea. ³⁰Ari ita, vo osa iravu ragai tavirevora o rera iava. Uvare rerare raiva goruivora ora voea-ia, oiso ra rera uposa utuave raivaaro. Eva-a oa iava vii iare rera sipoavoi. Oire uva voea-a voeao oea taviavorao, ra ora voea vo rearova urioave rara, vao oa puraivora oiso ra rera upoive va-ia.”

³¹Oire uva vo rupa raga-a vao oa-ia viurupa irara Pol tapo rovopato ofisato vo rearo sirova utu ovoiaepa avaro Antipatris iare. Oa iava vo rupa raga-ia voa pou viro ovoiaepa. ³²Uva voeao oea oisoa hos kare-ia vokapaive oea Pol tapo topa viropa, osa voeao viurupa irara voeava tavariooro vorevira kareepa vore ora voea vo kepaaro iare. ³³Oa iava voa Sisaria-ia poua viropa. Oire voava va vao pasia vateiva rera tapo Pol rerapa ro reitoo rutu gavman. ³⁴Oire vo osa vo pasi vao vieireva, oa iava Pol akereva oiso, “Aa vo distrik iava uriouei?” Uva Pol oiso puraroepa, “Ari Silisia-ia.” ³⁵^l Oa iava rera uvuoro oiso puraroepa, “Akoea! Uva vii uvuavere rara voeao poua viro, oea viire vo reo puraivora.” Uva ora rera voeaaro tavireva oiso, “Pol ururao tupata vo Herot gavman vo kepaaro-ia.”

Pol Togapaiva Reoara Rutu-ia Aue Jiu-pa Irara

24 ¹Oire uva ro-ia Ananias ira vo vavae voki-ro isivaaro iava urioroepa Sisaria iare oevu tapo oira vasi irara, ora iravu tapo voeapa reo kaepato voeao oea oisoa Pol-re auepaave. Uva rera ro reo kaepato, Tetalas ira oiso urioroepa voea tapo, ra Pol iava vo reo kosi pieive rovopatoapa reitoo rutu gavman. ²Oire uva Tetalas-re keeraroepa oiso ra Pol iava reoa kosi pierave rera togaoro va-ia. Oa iava oiso puraroepa,

“Ari ita, vii-a reitoo Filiks viigoa vo tokiaro-ia vearoa varao kosi piropa oiso-ia, gavaurea vao ora gavaure tou igeipa vao Jiu-pa irara. Ari ita, riroara reo goruro vearopara oara igeipa purarivora, oisore ra igei vo uruioaro-ia orekerovu rutu torevokope. ³Oa iava igei rutu vii-ia rorupaioveira varao-ia oara rutu purapariveira igeipa vii Filiks.

⁴“Uva reasiparai vii pugu piearapa. Oa iava oiso vii arepaavoi, E uvuipauei ra ragai vo reoviaro uvuri, ovusa vii tavia va iava poteku visivi vao iava oa puraparevora rera ro Pol? ⁵^m Ari ita, igei rerava siituepaioveira ovusa varao vuriara purapareveira. Ira varao rovopareveira oara-ia Jiu-pa irara reraarova gavman ora upopareveira vo rasitoo rutu-ia. Ro ira oisoa voeapa reiparo oea oisoa Nasaret

^k 23:29 Ap 18:15, 25:19, 26:31 ^l 23:35 Ap 24:19, 25:16, 24:27

^m 24:5 Ap 16:20, 17:6, 21:28

pitupitu purapaive. ⁶ Ora vao tapo osa igei vaaro Rovopa Lotupa Kepa Tempel vuivuirevora igei vaaro puteoro Reo Taisi tugoropa. Eva-a oapa rera ouivora. [Uva va-ia oiso ruipapaiera rera kortuoro rera rovirieio Reo Taisi-ia vao igei. ⁷ Osa rovopato ofisato Lisas igeiva paupaupaoro urioroera rera Pol ivu ovoisa igei ruvara-ia ⁸ oiso puraoro, Avoeao, rerava avata Filiks iare, ra rera rovirieireve vao-ia Rom vaaro raga reo goru.] Oire uva uvuipau ei ra rera akeri varaore oara-ia ora reopaveiei oiraopara. Ra vii tavireve oisi raga oiso-ia osa vii tavipaa.”

⁹ Oire uva voea rutu Jiu oiso puraaepa ora voeapa kae pieoro kataivira, “Oiraopavira rutu eisi osa puraparo i Tetalas.”

Pol Filiks-pa Reoara Kosi Piereva

¹⁰ Vao isivaaro iava ro reito gavman Pol piiroro-ia tavireva. Uva va-ia oiso puraroepa Pol,

“Ari ita, vii-ia taraiparai Filiks viigoa oisoa Jiu rovirieiparive riro ivaro rutu sovara-ia, varao oara-ia rorupaoro vo reo vatepaavo i viipa ora ragai iava vo reo. ¹¹ Uva uvuipau ra vaore voea akeri oiso osa katai tau erao (12) vokiroputevora varao oara-ia lotu puraparaiva, Jerusalem iare avaraera. ¹² Uva viapau oiso Jiu ragai vurapaivora osa iraiva ora variri posiparaera ora reopaoro Jiu vaaro Rovopa Kepa Tempel sovara-ia. Ari ita, viapau oiso voeao iava oeai ragai kekeivora osa oeai kasipu pieavora uvai Reo Taisi Uvupa Kepaa vai sovara-ia, ora uvai vo urui sovara-ia. Viapau rutu. ¹³ Uva vo reoa vao-ia oa purapaivoi, viapau oiso ra va oirao pieve.

¹⁴ ^p “Ari ita, varao raga iava vii tavipaa ro iava Pauto ira ragapa lotu puraparaveira, ro igei aite iraraoro reraoro ro Pauto. Vo raivao raga sirova utupaoro rera vo raivaoro, vao-ia oa-ia vakuvakupaiveira Jiu oiso purapaoro, Kuuvu raiva. Ari ita, vao-ia Moses vaaro Reo Taisi ora varao profet irara vo rigatoroaro oara rutu oirao piepaaveira. ¹⁵ ^q Ari ita, vao raga-ia rugooperaveira oiso osa oirara rutu kopii iava vorevira toreaverea voeao-ia torevoko vovou irara ora voeao vuri vovouro pura irara. Uva va raga-a vao oa raga-ia rugooperai vao-ia voeore oiso-ia osa voeao-ia Jiu. ¹⁶ Ari ita, uva va-a vao oare akeakepaaveira rutu vo ora ragai vo goruaro rutu-ia, oiso ra roroio vovou rutu-ia toupave Pautoa-pa ora voea rutu oirara. Uvare viapau vuriara vai purapaaveira voea-ia ora rera-ia Pauto.

¹⁷ “Uva riroara ivara isivaaro iava vorevira kareraera Jerusalem iare Jiu-pa irarapa vatevateavira moniara vatesa, ora koruouara tapo purasa Pautoa-pa. ¹⁸ Uva vo osa varao purapaavora, osa ragai iare urioaera. Uva

ⁿ 24:6 Ap 21:28 ^o 24:9 1 Te 2:16 ^p 24:14 Ap 9:2, 3:13 ^q 24:15 Ap 23:6; Dan 12:2; Jo 5:28-29

voa tugoropa sisu puraavora. Oire va raga-a eva oa-ia ragai kekeivora. Ari ita, viapau riro iraraa vai ragai tapo toupavira, oa-ia viapau oiso upoa vai. ¹⁹Ari ita, oevu Esia Provins iava Jiu-pa irara oea tapo voa toupavira. Uva vosa evoea vo toupave, oire uvuipaa ra voea tapo viipa oirao pievira taviave vo osa ragaire kasipupaave. ²⁰Ari ita, vo osa voea akeri oaire vuria vai oiso oai kekeivora ragai-ia vo Kaunsel uvuru sovara-ia. ²¹r Ari ita, vao raga osa purasa toreraera voeare oiso, Oiraopavira oiso osa visii vavaearo-ia toupaa kort purapa irara. Uvare ragai vao ragare rugooperai oiso osa oirara rutu taru vorevira toreaverea kopiia oaive kavuro.” Eisi osa puraroepa Pol rera tavioro.

²²Oire va-a vao oa iava Filiks ro riro taraito aue-ia oirao piea vo pitupituaro-ia, ira vo kort vao opesi pievera oiso voea tavioro, “Vosa rotopato ofisa Lisas vo pouro virovere, oire visii rutu vo reoroaro rovirieia.” ²³Oire va iava tuukepa kepa-ia uutupato tavireva oiso, “Pol tapo avau rera koata piesa tuukepa kepa-ia rerare tore pie ragasa. Ari vosa sara irara rera iare uriopaave, ra opeita voeare korupavere, vo osa orekerovu avu vaiva uriopaave rera vatepasa.”

Filiks Pol Tuukereva Vo Ivarei Uvuiaro-ia Tuukepa Kepa-ia

²⁴Oire uva ovokirovu isivaaro iava Filiks urioroepa vatuava tapo Drusila Jiu-pava Pol-re arusa, oiso ra rera kosi pievera uutupato tuukepa kepa iava. Ra vaiterei tavireve vo raivao iava Jisas Kraiss oirao piepa raiva. ²⁵s Oire va iava Pol vo avukarei tavitavireva aue iava torevoko vovou vo pitupituaru, auere ra torevokovira raga ora tokipaave vaopa, teapi vuriara vai purapaive. Uvare oirara rutu vo vokiara pou pirovarea vao oa-ia taru oirara rutu rovirieirevarea Pauto. Oara-a varao oara rutu uvuoro rirovira uririroepa Filiks, uvare ora rera sopaaro-ia vo reoro uvuipareva. Oa iava Pol arureva oiso, “Ovoiei. Avau. Uva ovokia ita oiso viire keeraravere, rara avu viipa ruipara ita.” ²⁶Ari oiso vovouparoepea, Easi pasi Pol vai ragaipa monia vai vaterevere va iava rerare karua tuukepa kepa iava. Oire oa iava rerare voreripavira keeparoepa vo rera tapo ora reoreopasa.

²⁷t Oire uva erao ivarei puteva, oa iava iravu raga tavarireva Filiks vo tavukiara iare. Rera vaisiara ro-ia, Posas Festas. Uva Filiks avaro Pol kavureva tuukepa kepa-ia vaore, oiso ra Jiu rera-ia rorupaive rutu.

Pol Sisa-pa Ruiparoepa Vaore Oiso Ra Rera Vo Kortuaro Uvureve

25 ¹Oire uva Festas urioroepa Sisaria-ia tousa. Voava vo peva isivaaro iava aue voki peva Jerusalem iare avaroepa. ²Uva voa Jerusalem-ia pouro viropea Festas. Oa iava voa voeao rovopa irara pris

r 24:21 Ap 23:6 * 24:25 Ga 5:23; Ap 10:42 † 24:27 Ap 25:1, 4, 9, 14

irara ora oearovu oira vasi irara voea iava Jiu, oea rutu oreorovu-ia ita rera iava Pol gasiiva rerapa ro-ia Festas. ³Uva vorevoreripavira rera arepaiva rerare Pol, oiso ra Jerusalem iare rera siporeve. Uvare oavu raiva rerare ravaa rovoiva, oiso ra rera upoive vo osa urioparo raivaaro. ⁴Uva voea vo rearo pukoreva Festas oiso voea taviro, “Avoeao, ira tuukepa kepa-ia toupere Sisaria-ia. Uva tutuu piepai ra rera iare vorera voa. ⁵Uva oiso vearpai vosa oearoi visii iava riro iraraa vai ragai sirova utupaai, ra oeai tapo karera. Oa iava vigei rutu uvuipavie ra rera-ia vuriara vai kekepe pasi.”

⁶Oire uva vo peva vatara vokiro o katai tau vokiro isivaaro iava Festas voreroepa Sisaria iare. Oa iava utupa voki-ia vo kort vao purareva. Uva va iava Pol-re aruroepa. Oa iava oeavu rera iare rera sipoiva. ⁷Uva voa pouro viropa kortupa kepa sovara-ia rera Pol. Oa iava oeavu Jiu-pa irara Jerusalem iava oea Pol ruvara-ia toupaiava, oea rera iava Pol oreorovu rovoiva. Osa iava vo reoro iava vuriara oara-ia Pol togapaiva, oara-ia viapau oiso ra irai vara oirao piepareve. ⁸“Oire oa iava vearovira rutu Pol voea vo reoroaro pukoreva oiso puraoro, “Viapau rutu oiso vuria vai puraavora oiso osa purapaai voeao. Viapau oiso oavu avu vai gasiavora Jiu vaaro iava Reo Taisi. Ora viapau tapo oiso Jiu vaaro-ia Rovopa Kepa Tempel. Ora Rom reraaro tapo King Sisa ira-ia tapo viapau oiso oai vuria vai puraavora.”

⁹Ari ita, Festas oiso ruiparoepa ra Jiu agoagotoreve rovirie-ia kortua-ia. Oa iava Pol akereva oiso, “E avapau Jerusalem iare ra voa vii rovirieia?”

¹⁰Oa iava Pol rerare oiso puraroepa, “Vo kepao-ia oa-ia torepaoro toupaa eva kortupa kepa Sisa vaaro. Uvare vo kepa raga vao-ia oa raga ragai vo kortuaro uvuipaivoi. Ragai-ia taraiapai ragoa viapau oiso vuria vai puraavora Jiu-pa irara-ia. ¹¹“O ita, vosa Reo Taisi tokoa, o vosa oarai puraa vuriara vai, oa-ia taru uvuipaai ra ragai kopii pieve. Osa iava viapau uvuiparai ra voea asavira toria. Ari vosa voea vaaro vao kuuvua, oa-ia viapau rutu irai uvuiparoi ra ragai vaterere voeapa voeao Jiu. Vii tavipaa oiso, Avaravere Rom reraaro iare King Sisa ira raga uvuiparoi ra ragai rovirieireve.” ¹²Oa iava Festas ora reoroepa voeao riro tarai irara. Uva va iava oiso puraroepa Pol-re, “O ita, ragai tavipari oiso ra avau Sisa iare. Uva vii tavipaavo oiso, Vearpai ita, ra rera iare avau Sisa.”

Festas Agripa Akereva Pol-re

¹³Uva ovokirovu isivaaro iava aue King Agripa avukarei tavetesiva ora o-ia vatuava Benaisi aue iare Festas. Oa iava rerava vearo vokisiva.

“ 25:8 Ap 6:13, 24:12, 28:17 v 25:11 Ap 26:32, 28:19

14^w Oire uva riro voki-ro rutu-ia voa toupao-ro aue Festas King tapo ora reoroepa Pol iava vo reoro iava rera tavitavipaoro. Uva oiso puraroepa, “Ro-ia oirato ira vo tourevora ovusa Filiks avaroera rera arova. 15 Ro-ia ira iava ragai taviivora rovopa irara pris irara ora voea tapo oira vasi irara eisi Jerusalem-ia vo osa voa toupavaora. Uva oiso ruipapaaera ra ragai rera rovirieia. 16 Uva oiso voeare puraraera voea taviro, Viapau oiso Rom opitupituiaro oiso toupai, ra oiratoa vai vate ragaive irai kopii piesa vo rara viapau rera roviriei rovoive, ora vo osa viapau kortua-ia voea vo reoro pukopareve.

17 “Uva va-a vao oa iava urioaiva vore ovokivu-ia utupavira kort uvupa kepa sovara-ia paupao-ro, voea uutupa irarare aruraera oiso ra rera sipoive. 18 Uva voa-a vo uva Jiu toreaera. Uva ragai oiso keparaera, Riroa vai rutu vuria vai oa iava rera iava tavipaa. Osa viapau oisi oai iava oisi vo reo puraivora. 19^x Vo osa vao raga lotua oa vo pitupitua-ro-a, oa iava ragai tavitaviivora ora Jisas iava tapo ro ira kopiiroepa. Uvare Pol rera iava oiso siposipopareveira, Ira tootoovira toupae. 20 Uva va-a vao oa rutu-ia vavagisiparaera oiso, Uva apeisi ragavira va vituarore taraaavere. Oa iava Pol akeavora oiso, E avapau-ei eisire Jerusalem-ia, ra voa vii kortua vo reo-ia vao-ia? 21 Vo osa Pol oiso puraroera, Viapau. Ari King iare avaparai ro Rom-ia, oisore ra rera raga ragai vo reoro rovirieireve. Oa iava uutupa irara rerare taviivora oiso, Vearovira rera tokipata vaore tueoro osa rera sipoavere rara utupa visivi aue iare Sisa.” 22 Oa iava Agripa oiso puraroepa Festas-re, “Oiso ruipaparai ra Pol uvua.” Osa iava Festas oiso King Agripa tavireva, “Vearopai. Ira uvurivere vokipavira.”

23 Oisi-a eisi osa iava utupa voki-ia Agripa vaio ora Benaisi oritoareiva uriosiepa ora gurupa kepa-ia koatasa. Uva oevu tapo reipa irara viurupa irara iava voea oea tapo uriosiepa voare ora oira vasi irara. Oa iava Festas Pol-re aruroepa oiso ra urioro. 24 Uva Festas voea ruture oiso puraroepa, “Vii King Agripa ora visii rutu vao-ia ro oirato kekepata ira arepaiveira voeao Jiu oea vo toupaveira Jerusalem-ia vorevoreripavira rera uposa. 25^y Vo osa ragai raga oiso rugooparaveira, Viapau oiso vuria vai purareva, ra oai iava rera upope. Uva rera sipopaa auempa Sisa, uvare Pol rera iare ragai arerevora. 26 Ari ita, oiso ragavira va-ia vavagisiparai oiso auempaoro, Aa vao-a vuria oa iava Sisa-pa rigatoravere oa iava Pol siposa rera iare? Oa-a vao oa iava rera ou pieavoi vore visii rutu osireiaro iare. Oire uva oiso ruipaparai ra vii King Agripa rera ita taraari vao avuore oa iava rigatoavere Sisa iare. 27 Uvare viapau oiso torevokopai ra tuukepato sipo ragaa Sisa iare, vosa viapau siposipoa vai ou rovoa rerapa rera vo vuriaro iava.”

^w 25:14 Ap 24:27 ^x 25:19 Ap 18:15, 23:29 ^y 25:25 Ap 23:9, 29, 26:31-32

Pol Agripa-pa Reoara Kosi Piereva

26 ¹Oire King Agripa oiso puraroepa Pol-re, “Vearopai ra ora vii iava tavitaviu.” Oa iava Pol ora vavaearo iraoro oiso puraroepa voeao Jiu vo reoaro pukooro, vao oa-ia rera iava gasiiva.

²“Vearovira rutu King Agripa vao-ia oiso osa uvuiparai ra ragai vo reoaro vatea vo reoro pukooro viipa. ³Oiraopavira rutu oiso osa taraipaei rutu Reo Taisi-ia vao Jiu vaaro ora igei vo pitupituroaro. Oa iava oiso vii akepaavoi, ra ragai uvuoro ragai vo reoaro aroviri.

^{4z} “Ari ita, vara rutu-ia taraipapai Jiu ragai vo touaro-ia vo osa viovokovira oisoa toupaa vo ragai voeaa ruvara-ia oirara Tasas-ia. Uva voava avaraepa Jerusalem-ia tousa. ⁵Ari ita, tuariri voa ragai-ia taraiiepa. Vosa oisi ruipapaaeri, ra voa vo reo kosi pieive. Uvare voa ragai-ia taraiiepa osa Farisi vo vovouroaro sirova utupara, varao riro vavagisiara rutu oara opitupiturovu rutu-ia varao lotupara putepaiveira rutu igei varaaro. ^{6a} Oire uva ragai-a vao ragoa rovirieipata vo vokio aue vituaro iava uvare vo reo raga-ia oirao piepaaveira vao Reo Ovoi oa vatereva Pauto voeaoa vigei aao iraraaro. ^{7b} Oa raga-a vao Reo Ovoi oa oisoa oirao piepaive opesi asavira katai tau erao (12) sararo vigei aao iraraaro, vo osa Pautoa-pa lotupaave vo vokiara ora vo ravireo-ia. Ari ita, uva vo oirao piea vao-ia ragai vaaro oa-ia ragai rovirieipai voeao Jiu osa vii tavipaa King oaa. ⁸Apeisi vaaro-ia vavagisipatai oiso rugoopaoro, Viapau Pauto uvuiparoi ra oirato tore piereve vorevira kopiia iava?

⁹“Ari ita, iravu-a ragai ragoa oisoa vurivira rugoopaara, oa iava oisoa vuria purapaa Jisas vo siposipoaro-ia ro vova Nasaret. ^{10c} Oa iava oisoa varao purapaa Jerusalem-ia riro irara rutu Pauto kovopa iraraaro tovopaoro tuukepa kepa sovara-ia. Uvare oisi vo goruva ragai tovoiva rovopa irara pris irara. Ari ita, vao tapo osa oisoa oearovu voea upopaive. Uvare ragai tapo oisoa voeare arupara oiso, Iu vearopai. Voea upota. ¹¹Uva ita, vokiara rutu-ia oisoa vuriara purapaa voea-ia voraro Jiu varaaro-ia Reo Taisi Uvupa Keparo Sinagog. Ari ita, oiso rutu oisoa rugoopaara ra voea varaaro oirao pie vovouro tokopaa. Vao-ia osa rirovira rutu voeare oisoa kasipupara. Oa-ia tauairo rutu oisoa voeare taraapaoro avapara.

Pol Voea Tavireva Ora Rera Vaaro Iava Oiso Osa Porero Viropa

^{12d} “Ari ita, va vao vuri vovou purapasa avaparaepa vo raivao-ia vo Damaskas, uvare oavuva vasirako reesi oisoa vokapaa reo goru sirova, oarei ragai vateiva rovopa irara pris irara. ¹³Uva uvupari King oiso-ia,

^z 26:4 Ga 1:13-14 ^a 26:6 Ro 15:8; Ta 2:13 ^b 26:7 Je 1:1; 1 Te 3:10 ^c 26:10 Ap 8:3; Ga 1:13; Ap 9:14, 21 ^d 26:12 Ap 9:3, 22:6

Ovokivu-ia ravireo vuuta-ia oavu aviavia varaepa vuvuiua iava oaviavia ravireo vo aviaviaro-ia puteoro rutu varaepa ragai aau piesa voeao tapo oea tapo vokapaava. ¹⁴Uva igei rutu kovekoveiepa. Oire voa Hibru-pa reo uvua oa-ia oiso puraepa ragaire, *Sol, Sol. Apeisi iava ragai vuri piepariveira vokiara rutu-ia? Ragai vo ruipaaro tapo upopariveira. Oiso rutu piepariveira osa bulmakau orekerovu otuotupara totopaeveira ora oira kokotoaro-ia. Eisi osa rutu ragai toopariveira ora vii raga ora vuri piepaoro.* ¹⁵Oire uva va iava oiso akeava, Turaro, irouto-a vii? Oa iava oiso puraroepa, *Ragai-a Jisas ragoa upopariveira vokiara rutu-ia.* ^{16^e} Toreu. Uvare viire ora poerarai vii reesioro viigoa ragaipa kovoparivere. Uva vii tavipaa oiso, Oearovu rutu tavitavirivere varao iava oara kekerivoi ragai ruvara-ia vo vokio, ora varao iava tapo oara vii iare karekepapere utupaua. ^{17^f} Ari ita, vii virivaripaavere voeao asavira Jiu ora oearovu asavira osararovu iava ratau tou irara voearo oearoa iare vii sipopaavere. ^{18^g} Voeao oea vo rugooroaro karurivere voeapa vara aviavi pieoro. Eva oa iava rupa vovouro oaive iava porea virovere aviavia iare. Ora Seten vo goruaro iava Pautoa iare porepaa virovere. Eisi osa ragavira ragai oirao piepaivora, uvuipai ra voea iava vuri vovou verapa piro. Oa iava uvuiparai ra voea rutu takuvua ora voeao oea roporeva Pauto ora rerapa.”

**Pol Ora Rera Vo Kovoaro Iava Lotu Kovo King
Agripa Tavireva Vao Oa Purareva**

¹⁹“Ari ita, King Agripa, viapau oiso ragai vo reova kaureoraepa oreoa ragai iare varaepa vova vuvuiua iava areo uusi sovara-ia. ²⁰Ari rovovira Damaskas-ia voea siposipoavora. Oire uva voava Jerusalem-ia ita. Uva aia voava ita voraro rutu vo taerero-ia vo Judia Distrik sovara-ia ora voraro tapo osararovu-ia, oearoa rutu oisoa tavitavipaave oiso, Tepa vuriara oavisii iava poreta viro vore Pauto. Ora vosa porepata viro, ra uvuipatai ra oisi iavirava vearopa kovoro vai purapata visii vo oirao pieroaro kareke piepaoro. ^{21^h} Uva ragai ouivora voeao Jiu vo Rovopa Kepa Tempel sovara-ia ragai tovisa kortua-ia vo reoropa oara iava voeapa siposipopaavora. Uva vara-a varao oara iava oiso aue ragaera ra ragai kopii pieive. ²²Ari ita, oisoa Pauto ragai tavapareve vokiara rutu-ia, oiso ra vo vokio-ia toupaa rera vo reoroaro vatepaoro oirara rutupa voeao oiso-ia, oira vasi irara ari oearovua apota irara. O ita, oiso puraparai vao-ia oiso osa puraepa profet irara ora aue tapo Moses varaore oara uriopaperea voari rutu utupaua. ^{23ⁱ} Oiso-ia, Jisas ro Ropoto Pauto reraaro ira riroa ourevere siitoka. Eera irapatoa rutu ira taru kopiia iava

^e 26:16 Esi 2:1; Dan 10:11; Ap 22:14-15 ^f 26:17 Jer 1:8, 19 ^g 26:18 Ais 35:5, 42:7; 1 Pi 2:9 ^h 26:21 Ap 21:30-31 ⁱ 26:23 Mt 26:24; 1 Ko 15:20; Kl 1:18; Re 1:5

toreroverea voeapa raiva puraoro voeao-ia Jiu ora ratau tou irara. Vo osa va-ia vao voeareipa varei rutu aviavi pie rovoreverea, oire va iava rera oirao pie iraoive rutu vo torea taraoro. Osa iava voea orirureverea.”

Pol Agripa Tavireva Oiso Ra Oirao Piereve Rutu

²⁴Oire vo osa Pol voea vo reoroaro pukoreva varao oara-ia rera toga ragapaiva, oa iava aue Festas rerare rirovira oiso puraroepa, “Auoro Pol. E kokoropau? Ari ita, riroa taraia oa ouriva. Oa raga-a eva vii kokoro piepaivoi.” ²⁵Uva Pol rerare oiso puraroepa, “Viapau rutu Festas. Viapau oiso vii keakeapaavo. Oiraopavira rutu oiso osa vii tavitavipaa torevokovira. ²⁶Ari ita, rera ro King Agripa ira vara rutu-ia varao taraiparoi. Rera tapo vara-ia roroiovira ora reoparai, uvare viapau oiso vara iava oai vatauvira puraavora. ²⁷Auoro King Agripa. E profet irara vo rigatoro oirao piepariveira? Ari ita, vii-ia taraiparai viigoa vo rigatoro oirao piepariveira.”

²⁸Uva King Agripa oiso puraroepa Pol-re, “E uva apeisi-a oiso rugoopauei, ra evo reovi-ia ragai iava sopaua poreri? Ra va uvuoro Kristen tou puraa?”

²⁹Uva Pol oiso puraroepa, “Ari ita, Pauto areavoi visii rutupa vo reovio-ia ora riro reo tapo, osa iava uvuipatai visii rutu kristenta oiso osa ragai-a vao vo vokio. Ari vao ragapa reasiparai oiso, Teapi visii tuukepaive oiso osa ragai piepaiveira.”

³⁰Oire uva vo reo isivaaro iava King, ora reito gavman, ora Benaisi, ora oearovu oea vo peva tapo toupapaiva oea rutu toreaepa ora vasesa avaro. ³¹^j Uva vo osa kosia viropa, oa iava voa ora reopaaepa oiso puraoro vo ora voea ragare, “Avoeao, viapau oiso oavu avu vai vuria vai purarevora ro-ia oirato irare oiso auepaviera ra rera upope ora rera koata piepape tuukepa kepa-ia.” ³²^k Oire va iava Agripa Festas-re oiso puraroepa, “Ari ita, uvuipauei oiso ra rera karuri vo vokio raga-ia. Ari aue raga ita uvare oiso puraroerao ra Sisa iare avaro. Ira rera rovirieirevere rara.”

Pol Tovoiva Selpa Uvuoa-ia Rom Iare Avasa

27 ¹Oire uva varao isivaaro iava oavu reo goru puraiva, oiso ra Itali iare avao aue-ia uvuoa. Vo osa Pol tovo rovoiva vo Sisa reraaro vo tokiaro-ia ofisato. Ro-ia rera vaisiario, Julias ro Rom gavmanpa uutupato ira oisoa katai vovotova (100) toupaveve viurupa irara. Uva voa toupaveva oearovu tapo tuukepa irara. ²Oire oavu-ia vao selpa uvuo vova Adramitiam oa-ia kae uviroiepa. Uva vo uvuo-ia avaiapa Esia-ia vatuario. Uva igei rutu vao igoa avaiapa ora ragai Luk ora iravu ro-ia Aristakas Tesalonaika-pato vova Masedonia Provins. ³^l Oa iava utupa voki-ia

^j 26:31 Ap 23:29 ^k 26:32 Ap 28:18, 25:11 ^l 27:3 Ap 24:23, 28:16

Saidon-ia pou viroiepa. Oire uva voa-a evoa uva pou viroieiva, aue Julias vearo vovou purareva. Oa iava Pol iava vasereva, oiso ra avaro vate irara iare voea ruvara-ia oaravu avu vai ousa, oisore ra vara iava vearovira toupaveve. ⁴Oa iava voava ita ora vaseiepa Saipras toko isivaaro-ia avasa, uvare kiuvuva aivaropaiva uvuoa. Oa iava vorevira vo toko ravisioro avaiepa. ⁵^m Uva vo voka-a vao oa-ia Silisiarei vatuaro vi puteiova ora Pamfilia-ia. Va iava Maira-ia pou viroiepa vao oa Lisia Distrik sovara-ia toupaveira.

⁶Uva voa-a evoa uva tupaoro ro igei reraoro ofisato oavu tuereva uvuoa, ovusa Aleksandria iava uriopaepa vo aue-ia Isip. Oire voava uriopaepa Itali iare avasa. Uva va-ia igei rutu tovoreva. Oa iava igeiva avaepa. ⁷Uva garutu visivi vasi pievira avapaiepa vokapaoro, uvare kasikasi pie visivi rutu kovopaoro vokapaiova voare avapaoro Naidasia. Uva viapau uvuiiepa oiso ra voava topa viroio, uvare riroto kiuvu igei takireva. Oa iava vorevira varaiepa oiso Krit toko rorovira Salmoni kipekipe vatuaro-ia varasa. Oire eva-a oa iava vo toko reroaro avaiepa taru, uvare kasikasi pievira rutu vokaoro urioiepa. ⁸Uva vo-ia kasikasi visivi rutu avapaiepa vore avapaoro Vearo Paitu vao oa toupaveira Lasia urui ruvara-ia.

⁹Oire uva voa-a evoa igeire riroara vokiara puteva osa vokapaiova vo vuuta vao oa-ia avakava vuriopa rutu rirovira. Uva va-a vao oa iava Pol voea goruvira tavireva ravaavira, uvare vo vuutao-ia taraiparoepa oa oisoa karekepape ivara rutu-ia katakataivira. ¹⁰ⁿ Uva voea tavireva oiso, “O ita, oiraopavira vao-ia oa kekepaa oa ouvare rara, vo osa vova topa uvirovio. Ra riroa tavaka oupe oa vatevere rara vo vuutao vigeipa. Uva selpa uvuo rokovere ora kotokotoara rutu tapo ora vigei vai pasi.” ¹¹Uva Pol vo tavitaviaro uvu ragapaoro ofisato uvuoa voka piepato vo reoroaro raga oirao piepareva vaiterei rutu ora ro oira-ia reipato kepten. ¹²Uva voeavio kovopa irara va-ia vao uvuoa oea oiso vovou ragapaaepa ra Finiks iare topaa viro. Uvare vao oa-ia toupaveira oare rugoopaoro oiso purapaaepa, “Avoeao viapau rutu uvuipaviei ra vo toupape, uvare vagoa vao-ia oa-ia uvuipasiei kiuvu vaio ora kokeva ra vigeiva uvuoa vuri piesi. Ari vosa aue iare ipavio Krit-ia vo uva Finiks pasis toupaveira uva kavovovira toupaveira paitua utopavira, oa-ia uvuipaviei ra virivarivio.”

Riroto Kiuvu Vuri Toru Kareke Piereva Avakava-ia

¹³Uva voava rovvira gare visivi rovroepa vusipaoro kiuvu. Uva va iava oiso raga rugooa ouiva vo rera iava oa iava oiso puraaepa, “O ita, vearopai ra voa raga virare raiva purape, ra voare avavio eisi Finiks-ia.” Oa iava anka kae pieiva avasa uvuoa-ia vo Krit rogara vatuaro-ia.

^m 27:5 Ap 6:9, 13:13 ⁿ 27:10 Ap 27:21-22

14° Oire uva ikauvira purepavira vo toko iava vararoepa vo voa igeire riro varivarivira rutu. 15Uva voava igeiva vo uvuo peoreva riro goruvira rutu, ovusa osa auepaiepa ra rera sirova oira tovoio, ovusa viapau oiso uvupaiepa ra rera gaeive. Oapa voea peo ragapaoro igeiva va topapareva va pupipaoro. 16Oire vosa voava gaegaerepaoro otokovu reoaro igeiva puteva virivari visivi va-ia ururaopaoro. Oa iava igeiva gaegaerepaoro avapaepa. Uva vo toko vaisiaro-a vao-ia oa-ia igeiva va-ia putereva, Koda Toko. Uva vo toko-ia vao putepaoro dingiva takauiepa rutu oira kae pieoro, o iria ivupaoro vokapaeva selpa uvuo. 17Uva vo osa pege roruorupaoro va rutu tuukeiva uvuoa kovuaro oirovu-ia riro goru iro oiso, teapi kiuvu oira kaekae pieparevora, pegeo viro igeiva. Osa-a oiso osa iava uriripaepa oiso, teapi vigeiva uvuoa vera piereve raaka-ia vao Aprika-ia ruvara-ia tou raaka. Oa iava va iava selara sigiiova oiso va puraoro ra igeiva gaegaerevira raga avape. 18Uva va vao isivaaro iava rirovira rutu torueva avakava. Oa iava voea kovopa irara voava auero-ia kotokotoara rovoaepa vara-ia vikipaoro. 19Uva ovokivu-ia vo pevapa voki igei rutu kopirovu vikiiepa. 20Uva riro voki rutu-a pupuru voki ovokiroa-ia viapau rutu oiso ravireo kekepaio ora visurikoara, oara iava riroiroreva. Oa iava igei rutu oiso vovoupaiepa, Oiraopavira rutu igei rutu vao opesipaiei, uvare igeivi riroiro piere purepato kiuvu.

21Uva riroara rutu vokiara igeire oisoa pute ragapaive aio asavira. Ovokiro-a evara isivaaro iava Pol toreroepa oiso purasa, “Ari ita, vosa ragai vo reoroarore uru piepasa ora tape piepataeri voviri vo osa Krit toko pute asavira tupaerao, oa iava viapau oiso vo tavakao vigei ouvori. Oa iava tapo varao kotokotoara viapau oiso riroirovira touvori vigei varaaro. 22Uva visii tavipaa ra uririara eakata, uvare viapau oiso irai vigei iava kopiiovere. Ari vao raga uvuoa rokovere vigei arova. 23^p Ari ita, vo vokiara uva purapurapato ensel urioroerao ro reraaro Pauto ira ragai-ia pitupareveira, ora oiso tapo irapa kovopaaveira. 24Uva ragai sirova tupaoro oiso puraroerao, Auoro Pol, teapi uriripau. Ari King Sisa osireiaro-ia tourivere rara. Uva visii rutu-a vao ora voea oearovu uvuoa-ia tou irara visiigoa rutu virivariavere. 25Oire uva ora tape pieta. Teapi uriripata. Oa purarevere rara vigeipa oiso osa rera vo reoaro tupaiveira. Ari ita, oara rutu oirao piepaaveira ragai vao-ia. 26Ari ita, vao uvuoa oa vigeiva vera pirovere oavu-ia raaka vo oavu-ia tokoa.”

27Uva vao iava katai tau vo resurapa (14) rupa vao oa-ia igeiva uvuoa peopareva kiuvu vo avakao-ia vao oa vaisiaro, Edria Si. Uva voa avapaoro vo uvuoa-ia aue sovopaiva oa iava oiso puraaepa, Easi tutuu piei rasia vai iare, voea oea oisoa vo uvuo-ia kovopaive. 28Oa iava voea vo rovu avaka rovu rokoaro uvuiiva oavu-ia iroiro. Oire uva aue-ia erao tau vuta

° 27:14 Mk 4:37 p 27:23 Ap 23:11, 5:19; Ro 1:9

(20 param) vo rovu rokoaro uvuiepa, uvare va uvuiiva vo iro-ia. Oa iava aue-ia ita uvuiepa katai tau vo vavae vuta (15 param). ²⁹Uva voava oavu-ia uvuia kekeiva vo avapaoro raaka-ia osa tutuuva uvuo. Oa iava uriroro oiso puraaepa, “Vigei upopai raaka-ia”. Uva vo resura vikiiva anka vo uvuo taki rovosa varirisa, oiso ra avi rovope tapo uvare rupavira vokapaiva. ³⁰Uva voa-a vo uva kovopa irara rirovira uriripaepa. Oa iava oiso vovouaepa ra toriive vo uvuo arova. Uva iriavu dingi vo uvuo iava rere pieiva oiso ra torioro avaave. Uva oiso voea kea ragapaiva, “Oaravu ankara tovoio oisova irapaua va vao uvuo takioro rutu.” ³¹Vo osa Pol oiso puraroepa auere ofisato ora voeao viurupa irara, “Vosa kovopa irara viapau vo toupai ve uvuo-ia, ra viapau oiso virivarita.” ³²Oa iava iroiroro tokoiva aue iava dingi, ra koveo avaka rovu iare.

³³Vo osa avia sikerepaiva osa Pol oiso riro goruvira rutu voea tavipareva, “Vearovira rutu aiopatavoi, uvare viapau oiso vo wikireo sovara-ia aiopataavorao oarea putevo. ³⁴Uva eisi osa visii tavipaavo oiso ra aioara vai aiota, ra vorevira gorua outa rara. Ari ita, viapau rutu oiso irai visii iava vuria vai ourevere.” ³⁵Uva vo reo isivaaro iava Pol bret ouoro oiso puraroepa, “Vearovira rutu Pauto vao-ia.” Uva va puteoro voea rutu osireiario-ia va aioreva. ³⁶Uva va-a vao oa kekeoro rera-ia vorevira vovouisiro voea iava kavevira toupai oiso vovouoro, O asi vearovira toupai. Oa iava voea rutu aioara aioiva. ³⁷Uva voea rutu uvuiaro-a voeao oea oiso vo uvuo sovara-ia toupai, erao vovoto erao vatara tau katai vatara rutu (276). ³⁸Uva aio opesiaiva, oaravu aioara witaro vikiiva avakava iare, auere oiso ra selpa uvuo varaatape.

Selpa Uvuo Oa Taki Piropa Raaka-ia

³⁹^q Oire uva avieiva. Osa iava viapau oiso vao tokoa vaturo eveipaiva. Oa iava oavu kekeiva paitua. Uva oiso puraaepa, “Easi uvuiapai vai ra vao iare uvuo viru piepe rogararore tutuu pieoro.” ⁴⁰Oire uva va iava voare va viru piesa auero rutu vatatopopaoro ankava iroiro tokoiva. Oa iava avaka rovu iare koveroepa. Ora vo uvuo torevokopa perova tapo iroiro iava vagoiva, ora sel tapo iria ipa pieiva. Oa iava vo uvuo topapaiva, oisore ra rogaraua iare viruve. ⁴¹^r Oire uva ora vaseiepa oiso ra rogaraua iare viruve. Osa raaka-ia irapauava paiva, ovusa rirova toruva vo uvuo vituaro pegeeva. ⁴²^s Oa iava ofisato arepaiva viurupa irara voeare tuukepa irara, oiso ra voea kopii pieive vo raga auepa, teapi aataoro toriive vorarore vegoaro. ⁴³Uva oiso vovouparoepe ro-ia ofisato ra Pol raga virivarireve voea arova. Oa iava voea rutupa vaseoro oiso puraroepa, “Vosa uvuiapata aatasa, oire vearopai avakava-ia ora vikioro vao aatapaoro verata viro rogara arore. Ari ita, vosa viapau uvuiapata

^q 27:39 Ap 28:1 ^r 27:41 2 Ko 11:25 ^s 27:42 Ap 12:19

aatasa, oire vo peroro-ia pitupaoro verata viro.”⁴⁴ Uva voa oearovu voea iava aatapaoro verapaa viropa, ovusa oearovu oaravu-ia plank peroro ora operorovivu-ia vo uvuo iava oara-ia verapaa viropa. Uva oisi raga-a eisi osa verau viroiepa igei rutu rogara arore virivarioro.

Pol Toureva Molta Toko-ia

28¹ Oire vo osa igei rutu vo toko-ia vao toupaaoro vo toko vaisiaro-ia taraiiepa vao-ia, Molta Toko. ² Uva voeao oea oisoa vo toko-ia toupave oea igei-ia vearo vovou rutu puraiva igeipa eto kasioro. Uvare rirova-ia uteova uteoiepa, oa iava kasiraoiepa. ³ Uva voa-a vo uva Pol erako kouara kakavupareva va tovosia eto kasi-ia, osa oira kopii piepava rakoru rera vavaearo avusa vusieva. ⁴ ^t Oa iava voeao vo toko-ia oea oisoa toupave oira kekeoro oiso puraaepa ora voeare osa rera vavaearo avupaoro kotovira toupavea, “Akoea oira upopatoa vai-a ro ira vo toko iare virivarivira urioroi. Uva vo vuria vao oa-ia torevokovira ora rera-ia viroi. Uva kopiipa o iava rakoru iria rera avuevoi.” ⁵ Ari ita, vo osa Pol oira sisiputareva tuitui kasi iare. Oire uva viapau oiso upiaroepa vova uvava rera avueva. ⁶ Osa iava voea rutu rerava tuepaoro oiso vovoupaapea, Easi tuvuuuparoi ra kopiiro va iava ikauvira. Uva oisa-a eisi osa rugorugooapaoro rerava riro kaekaevira tue ragapaaepa oiso ra va iava kopiiro. Vo osa viapau vuria vai oureva vo va-ia vao oavua puraeva rera-ia. Uva va-a vao oa-ia soporeaepa. Oa iava oiso puraaepa, “Avoeao, easi pauto-a ro.”

⁷ Uva reitoo ro-ia vo toko iava, Pablias ira vo rasiaro ruvara-ia verau viroiepa, ira vearo vovoutoo rutu. Ira vo peva-ia voki igei oisoa aio vatepareve osa voa tupaiova. ⁸ ^u Uva vo voki-ro-a varao oara-ia oisoa Pablias aitearo upiiparo urua raga ivara-ia. Oire uva oisoa rera iava kukue tapo upiipao kasiraovira, ora kovuto ira tapo oisoa rera upopareve. Oa iava Pol rera iare koataroepa rerapa varirisa. Uva rera varaaro-ia vavaea oaro tovooro, rera vorevira porete piereva. ⁹ Uva va isivaaro iava oearovu rutu upiipa irara urioaepa rera iare. Oa iava voea rutu vorevira porete piereva. ¹⁰ Osa iava igeipa riroara vatevateara vateiva. Ora vo tapo osa voava topa uvirosa aupeaaepa, osa igeipa oaravu ita vate ragaiva vatevateara auere raiva vearosa igeipa.

Pol Rom-ia Pouro Viroepa Molta Iava Uriooro

¹¹ ^v Uva-a vo uva vao uvuo vuriaro isivaaro iava igeire vo peva kekira voa raga vo puteva. Oa iava oavu raga-ia Aleksandria iava vo uvuo selpa avaiiepa. Vo uvuo vaisiaro-a vao-ia oiso-ia, Tavaratoarei Pauto Araorei. Uva vo uvuo voa toupaaoro koke taki ateate piepavea, oa iava voava

^t 28:4 Lu 13:4 ^u 28:8 Je 5:14-15; Mk 5:23 ^v 28:11 Ap 27:6

avaiepa. ¹²Oire uva aue-ia pou viroiepa Sairakyus vo peva-ia voki voa tousa. ¹³Oa iava voava avaiepa aue iare ita Risiam. Uva ovokivu-ia vearoto kiuvu urioroepa. Oa iava rera-ia avaiepa aue iare Pyutiolai-ia. ¹⁴Uva voa-a eva uva touoro oearovu kekeiova oirao pie vovou irara oea oiso igeire puraepa, “E uvuipatai ra igei tapo tou rovota katai wik sovara-ia?” Osa iava vo wik eva putevoiva, Rom iare topa viroiepa. ¹⁵Uva voeao Rom-ia tou irara oirao pie vovou irara igei iava uvuoro varaepa Aivaropa Tapire Apias voaaro. Uva ouruivu-ia va vaisiario, Vo Peva Stua kovuaro oearovu veraoro puteiva ora voea iava vo ruture puteoro. Oa iava Pautoa-ia Pol vuurapa vaisi puraoro oiso puraroepa, “Vearovira rutu Pauto aue-ia voka.”

¹⁶ ^w Vo osa voa pou viroiepa Rom-ia, oa iava ro ofisato Pol-re oiso puraroepa, “Vearopai ra kepa oara-ia torevokovira touri, vo osa irai uutupatoa vai vii tokipareve voa.”

Pol Vearo Siposipo Kosi Piereva Rom-ia Toupaoro

¹⁷Oire uva voki peva isivaaro iava oira vasi irara Jiu iava gurureva Pol. Oa iava voeare oiso puraroepa, “Araoko irara oaa, evoea evoa Jerusalem-ia Jiu-pa irara oea ragai ouivora kortua iare, oiso ra Rom reraaropa gavman ragai vateive. Ari ita, viapau oiso vuria vai puraava voeao-ia vigei voeaaro oirara, ora varao-ia aao irara oavi vo pitupituroaro. ¹⁸^x Uva Rom reraaro gavman ragai rovirieirevora vo va-ia. Uva viapau oiso vuria vai kekerevora ragai-ia. Oa iava oiso vovou ragaroera ra ragai karureve vorevira, uvare viapau oiso ragai-ia oavu avu vai touvora, oiso ra oai sirova ragai uporeve eisi osa rutu oisoa ruipapaave Jiu ragaire. ¹⁹Uva oiso puraara Jiu, Viapau oiso ro vo reoaro gavman torevokopai. Eva-a oa iava oiso puraraera, Vearopai ra Sisa iare avara, ra ragai vo reoaro rovirieireve. Ari ita, uva ragai viapau oiso voeao oirara oaa Jiu kortupaa. ²⁰^y Oa-a vao oa iava visii guruavoi oiso ra va-ia ora reovio. Ari ita, oiraopavira vo iro-ia ragai tuukepa iro oa vituaro toupavoi vao-ia, Kataia-a raga oare rugoopaoro rariparai oiso osa voea ita voeao Jiu raripaaveira rera-ia ro-ia Ropoto Pauto reraaro Kae Pioto ira taru urioroverea.”

²¹Uva va-a vao oa iava rera vo reoaro pukooro oiso puraepa, “Ari ita, viapau oiso reoa vai vuria vai vii oaiaro uvuiovora. Ora aue rigatoo vai tapo vo vii iava vo voea iava voeao oea oisoa uriopaave Judia Distrik iava. ²²Ari ita, oiso ruipapaiei rutu ra vo reo uvuio oreoa oirao piepariveira, uvare voraro rutuva voeoro iava uvupaioveira vii voeaaro oirao pie vovou irara oea-ia vuri reoro purapaiveira oearovu.”

²³Oa iava ovokivu reesiiva oiso, “Vo vokio-ia ora guruviovere vorevira ita.” Uva vo voki-a vao oa-ia riro irara rutu Pol vo kepaaro iare urioaepa,

^w 28:16 Ap 24:23, 27:3 ^x 28:18 Ap 26:31-32 ^y 28:20 Ap 26:6-7, 29; Ef 3:1; 2 Ti 1:16

ovokia vokipakouaro rutu-ia voeapa siposipopaoro rovoroeapa vo putesa vokiariovi vo tugurasa vokiario Pauto vo Saraaro iava siposipopaoro. Ari ita, vao-ia Moses vaaro Reo Taisi ora profet irara vo rigatoroaro origatoroa rutu iava voea tavitavipaoro voeapa vara aviavi piepareva aue iava Jisas. ²⁴Oa-a vao oa iava oearovu rera vo reoaro oirao pieiva, ovusa oearovu vo reo uvu ragaiva. ²⁵Uva oisi-a eisi osa iava viapau oiso katai vovou vai-ia ora reopaaepa. Vo osa Pol arova ora vaseaepa osa oavu goruvira reo vatereva voeapa oiso puraoro voeare, “Ari ita, ro-ia Tugoropato Uraurato ira oiraopavira rutu profet Aisaia gisipaoro iava oisoa reoreoparo visii aao iraraarore ora visii vao oiso purapaoro,

²⁶ ^z ‘Avau ra voeao oirara taviri oiso, Visii vao-ia uvu ragatavere. Ari ita, oiraopavira vo reo gurukoaro uvupatavere, osa viapau oiso taraipatavere. Ora oiso tapo vare keke ragapatavere, ra ita viapau oiso vara-ia taraipata oiso osa toupai.

²⁷ Aue iava uvare tarai asavira toupata. Kokiara oavisii tupapata ora visii iava, ora osireiara oavisii tapo ururupa piepata. Uvare reasipatai oaravu keke arapa, ora oiso tapo uvare reasipatai oaravu uvu arapa. Oa-ia vao ragai arova porepata viroveira, aue iava uvare oisi ragavira rutu visii iava sopaura oavisii ragaipa reasipapeira oiso, teapi visii virivaria.’

Eisi osa puraroepa Pauto.”

²⁸ ^a Uva Pol oiso puraroepa voeare ita, uvare tarairoepa voea vo vovouroaro-ia tarai asa vovouro, “Uvuta! Pauto vo raivaaro iava vao virivaripa ora poretepa raiva. Osa-a eisi osa iava vo reo vao avapaperea voeopa ratau tou irara. Oa iava vo reo uvu iraoivere rara voea voeao sopaipa irara.” ²⁹[Uva vo reo isivaaro iava ora vase ovoiaepa ora reopaoro voea raga. Uva vo reo-ia ora voeava kaureopaoro avapaaepa.]

³⁰Pol vo ivarei sovara-ia toureva Rom-ia. Oa iava voa ora rerapa kepa vorireva. Uva vo kepa rataoaro oisoa karupareve oearovu rutupa voearo oearoa oisoa rera rugoopaoro rera iare uriopaave. ³¹Uva oisoa vokiara rutu-ia voa tupaoro Pauto vo Saraaro iava siposipopareve ora Turaro iava ro-ia Jisas Krais. Eera ira iavirava oisoa uriri asavira rutu siposipopareve, osa viapau oiso irai uvuiparo rerare korusa.

^z 28:26 Ais 6:9-10; Ro 11:8 ^a 28:28 Ro 11:11